

etas prisca illa minime attigerunt qui tamen omnes hystorici munere laude sempiterna celebati sunt. qua motus re eloquissimus Eneas omissis priorū gestis i quibus scriptores nōn q; dissentunt ad recentiores hystorias se cōculit. Eneas igitur i germania sub suo euo gesta sunt memorata digna et i ceteris regionibns europe in isto opere vario etegregio dum in cardinalat⁹ oīo viueret accurate descripsit. hystoria igitur ei⁹ deinceps in primis perlustrabimus.

Sum pius Eneas fama super ethera notus
Pacete prostratis scit nobilis ira Leonis Tu q;
fac simile quisqnis regnabis in orbe
Eneas p⁹ papa Frideric⁹ tertii romanorum
imperator

Benerēdissimi patris domini Eneae de picolominibus cardinalis S. Sabine de his que sub cōsare Friderico tertio ipatore p Germaniam et Europā gesta sunt cū locoz descriptiōe ad d. Antonium Cardinalem hilderensem incipiunt feliciter.

Antonio sacro sancte romane ecclesie presbitero Cardinali hilderensi appellato patri suo colēdissimo Eneas eiusdem ordinis non eiusdem meritū Cardinalis Senensis salutem plorimam dicit. Podragantem menper et arthriticis doloribus (ut soleo) laborantem Librarius quidam thentonicus adij libellum afferens i quo

Romanorum Cesarum non tam gesta qz nominaz pauca de moribus continebantur usq; ad Wenceslaum Caroli quarti filium. Cumq; illi opusculo quattuor imperatores deesse videntur. Nam Benevenustus himoleensis eius opis auctor sub wenceslao decesserat. Bogavit me librari⁹. vt adjicerē libello quod deerat. nolui turbare hoīem. cōpleui ad etatē nēas impariū numerz breuitatē illi⁹ qui precesserat imitat⁹. At cū subiret mentē multa et in agna inter xpianos gesta esse ab eo tempore q Fridericus imperiū accepit usq; in hanc diē opusculū seorsum edere statui in q singulāria qdam ei⁹ temporis sub cōpendio ad posteritatis memoriam transmitterē digna memoratu. Edidi igit̄ bēnē hystoriā tuoz nomini dedicau. q cū p̄i morbo meū labores facile iter podragadū scripta mea et leges et indicabis. Suisset fateor ope p̄cipiū ab initio poti⁹ etatis nostre in hoc enī usq; rerū gestaz histriam texere qmādmodū menti mee sepe insedit. sed ea nō erat vni⁹ podagratis et p̄sertim i ciunio qdagesimali ocurrētis lucubratio. Amat edes nostras ipsa podagra. nec tam recedit qz renertū libēs fortasse et huic intentō aliquā do subsernit. Tu vale et si quid acerb⁹ in quemq; scriptū offendis non tam mee nature qz stimulis podagre virgētis adscrībere. et quicqd inscite in epte absurdē incarrit sumpto calamo dele. Ex vrbe Roma quanto lālendas aprilis. Anno dñi. Mccc lvij

Finis phemij Sequitur hystoria.

Que sub Friderico tertio ei⁹ nominis imperatore apud europe et q nomine christiano censemur insulares homines gesta feruntur memoratu valde digna mihi cognita tradere posteris qz breuissime libet. Commiscebimus etenim aliqua interdum altius repetita. quemadmodum locorum ratiōē ratio expostulare videbitur.

De hungaria et gestis i ea olim pannonia appellata

Hungaria

Hungaria q̄ Austria Friderici pairie cōtermia est et in orientē vergit p̄in cipiū narraciōis p̄stabit. Hanc provinciam nōnulli pānoniā vocat tāq̄ hungaripānoniorū loco successerit. verū neq̄ hūgaria pānoniē termios implet. neq̄ illa tā lata olim fuit q̄ nostra etate. Hungaria intra danubium enī et alpes q̄ ad italicam et adriaticū respicitē mare. Pānonia stinebat ac ab occasu moricū enūmpannem. ab ortu myssos ac triballos et flumen saui ſtingēs. Intra q̄s limites austrie magna porcio claudie et a theutonibus icolit. Stiria q̄q̄ yſde terminis contineat valeria quādam appellata. Hungaria vero quāuis inferiore pānoniam a fluvio leytha vsc̄ satum complera est danubii tñ transgressa ad polonos vsc̄ p̄tendit. et que quondā arnia tenuere geipi dedacieq̄ possident. Impiū gentis hūgarie m̄to latius est q̄ ipa hungaria. nam et dalmate quos sclavos. et illirii q̄s bosnenses et triballi seimyssij quos tū rascianos appellant et gethe q̄s p̄tum valachos partim transsilvanos nominant hungarorū impiū subiecerūt. Et si nonnulli euo nostro thurchoz armis enīci defecerūt hanc provinciā q̄ten̄ citra istruz extendi sub octauiano cesare romā primū obtinuere bacheone pānoniorū rege sub acto. et amantinis inter saui et dranū flunios p̄stratis. Dacia vero trādanubii q̄ nunc hungarie portio est Traian⁹ impator edomnit et in solo bāz

barica provinciā fecit. Sed amissa sub Galieno p̄ Turelianū recipata est. Post romanos aliquando Huni scythica gens. aliquando vero gothi ex inculis balehei maris populi. Deinde longobardi ex germania p̄fecti pānoniā occis panere. Postremo hungarorū natio et ultimis scithaz finib⁹ inundavit q̄ vsc̄ in hanc diē regno potie et vlera citraq̄ istru late dñat. Extat adhuc non longe ab ortu thanays altera hungaria nostrae hui⁹ de q̄ sermo est mater lingua et morib⁹ pene simil q̄uis nostra civiliō ex p̄cultrix illa titu barbarico viuēs seruit ydolis. in hūgaria quā danubi⁹ interlabie tēpestate nostra. Sigismund⁹ caroli quarti romanorū imperatoris fili⁹ natione bohem⁹. origine thentonicus. varia fortuna annos supra q̄nq̄aginta regnauit princeps singulati p̄udentia. magnitudine animi. beneficētia et liberalitate insignis. corporis q̄s maiestate ac deore illustris. Ceterū bello p̄sū infelix. quē non turchi dūtarat sed bohemi q̄s sepe acie fuderūt. Vxor ei prima fuit maria Lodouici regis filia cum qua regnū accepit illi⁹ causa dños et xxx regulos in hungaria primarios q̄ aliqui rebellarunt gladio p̄cussit. ob quā rem et ipse paulopost (regina fat⁹ functa) in vincula cōiect⁹ est. mulieriq̄ vidue eius virū interfecrat in custodiā tradit⁹ donec regni p̄ceres suppliciū decernerent. Sed nō desuit capto in extremis rebus p̄uidentia. q̄ ut et at facundia potēs mulieri longe meli⁹ et ostē

de regis sanguinis conservare q̄s fundere. dimis
 sis ab ea barbarā **Hermani** comit̄ cicatricē filiā
 duxit uxorem. nec dix postea compat̄ auxilijs
 regnū vendicauit. de pditorib⁹ suppliciis sump
 sit. **Julieris** vidue filios & honorib⁹ et oppi
 bus inter primos & egni p̄ceres cumulauit. quo
 rū adhuc alterius viuit fili⁹. **Latislaus** garius
 comes regni paletin⁹ multa hui⁹. **Sigi** mundi
 egregia facinora memoue pdita sunt. Inter q̄
 illud p̄clarissimū q̄ ecclesiā catholica i tres p̄tes
 diuisam coato apud cōstantiā generali cōcilio
 ad vnitatē rededit. **Italiā**. **Gallia**. **Hispaniā**.
Anglia eius rei causa pagrās. **Vitoldo** litina
 niae duci ut se regē appellaret missa corona in
 dulxit. p̄ns tamen ille vita deceſſit quā ſolēnia
 coronatōis expleret. **Prussia** quā rex **Polonie**
 frīb⁹. b. **Marie** theutōicoꝝ armis ademerat re
 ſtū iuſſit. **Cū Venetiſ** duce pipone florentino
 grauia bella gessit. **Venceslaū** bohemie regem
 germānū ſuū q̄ regno inutilis eſſet coniecit in
 vincula. q̄uis negligenter custoditiſ magno rei
 publice malo qđem **Bohemi** e carcerib⁹ ſurti
 puerint coronā imp̄q ab **Eugenio** q̄to ponti
 ſice marimo rome accepit. **Bohemia** post mul
 tas calamitates vir tandem potieſt **Marchiā**
 Brādeburgē ſem **Friderico** burggrafio nūrm
 burgenſi dono dedit filiā **Elizabeth** ex **Barba**
 ra natā **Alberto** duci. **Austri** in matrimonio
 copulauit. illiqz demū apud znoymā mora
 vie ciuitatem moriens regna q̄bus p̄fuerat vlti
 ma voluntate reliqz. ossa ei⁹ in varadino facet
Albert⁹ apud alba regalem cum cōinge coro
 natus **Bohemia** quoqz dyadema ſuſcepit. **Cu**
 ins felicitatem admirati germanie p̄ncipes &
 ipſi ſuū ſanguinem extollere decreuerūt **Roma**
 nū ei cōmittentes imperiū. Id alberto ſuſcipere
 non licebat niſi p̄mores hungarie indulgeret
 q̄bus haud ex vſu videbat ſuū regem theutoni
 bus impare atqz ob eam cām inreiuando **Al**
 bertū obligauerāt ne ſuo in iuſſu impiū acce
 ptaret. vocati tamē ad reges q̄ tum Vienne fuit
 victiqz p̄cibus p̄buere consensum. ille imperiū
 nac⁹ in Hungariā rediſt aduersus turchos. q̄
 tunc Rasciā inuaserāt arma motur⁹. ſid dum
 Bude morā facil (ea eſt regū ſedē) iudex ciu
 tatis vātē theutonicis hungariū quempia ob
 delictū ſluvio demersit. id Hungari moleſtissi
 me tulerūt. q̄bus theutonicū nomē exōsum eſt
 Excitat euſtigio tumult⁹ hungari. arma cape
 ſcūt. obuios theutones paſſim trucidant. fit fu
 ga in arcē qua rex ſe continebat. diripiuntur ne

Solum

CCCL

re conscientes hungari indigni ac periculo-
sum existimantes tñ regnū vni femme iudicio
subiacere reginā in agnis p̄ib⁹ horant Vladis-
lām polonie regem q̄ populū armis tute si-
bi ut virtū asciscat. Consentit mulier ea cōdicio-
ne adiecta ne qđ filio p̄indicīt fiat si masculum
pariat. Legunt in poloniā plati ecclesiārum ⁊
principes regni natū ⁊ auctoritate maiores. qđ
uer agentib⁹ Latislaus postum⁹ nascit. q̄ mor-
te in lucem p̄diit apud albā regalem ⁊ baptis-
mū xpiane fidei signaculū ⁊ militie cingulum
⁊ sacra hungarie corona quā mater penes se ha-
buit eadē die accepit. inde sublat⁹ in tutela. Fri-
deric⁹ Cesar⁹ duodeci ferme annis fuit. Cui ma-
ter ⁊ ipm⁹ ⁊ coronā cōmandauit. Legati q̄uis p-
hibente regina Vladislau⁹ adire quez magnis
politic⁹ oneratū in hungaria traxerūt ⁊ imposi-
to diademate regem salutauere. q̄ cum dñi La-
dislai mē vario enenten armis contendit hūga-
ris in duces ptes diuisis Ulric⁹ comes Cilie duz
cosobrine studet Latislaoq; regnū defendit ca-
pensa Polonis dñi in carcere macerat⁹ est Dio-
nisi⁹ archiepiscop⁹ Trigonensis q̄ postea car-
dinalat⁹ honore donat⁹ est genere ac moribus
illustris vtriq; regi diadema imposuit. Alteri
volens. alteri coact⁹. vocatus em⁹ ad Polonū q̄
q̄is publica fide accepta budā petivisset non p-
us libertati sue reddit⁹ est q̄; Vladislau⁹ in alba
coronavit. ipse q̄; primū potuit domū reuersus
polonoz conatib⁹ summo studio aduersatus
est. Julian⁹ cardinalis sancti Angeli ab Enge-
mo pontifice mario i hungaria missus vir sum-
mo ingenio. singulari facundia. excellenti do-
ctrina q̄uis inducias belli inter Vladislau⁹ ⁊
elizabeth ad certū tempus cōposituit pace. ta-
mento in illa quā longe distans
fuerat numerū suū duxerat. sed innumere-
rūt. factus dictu⁹ quāq; ob-
stamento in illa quā longe distans
bris & vita deuiciū p̄fuerat. sed innumere-
rūt. finaliter sicut p̄fuerat. in bellis aderat.
⁊ Bohemos armis invicti invaserat.
giantes inter reges invicti. q̄ p̄fuerat.
xpiane tri p̄ples de sua remissione p̄fuerat.
spēt scilicet bonis vītis. q̄ p̄fuerat.
bit que boni ad summū duxerat.
q̄ em̄ biennio ora sua. Summa
cerā fuit. eternofum mīdo copias
fica mīdo gentis exulta. signa
fusa. vestem habebat. Et hanc
mis citavit. nec mīdo latenter. Con-
clus in alba rorando. Logorum
suo loco dicent⁹. Sedus iter Fridericū impatorē
⁊ vladislau⁹ q̄ se regē hūgarie appellauit. In-
lian⁹ cardinalis ealge cōposituit ut licet im-
peratorii hungaros cohēcere si qđ in austriā sti-
rāce damnū inferrent. idē p̄missuz vladislao
est in friderici subditos hungariā infestates. Gu-
tiū oppidū in hūgarie ē stirie atq; austrie pro-
ximū hoc latrones occupauere ⁊ plerūq; circū-
iecta castella et q̄bus in austriā pfecti magna-
vīm pecoz atq; hominum abegerūt. Motus
ea re fridericus comparato raptim exercitu i hū-
garie traiecit manūmēta et pugnauit. ex latro-
nib⁹. lxx. finca suspēdit. Cui cecidisset in bello
Vladislau⁹ cōueniens hungaroz apud Pestā ha-
bitus. locis hic transdanubii. bude opponit
neq; muris cinc⁹ neq; magnificis donib⁹ ex-
dificat⁹ ville specie gerit. hic Latislau⁹ alberti fi-
lius cōi procez sensu rex designat⁹ suisq; dein-
ceps auspicijs in turchos pugnare cepit nec ta-
men feliciora eius p̄lia q̄s poloni fuerunt. Jo-
hannes huniades regni gubernator assumpt⁹
absente rege prouincia ut aiunt in virga ferea
gubernauit. nec dñ rex affuit minor eo habit⁹ ē
hic prostratis apud albā turchis quemadmo-
duz in reb⁹ rascie referens breui tempore sup-
ueniens morbo extinct⁹ ē. Sertnt eis cum egro-
taret nolisset ab se dñicū corp⁹ deferri. indig-
num esse aientē serni domū intrare regē. iussisse
se se q̄uis deficiētib⁹ virib⁹ in templū ve-
hi ibiq; de more xpiano confessū diuinā euch-
aristia suscepisse atq; iter sacerdotū man⁹ deo
animā reddidisse. Felit spūs q̄ tātē ret quanta
gesta est apud alba nūcūs atq; auctor migra-
uit in celū. Latislaus q̄ ex intelā iā pride im-
peratoris emissus ⁊ i paterna regna recep⁹ tur-
choz men ex hūgaria in austriā se contulerat.
audita turchoz strage ⁊ gubernatoris morte
quo cū cilie comes apertū gerebat odiū impel-
lente ipso comite qui veluti sublato emulo le-
tabundus id nūcūj audierat. rursus in hūga-
riā redijt. sed dum apud albā spolia turcho-
rum ⁊ interemptoz hostiū cadaverā inspicit
comes ip̄e cūnūs coput erat a regē secundum. ⁊
qui iam solus tāquaz regis auncul⁹ leges hū-
garis prescribebat. Vladislao huniadi filio i
castro regio obtuncat inde necem cōsecut⁹ vñ
de sperauit impīt. Ossensus ea re mirūmimo-
dū regis animus dolorē tamen supp̄essit nec
dubitauit aunculū iure cesum fateri. Cadaver
desūci in ciliam missum est. Ret Budam se
contulit ubi securos curiam huniadi filios in

105 15

earcerem rapi iussit. percessoremq; comitis **L**a
dislai natu maiorem capite plecti **M**athia ca
ptiuū durit in austriā. et pfect⁹ in bohemiam pe
nes cū seq̄uādānit. ip̄e paucos dies **P**ragemo
ra⁹. sive morbo pestifero ut pleriq; tradidere.
sui veneno ut alij affirmat diem obiit. nobilis
sim⁹ sanguis p̄na origine ac materna ex impa
torib⁹ ort⁹. **M**athias q̄ die rer clausit oculos ea
dem pragā applicuit. quē georgi⁹ gubernator
in custodiā suam recepit. **C**orp⁹ **L**adislai apud
panū **C**aroli quartū romanor⁹ impatorem i
arce Pragensi atq; in eae sc̄i viti recondit⁹ est
Defuncto ladislao regi hūgari ad elegendum
successore a kākī. Januariis diem constituit.
Proceres apud **H**udā frequenter cōtenuit in
ter quos **M**ichael silagi magna militū stipat⁹
caterina p̄sto adest. viii. milia equitū. peditū se
prem milia cū secuta ferunt. q̄bus statim i pe
sta fuerūt. **M**ichael sc̄e coniugis hūiadis et ma
thie autūculus fuit. **S**ui ppter necz. **L**adislai ne
potis cū plerisq; regni barōib⁹ acerrime simul
tares erāt h̄is potentia ei⁹ haud parūn inges
sit terrorē. nec iam perculta metu contio libera
regis electionē futurā arbitrabat. **M**ichael ve
ro cōuentum adieis nō sero circa armatos ad
durisse ait. non ut vim congregatis inferat. s̄
ut eos deterreat. si q̄ sint q̄ libertatem principuz
ac populariū in assumendo rege perturbare co
nent. Illud tñ se velati vñ ex regni accol⁹ mo
nere ut **J**ohānis hāniadis beneficia memine
rint. q̄ vñus oīm trchorum arma ab hūgari
co regno depulerit. clarasq; gentis victorias pe
pererit indigna suis meritis p̄nia reddit⁹. ex fi
lijs ei⁹ alterū crudeliter occisi⁹. alterū in Bo
hemia captiū seruare posse. Barones memori
am **J**ohānis extollere **M**athia ex captiuitate
redimere atq; l̄ci⁹ regni fastigio collocare. **C**o
pater sua virtute seruasset neq; ferendū. vt ad
exteris ea potestas deserat parcere se omnibus
qui nepoti fuisse insidiati. regui salutem an
te oculos ponere si quem p̄uincie utiliorem cē
arbitrent⁹ nihil obstare q̄ uin⁹ melior eligatur.
fuit res aliquidū anceps cū baronū sibi q̄sc̄ti
meret. Postremo recōciliatōe inter p̄ceres sa
cta. cuius auctorem **J**ohannem sancti Angeli
cardinalem virū doctrina et morib⁹ excellen
tem. q̄ cum legati agebat apostolici tradide
re. **M**athias octo et decem nat⁹ amos nono ka
lendas Februarij inter q̄draginta milia viroū
q̄ medio in dantubio cum glacie constituto im
patientes magni secreti elect ionis ep̄iū q̄pe
ctabant ret acclamat⁹. **V**num q̄nisq; hec legis
et futura p̄dicto singulare prōsūs humāeicon
stancie documētū. Et duob⁹ adolescentilis era
te moib⁹ pene parib⁹. alter ex regio solio dñ
none m̄pte thalamū exornat desert ad tumu
lum. alter dñ capitale iudicū trepitus manet ex
carcere vocat ad regnū. **L**ibertas eius et guber
natore bohemie sp̄sālitijs atq; pactionib⁹ em
pta refert. **N**itabile q̄ho d matrē repentina le
ticia nō examinauerit cū tot cladi⁹ afflita si
linz p̄uis regē appellatū quidincerit q̄s vinculē
emptus in parte hungarie que trādanubium
in septentrionē porrigit⁹. **M**ulte Sepusū vocat
olim gepide considere insignis latro eramites
natione bohemus hūssitaz pestifera labe infe
ctus milites predādi cupidos vndeāq; ad se ve
nientes benigne collegit eosq; fratres appella
uit. et vniuersā regionē illā tributariā sibi reddi
dit ex edificatis munitionib⁹ locis oportunis. ex
quib⁹ modo in vñā modo i alterā partē discr
rere posset. predas in fine cuiusq; mēsis viritim
dimisit. ex q̄b⁹ non plus accepit qui totū mēsem
quā qui diem vñam ante divisionem in castris
fuit numero fratrū ascriptus. id sibi ex euāge
lio p̄ceptu⁹ affirmauit. quodī vinea dñi labor
antibus et qui prima hora et qui vñdecima ve
nerant equas mercedem p̄mittit. **H**ec societas
et lōgēlateq; rapinas ageret et lā quinq; milia
pugnator⁹ in armis haberet idiesq; cresceret nō
aliter dissipari poterit q̄ dñe ip̄o Aramite ad
stipēdia ladislai regis vocato. **T**ranssilvana re
gio est vltra danubium sita quā daci quondam in
coluere feroce populū. et multe romanor⁹ cladi
bus insignes. nostra etate tres incolunt gentes
theutones. sicali et valachi. **T**heutones et sardia
originem habent viri fortes et bello exercitati et
septē cīnītātibus quas in habitat. **S**ibēburgen
sec patrīo sermone appellati. **S**icali hūgaror⁹
vetustissimi credunt p̄mi omniū qui ex hūga
ria veteri in hanc prīncipatē venerint. **E**ā ob cau
sam q̄uis agros suis colunt manibus acture
vinentes greges pecoz pasclit. nobiles tñ appd
lanē. et occurrites inuicē alter alterū generosum
dñm salutat. nec tributa pendit. nisi quo anno
rex hūgari corōat. tūc quot sunt patressimili
as tot boues regi tradunt. quorum uniusq; su
pra. lr. milium esse ferunt. **I**ussi vero in bellum
exire nisi pareant capitali pena plectuntur. bo
na fisco applicantur. **V**alachi genus italicum
sunt quemdmodum paulopost referimus pau
costamen apud transsiluanos inuenies vices

Solum

LXXXii

ab eo redditus est cum maximo hortatu Sili mundi Cesaris. Scripsit etenim de ingenuis moribus Grecas ac etiam Barbaras amicicias comparavit aduersus Malatestam. qui enim Maronis statuam in foro Mantua no deinceps subiectum. Id Ladislao etenim dico ageret iohanni huniadi dono dedit. Tulerunt id egre oppidum diuq; resistere. coacti tamē imparata fecerunt. Et mortuo Johanne eiusq; filio Ladislao unde occiso. Michaelem zylagi q; p. impetrare reiecerunt. Ille indignatus q; primum Ladislai regis morte accepit eodū exercitu rediit vi oppidū expugnat. rebellium civium alijs oculos traxit. alijs manus amputauit alijs necem gladio intulit. oppidū incendio deleuit. Ingresso tria milia p̄dām q; magnā abegerunt. pecorum atq; hominum quos insecati sibinienses et ipsi theucones ad intermissionē usq; deleuerunt. victores p̄da recipit a domum redire. Vir ciuitatem introierant. cum michael ex alia parte hanc parvis ducens copias affuit ciuitati eiūm pāns que bistricensibus aduersum se opere tulisset. Sed cum sibinienses intra munitissimā urbem se continerent frustratus desiderio suo minabundus recessit. Apud hūgaros obiit erat nostra. Paulus vergerius Justinopolitanus grecis ac etiam latinis litteris valde apprīma instructus. cuius plura extat opera ab eruditis probata. Arrianus qui Alexandri magni gesta cum greco sermone conscripsit. Latinus

Valachia

43 111

quas Peucen insulam apud veteres famantauit. Et in tracia quoque sedes habent. Valachorum per turchoꝝ impioꝝ per hungaros pet. non me latet difficultiam esse pruinciarum descriptio nem quandoꝝ et autores ipsi quos imitari oportet non solum varij verum etiam inter se contra r̄is ac magnopere dissidentes. inueniuntur et ipsarū pruinciarum iūm̄ites per dominantiū auctoritate ac potentia sepe numero cōmutant. Nā que pruincia latissima quādā fuit etate nostra. aut extincta est. aut per modica. contra vero que nulla vel minima extitit. nunc latissimam florētissimam videmus Longobardias ac romandiolas non cognouere maiora nostra tēpore. Insubriam emiliam ac flaminiam prius ignorant. Macedoniam vero sub Emathione rege a quo etiam Emathia cognominata per augusti clausuram termini. Virtus vero postea regum ac etiam gentis industria subtractis finitimiis populis longe ac late protendit. Debet igit̄ veniam equū censeo si qui mea scripta legentes nō eos locorum terminos offendent. quos ipsi vel mente sua cōceperunt vel apud alios innuerint. non que ab alijs accepim̄. seu veteribus seu etiam nouia auctoribus incorrupta referimus. quis non est propositi nostri. geographiaz edere. licet aliquando historia ipsa quam scribimus locoꝝ aliquā significatiōes requirat sic enim elucidior redditur.

Tracia

Valachia per quā lata religio est a tcā siluanis incipiēs usq; in eurinum p̄ tensa pelagus plana ferme tota et aqua rum indigna. cui⁹ meridiem hister fluvii⁹ ercipit. Septentrionem Rorani occupat. quos nostra etas ruthenos appellat et versus fluvium thi ram nomades citharū gentis quos tartaros hodie vocit am⁹. hanc terrā incoltere quondā gethe. q; et datus histaspis filiū turpi fuga repulerunt et traciā pluribus cladibus afficerūt. Postremo romanis armis subacti ac deleti sunt et Colonia Romanorū que dacos coherceret eo dūcta dūce quodā flacco a quo flactia nuncupata. Erinde longo tempore tractu corrupto ut sit vocabulo Valachia dicta et p̄ flaccis Valachi appellati. Sermo abhuc genti romanus ē quis magna ex pte mutatus et homini italico vir intelligibilis. Inter Valachas tempestare nostra due factioꝝ fuere. altera danorū. altera dragularum sed hisciz danis impares cēnt atq; ab illis multipharia oppuinerentur turchos in auxiliū vocavere. quos armis adiuti dānōs pene ad internitionē deleuerūt. danis vero Johānes huniades hungarorū impio fretus opem ferens non tam illos restituit q; sibi ipsi claritatem et opes aquisivit. Quippe q; Dano rum agros ex potestate turchoꝝ creptos et sibi et posteris perpetua possessione retinendo occūpavit. Valachi et insulas histri accolunt. inter

Solum

LCLiii

Destvalachos slḡis et h̄l̄garos de q̄tib⁹
sc̄mo habit⁹ tracienſtū res geste s̄e of
ferit. Tracia vō vt pleriqz autores tra
dunt ipic⁹ p̄ſtātores amplissima prouicia est
longe lateq; patēs cui ab oriente curiū pelagus
ac prop̄tis occurrit. a meridie egeū mare et ſtri
mon ſlui⁹. ſlci⁹ macedonic⁹ ager. ſeptētionez
hifte claudit. occidētis orā tū peonij mōtes tu⁹
pamonia et ſan⁹ ercipit amnis. in q̄ ſnia et pli
num veronēſe fuſſe video. et Strabone ipz q̄
iuga mōtis hemi traciā diuidere medianam affir
mat. idēq; bardāos. tribalos myſos ico lere tra
cā n̄ ambigit. Tribalos aut̄ eos coluisse cāpos
in q̄s vel rasciani mō vel ſeruiſ ſedē habet ne
mo negabit q̄ ſcripta veter⁹ p̄nti rex ſtatui con
perauerit. Myſi vero post tribalos ad orientem
vſq; eriū protēdūt inter hifte et hemi mō
te habitacula ſortiti hos hodie bulgaros appellat. Post q̄s maritima loca verses meridiē ad
helleſpōtū vſq; romania ē natio greca q̄nus oli
barbara fuerit. Et iterum noſtro tpe delecta gre
coꝝ impio dñatibus turchis in barbariaꝝ redit.
Huins prouicie metropolis ē Bīzantū id est co
ſtantinopolis agios pius appellata. Lacedemo
njeam condidere duce paſtania. qbus appollin
en cōſulentib⁹. vbi nā ſedes quererēt mādaſ
ſi oiaclū memorie pditū est vt cōtra cecos ha
bitationē locat ent. Cecos. aut̄ megareſes ap
pellavit calcedonis cōditores. q̄ quoniā p̄i⁹ in
traciā nauigassent. ſitūq; vbi poſtea Bīzantū
cōſificati est cōſperiffent. amissa tam locuple
teripa tenuiorem e regione in asia delegeſſent.
hec Strabo. Cōſtantinū vero imperatorum co
gnomine magnum cum enim ſtatuiſſet imper
iū ſedem ex vībe Roma in orientem tranſfere
re quo faciliter parthowm exciſiones compe
ſeret tradunt ecclesiastici autores in Troadez
profectum ibi regie vibis fundamenta eicciſſe
vbi quondam agamenon ceteriqz grecorum
principes aduersus Pr̄ianum regem firere ten
toria. ſed admonitum in ſomniſ a christo ſal
uatorie locum alium designante ceptum opus
cuius dia manſere reſtigia in ſectum reliquiffe
et qz in traciā nauigante Bīzantium petiūſ
ſe emiqz ſibi locum diuinitus oſtēſum dixiſ
ſe. mor vibem ampliæſſe. Elona etiam menia
eretisſe. ſublimes excitasse turres. magnificētis
ſimis tum priuatis tum etiam publicis operi
bus exomafſe. tantūq; illi decoris adieciſſe vt al
ita Roma non immetito dici poſſet. Scri
ptores vetuſtū qui Florentem vibem inſignem

viderunt videre deorum poſius in terris habi
taculum q̄ Imperatorum putauere. Nomen
vībi nouam Rōmānā Imperator indidit. ſed
vicit obſtinatio vulgi vt a conditore eius poſt⁹
Constantinopolis vocaretur. In hac enim in
ſigni vībe multa ſub Imperatorib⁹ epifo
porum concilia celebrata. multe ſuppreſſe in cri
ſtiana relione ſurgentes hereses. multe namqz
eriam hereses. inuientesint. inter quas ea diu
tiuſ mansit. que de proceſſione ſancti ſpiritus
q̄nus in pluribus agitata ac reiecta cōcilijs ad
noſtrā etatem vſq; perueniens. deniqz ſub
Eugenio quarto pontifice. marime in florenti
na. Synodo. quemadmodum ſuo loco dice
tur. non ſolum a latinis. ſed ab iſpſis et grecis
damnata ex ploſaqz eſi. Verum etiam q̄nq; Jo
ſeph patriarcha et Johannes Imperator gē
tis eiusce cum latina ecclēſia concordib⁹ ani
mis ſacré ſidei ſymbolū decantauerit. Con
ſtantinopolitana tamen ecclēſia credere quod
Rōmanā ſentiret nephas burit. Obierat iſlo
rentina patriarcha qui vniōni conſenſerat nec
Imperator domum reuersus diu ſuperuiterat
Conſtantinus vero qui ei ſucessit ſine enim de
cept⁹ ſine ſponte ſira inſanies haud quaq; vni
oni conſentiens vdebatur. et iam gregorium
patriarcham priori ſuſſectum quod ad verita
tem fideli ambularet domo pepulerat ecclēſiastī
caſbona inuadens. miſerat eo Nicolaus pon
tifer Rōmanus yſidorum epifcopum. Sabini
enim vniuersalis ecclēſie cardinalē virum
induſtrium et qui rutenorum ecclēſiam iam
dudum reuerat p̄contatum quia nam ratione
grecancia natio legatorum ſuorum commenta
reiceret cum latinis florentie habita. iaz ille im
peratorem eiusq; ſenatum in rectam viam pel
lererat cum turchorum bellum duce et auctorit
ate moamethe veluti repentina tempeſtas in
conſtantinopolitanoſ emerſit de quo paulo
poſt ſuo loco diceſt. Video cōplures etatis n̄e
non autores aut poetas dūtarat vex et hysto
ricos eo errore teneri ut thencrop noīe turci ap
pellēt. credo eos idcirco motos. qm̄ turchi troy
az poſſidēt quā turci colnēt. ſi illoꝝ origo ex cre
ta atq; itaſia fuit. turchoz gē ſcuſhica et baſba
ra ē de cui⁹ origine atq; p̄gressu q̄nus p̄poſitū
egredi viſear dicere hand alienū eriſtimo. qm̄
ſub evo noſtro intamū hoc genus hoīm auctū
eſt vt aſiam greciamq; tenens latīnū i p̄ianūq;
nomē late p̄terreat. ea narratio res q̄z traiaſen
ſes apiet de q̄bns inſtūuſis eſt ſeſmo.

100 iiiij

Traciā

Turchia

Turchi ut ethic^o philosoph^o tradit^o vlt
tra piracheos montes & tharachon-
tas insulas cōtra babilonis vbera se-
des patrias habuere. gens truculēte ignomini-
osa & in amictis stupris ac lupanarib^o fornica-
ria. Comedit q̄ ceteri ab hominane iumentoz
lupoꝝ & vulturū carnes. nec ab ortuis homi-
nū abstinuit. diē festū nullū colit nisi mēse au-
gusto saturnalia. romāoꝝ impiū audigit ma-
gis q̄ sensit. q̄ uis octauianō Augusto in auro
litoneo censum dedit. & id q̄dem ipsoꝝ. nam
cū vicinas vndiqz regiones annua illi tributa
reddere animaduertisset nouū dieꝝ ac tempo-
rū detū erortū esse arbitrata munera ei quodā-
nis trāsimisit. hec gens teste othono historico &
imparoris Friderici patruo regnare apud Frā-
cos Pipino a caspiis portis egressa cū auarib^o
q̄s Hungaros nostra vocat etas feroci pugna
multis v̄trobiqu^o desideratis conflitit. Erinde pō
tū capadociāq̄ transgressa ad reliq̄s inde fini-
timas gentes sensim dilapsa morte latronum
clandestinis q̄busdām excussionib^o vites sibi
vendicās occupatis q̄busdām montib^o & clan-
stris oportunis vñ p occasiones facile irruptio-
nes fieri possent usq; adeo emersit ac sublata est
animis vt palā iam & pari marte aduersum fi-
nitimos de agri p̄smissione certari & deniq; pce-
dente tempe non solū pontū & capadociā v̄x
galaciā. bitiniā. pamphiliā. p̄yfidīā. v̄tranq;

Solum

CCCLIII

reauit prius arma in eos sine ullo discrimine per
 occasione suerit. et occupato callipoli oppido
 populi incheroneso ad hellesponti fructu cito
 cetera grecia oppida appetere bello palacis
 sibi et posteris grecorum polliceri impum non dubi-
 tavit. magnaque tracie pte. nullis ferme oblige-
 re audetibz dico siue subiecit. Is vita fuit du-
 os reliqt filios Salmanum et pazeite. Salmano
 breui e vita subracto res vniuersa ad pazeitez
 deduxit est q; pspos fortis adeptus afflatu vsq;
 adeo nouelli regni fines extulit ut thraciam pene
 vniuersas excepta pstatinopolis ac pera. thessali-
 am. macedoniam. phocidem. boeciam. atticam.
 majori ex pte occupauerit. His os q; illiricos tribus
 polim do tu o agro suburbanisq; ac delichis
 spolianit. tu longa et difficili obfidiode verant.
 vi cives despata salute de dedito agere cepint.
 pessimq; pculdnibz et in hostis sevissimi pote-
 state venissent in tabularies ille scitharum ppo-
 tens rer instar torretis ipso incursu atq; impe-
 matura pstermedo ac vastando pazeite ipm oe-
 curere ac reluctari conantem magno plio et in-
 genti strage supatu in asia cepisset. hic est ille
 terror gentium in cui exercitu duodecies cetera mi-
 lia hominum fuisse traduntur. ac Dario maior
 quoz coptis siccata summum pdidet. tra ipse se-
 dei vocitauit. nec noi crudelitas defuit. multas
 ac pclaras asie vibes deleuit. hoies tanq; peco-
 rat rucadant non etati non serni peperit. Dama-
 sa nobilissima. Sirie urbe diripiuit atq; incen-
 dit. Pazeite cathena vincu prudens qst canem
 sub mensa sua comedere iussit. ascensi u equi
 et tanq; scabello usus est. post cladem pazeite fi-
 lii ei q complures erant in potestate grecorum ve-
 nere qm pictilis enasini in tharciam trahere pren-
 deret. Calapinu autem natu maior ad uersus que
 Sigismund rex ungarie collatis signis plius
 iniens tumultuo se fuisse castra et impedimenta
 reliquit. Epianorum ingens occisio facta Johanes
 dur Burgudie in eo plio capte multo auro li-
 bertatem redemit. Calapino mortuo. Uican ei
 filio tetella etate adolescentulo moyses patru
 et regnum et vitam eripuit. q paulopost sine filio d
 siderato maomete fratre reliqt herede. Is flac-
 cis. i. walachis fortissimis et bellicosissimis na-
 tionibz trans danubium ut an dirim late domi-
 nantibus bello attritis tributa grauia impauit.
 nonnullos in asia turchoz regulos armis reg-
 misq; penit spoliavit. Epianos sub impio suo
 degentes qduriissime afflirit. Machomet mor-
 tuo amiratus ei filii q dum p id temp in asia
 moreretur. audita patris morte in tracie trahice
 re con. acce impator grecorum prohibuit. diu musca-
 phaq; reliqui er pazeite filiis ut rex portaret e-
 misit et summa ope psecut est. Si muscapha
 pugna supato et int rempco amurates victo-
 ria vniuersum regum consecut est. Thessalonicas
 illustrae grecie vibem quia tam Veneti posside-
 bant vi captam expugnatq; penit diripiuit ea
 q; victoria auct. Epitru atq; Echoliu non obscur-
 ras. puincias reliquo regno adiecit. Illiricoru
 agros vastauit. oppida milia vi cepit diripiuit
 atq; incendit. vroibz more gentis q pluribz in
 unce est. Inter quas georgij seruie disproti filia
 durit. nec diu post immemor assinitatis aduter
 sus eum durit exercitus. Georgius impat generi po-
 tentie furenteq; verit. hostem relicto uno ex fi-
 liis q cum psidio Smedra tueret. cum coniuge
 ceterisq; liberis ac gentis sue sacerdotibus in
 hungaria pfugit. Expugnata est tamen Sme-
 deroma ac direpta et disproti filio lumen adem
 ptu Georgij patria pulsus diu apud hungaros
 exulauit. Johannes huniades iam p arma clara-
 ris sepe cum exercitu Serviam ingressus pluri-
 mis cladibus Turchos affectit. eouiq; dices a-
 cie conflitit. veru quis Servie magna parte
 recuperauit non tam Georgio cuncta restituit.
 multa sibi pfi retinuit milia dedit amicis ne-
 q; iniuria cum ipse sua virtute ppria repulisset
 hostes et georgij suspecta fides esset q medios in-
 ter hungaros ac turchos nunc hos nunc illos fe-
 sellisset et in his vero q religions eent neq; Ro-
 mane ecclie ansulteret neq; mahometes legem se-
 qret. Libet qm huc ventu est. huius opa ad finem
 pseq qm male pugnat et in plio variensi. de
 q paulopost dicem. fugiens huniades in serui
 am se recepit. Sensit aduentu Georgij atq; ob-
 uiu factu veniente interceptit et quasi hostem co-
 iecit in vincula. nec pius dimisit q oppida sine di-
 tis ab eo pridem occupata recepit nec milio po-
 stea tis Johannes versus Sophiam copias duce-
 ret videreturq; ne. parva turchis illatur dans
 na Amurati omnia hungarorum consilia pate-
 cit. unde ille admonit marimam epianis intulit
 cladem. quemadmodum suo loco referet. Cu do
 Turchi constantinopolim euicissent atq; in ser-
 uiu duce et exercitum miarent. Qdo auxiliu petes
 ad hungaros transit et in austriu vsq; pfectladis-
 latu adyt regem. qndem iam sener dignus venera-
 tu si recta de religione sensisset ea in eo sermo-
 nis antiquitas ea etiam corporis maiestas fuit

Accessit hunc Johāns capistrancus ordinis minorum professor vite mundicia et inter predicatorum euāgeliū nostro tempore insignis fuit audire se vellet annuenti quod Romana ecclia credit et docet exposuit divū secūp interpretē de sacris eloquijis disputant et errorē sue gentis relinqueret magno pe cohortat est. Ille hoc deniqz responsum dedit. Annis. xc. vitā p̄dū nec aliā religionem q; suscepī a patrib⁹ noui. sapientez me cives mei qm̄is infelice hacten⁹ putauere. nūc quod sepe agitat senes delirū efficere cupis. laqueo vita finire malim q; patrū traditiones relinqre. atqz h̄ijs dictis e conspectu abiit tā pīculosum ē religionē imbuisse dannata. Reversus domū quem accepisset michaelm zilagi q tum albe cū presidio perat frēm⁹ Latiflau qdrigis vectos vibem erisse milites misit q eos vel cōprehenderet vel occiderent. Nichil rbi adesse hostes animaduertit curru desiliēs equū q̄ pene ducebat ascendēs veloci fruga salvat⁹ est. Ladislau in qdriga reper multio vulnerib⁹ cōfossus ac discept⁹ interiit. sed non impune id Georgio cessit. Cognovit et michael paucis p⁹ dieb⁹ illi p̄pē danubij ripā iter habere aggredīs q̄sq; cū armatis captiuū abduxit. cui dextre manus duos digitos amputavit cū se gladio defendeteret. Redēpe⁹ est Georgi⁹ magno auti pondere non tamē diu supurxit cū trince manus fluor sisti nō posset. atqz hic p̄fidi hois eritus fuit. Lazar⁹ fili⁹ post eū gubernationē suscepit exilio frē Georgio q̄ qndā Amurates recceauerat. Is cū sorore quā nupsisse Amurato dixim⁹ ad opes maomethis cōfugiens frustra ei⁹ auxiliū implorauit. Obiit deinde Lazar⁹ de cui⁹ hereditatenon parua contentio erorta est. Gregor⁹ turchorū auxilio paternū regnū nitit vendicare. vro Lazar⁹ relicta hungaricas opes implorat. nec kathenczina Ulrici comitis Cilie quondā vro ac Georj filia portionē hereditatē desp̄at. Johānes cardinalis sci. Angeli ab Hungariis invitat⁹ eo p̄fec⁹ ut arcēs christianas q̄ turchis in Hungaria aditū p̄dubunt aut apostolice sedis nomine recipiat aut Hungariis tradiaret. reb⁹ infect⁹ nō sine ḡai pīculo viri man⁹ turchorū enasit Budā rediit. Vlos amuratis opa que medio cursu reliquias p̄sequitur. Magn⁹ hic vir fuit domi bellis tā suis amat⁹ q̄ nostris odiosas cum centū milib⁹ pugnatō intravit Hungariā late popularē prouincia sterilis an⁹ impedimento fuit ne regno potiret committat⁹ penuria compulsa rediit Julianus cardinalis sci. angeli ab Eugenio summo pontifice mario aduersus eum missus hungarorum exulit animos. et arma sumere p̄suasit. exercit⁹ christian⁹ usq; sophiam ad arū magnum p̄fect⁹ est. Sepe cū turchis p̄spere dimicat⁹ non sine Johānis humiliatio ingenii lande. q̄ cum copias diceret ei⁹ nomen apud hostes adeo terrificā fuit ut ploratib⁹ pueris matrissimilias taciturnitatē non aliter imparent q; Johānis p̄santia mimitates. Cōgregato tamē non p̄uo numero turchi qm̄ia pīanis cōfligere non dubitarūt. sed non tā felix ei⁹ pīḡ q̄ fortis anim⁹ fuit. Supati virante hungarica multis cēsis terga dedere. Hungari q̄ bello interfuerū cupiditate glorie res suās ampliātes ac d magnis maiora tradētes imperatori Friderico superatos bello turchos scripsisse. xxx. milia hostiū cesa captaq; multopla. Cardinalis sci. Angeli sex milia dūtarat hostiū in eo p̄lio cecidisse suis litteris affirmauit. Signa militaria noue capta Johānem Huniadē non ducis tantum sed militis quoq; singulari virtute usum eiq; fides habita turchis ea christianorū victoria plus paucoris q̄ damni attulit. nō hungaricas tantū vires. sed germanas quoq; in se comotatas arbitrantib⁹. Cōsternati ergo ac percorsi metu perinde ac totus occidens contrasset. pacem petiere hungari q̄ suas vires non ignorarent. nec tam potentie sue q̄ casui victoriam imputarē pīculosum existimātes sepi⁹ tērare fortunam oblatos vltro conditiones pacis nō recisarūt inductie belli in decem annos insurmandū per sua sacra ambe date partes p̄fessitare Despoto Scrūne q̄ bello amiserat addita. molesta ea res Juliano cardinali fuit cui p̄sequenda victoria videbatur. Eugenio quoq; Roma no pontifici uihil molestius nunciari p̄mit. cū ius menti nulla maior cura insedit q̄ pīane si dei pīagande. Scripsit igitur cardinali nullum valere fedens q̄tō se in consilto cū hostibus religionis perassūs esset. Vladislao regi Polonie. qui eo tempore hungariaz occupabat uti conuenta dissolueret imperavit. iuramēta remisit. nouum instaurari bellum cum preibus tam minis extorūt. Ex christianis principib⁹ auxilia petiit p̄ter Philippum tamen Burgundie ducem neminem christiane religionis zelus commouit. hic solus classēm instruit que usq; in hellespontum profecta turchis ex Asia enī transiūt prohibere in Europam conata est. Franciscus cardinalis venetiārum

Regens nepos cum plerisq; tritemibus eo missis classi p̄fuit. **Vladiſlao** q̄ alienū regnum in nassifet et re sua vīsum est sollicitudinē belli pro uincib⁹ non deſſe. Accersit igit̄ ex Polonia et bohemia ceterisq; vicinis gentib⁹ auxiliis coactis ex h̄ugaria copijs turchorū agros inuade re statuit Johanni huniadi caſtroꝝ cura comiſſa q̄dragica circiter equitū milia finiſſe tradidit. pleriq; dimidio minorem numerū p̄bide re. Reguli hungarie pontificesq; q̄plurimi inſtruere. Julian⁹ ſc̄i angeli cardinalis milites cruce signatos non pānos ſc̄i dūrit iter p̄ valachia recipi. Deinde transito danubio i myſia; ventū ve p̄ plana et campeſtria loca in ro mania transirent. Amurates hostium cognitos adiuentiū cī grecis et turcis in europa manentibus non ſatis coſiderer exercitū ex asianis militib⁹ compaſſit. ſed angebat animis traſciendi ſtati non mediocris cura. q̄ dafsem aplica obtinere pelag⁹ nō ignorabat antio ut aūt et multa voluerint animo. Genuenses quidam curas admire q̄ ſuis nanib⁹ accepta pecunia traſportare copias p̄miserūt. Locus eſt ubi non ampli⁹ q̄ ſtadia q̄nq; latitudine freti cōtinet inter p̄ pontidē et eurinū pelag⁹. tñ est ſpaciuſ qd̄ Europa. Hicq; diſtermīnat. Bosphorū Tracium diſtere maiores et bīzātio. q̄draginta ferme ſtadiis diſtātem. Hic amuratis exercitū traſuect̄ et atro mūero vectoriib⁹ p̄ capita tradito. q̄ ſi vera eſt fama centū milia finiſſe ferunt. Jam i p̄ ani locū attigerāt cui varua eſt nonien. quoniam aduentare imm̄erabiles hostiū copias numeratū eſt. Cedendū Vladiſlao cardinaliq; videbat. et ne circumſeniri ab hoste poſſent munituz montanūq; locū petendū. at huniades aduersari ac reſiſtere turchorū ſe noſſe vires dicere faciāt ſemp̄ vero maiorem eſſe. Qd̄ ſi turchi oēs adiſt̄ hungarū tamē im̄p̄ ſore illos aurea et diſcolori ueste. h̄ugarios ferro atq; ere fulgere. christiantum agmen et ſtarē patum et ſeq;. nec turba nec ſarcinis pregraue intentū quo durū modo ſignet ſed et impat. Contra ſi turchorū mores inſpiciant feminas magis exiſtimare debet q̄ viros. Si fugiat exercitus xp̄ianus que ter hungarie ducit in quo legat⁹ apostolic⁹ ad eſt. in quo tot nobilissimi p̄ceres militant utq; deinceps hungaris contra turchos futurū animū vicit. Huniadiſ ſententia expeſati hostes poſterā die viſi majoris exercitus ſpeciem prebuere q̄ ſama ipſa vulgauerat ſive q̄ metuētibus omnia vero maiora vidēt. ſive q̄ Amurati paucorū trepidatum totis vero caſtris. Neceſſenam iam celiſtandi eius animus omnino

aberat. qd si huniadi par animo ac regi fuisse
 et arridenti fortune dedisset manus hand dubius
 quin ea dies et ammirati vita et posteris ei imperium
 grecie abstatueret. verus ipse ut primus cede
 terpiana signa spernit quem decem milib. hun
 garis ac valachis ex acie se subtraxit atque in sa
 lutarato rege natae adhuc victoria fugaciter ripu
 st fortasse rei militaris puto nulla impugna sa
 lus visa et saltare aliquis quod pire oes malgit. Po
 loni accepta eo plio cladem huniadi recordie at
 quod ignanie tradiderunt ipse sua consilia spreta con
 questus est. Vladislans sue sorti dimissus dum for
 titer circa monimeta hostium pugnat quod deiecit
 obtruncat est. caput ei hasta inservit per gretias
 atque asia in signum victorie populis ostentatum. Po
 loni ad unum cesi oes direpta castra et quod munitiones
 carrius ritebant necati. Epi et pcceres hunga
 rie quod aderat eadem calamitate oppressi. Julianus
 cardinalis dum fugit amissus plio quoniam ias hostes
 enasisset hungarorum pscida inuaderem non potuit po
 tut et quod datur stagnum forte repuli latimcali quodam
 nouere et arbitrat pecunia apud eum esse detecto
 equo necauerunt et ablatis vestimentis nudum ca
 baret feris et volucribus dimisere. Hic erit eius
 virtus magni et admirabilis in quod nescias do
 ctrina maior an eloquita fuerit grata hois pre
 sentia. blandi mores. vita oī etate nitida. religio
 nis zelus. quod oia pro christo et morte ipsam ferre sua
 serit. Huniadum ut ante diximus fugientem dispo
 tens servire cepit. Poloni regem sibi hoc pacto bello
 pluribus annis vivere credidetur capitum non in
 terfectum arbitrati cardinali venetiarum ei culpa
 clades magna in parte imputata est. cui neque fre
 tu vii par fuerat custodire neque transiunctos ho
 stes christianos ducibus quod secundum fuerat ei officius
 nunciavit. de numero cesorum minime pstat illud ex
 ploratum est longe plus ex turchoz acie cecidisse
 Tertium per numero copiarum longe maius damnum
 christianis illatum. Victor amurates neque fugientes
 hostes insecurus est. neque gloriabundus inter suos
 magnifica verba iactauit. neque ut anet assue
 terat hilare vultus ostendit. Interrogatus quid
 non a tristior eet et cur non vicit hostibus et vultaret.
 Nolle inquit hoc modo sepius vincere. in besqui ra
 sa colligi. copias quod superuerat domum remisit. ipse
 adrianopolim reuersus deo suo quod per Victoria se
 cerat vota solvit. Erinde voluntas animo regni
 chras vere felicitatis erptes esse. in constantia quod
 fortune veritus que nulli perpetuo bona est. Iccer
 sitis principiarum maiorum. Naomethem ex libe
 ris suis natu maiorem per se regem constituit. ipse

primatam diligens vitam in asiam profectus et
 paucis oī sui comitibus religioni cuncta solita
 re se se addixit. calibassa inter satrapas turcho
 rum opibus et autoritate maior mahometi quod non
 dum per etatem aperte esset impius. gubernator datus.
 reliquum regis filii ne quas regno turbas excitarent
 more gentis necati sunt. feliciter apud turchos per
 natum quod regibus liberi nascuntur. Eflimit deinde
 non partum tempus in quo hungari turchos nec
 turchi hungaros armis lacescere presumpsarunt
 Sua quocumque calamitas domi attoritatem temnit.
 Cruentissima varvensis pugna vites utriusque
 per elicerat. nec turchis neque hungaros ex bello ido
 neus erat. Hos huniades illos calibassa alicio no
 mine gubernauit ferocior huniades rei quod mili
 taris pitios ignominiam varve accepta obliu
 sci non poterat et abolere infamiam. resartire
 damna quoniam pacto valeret dies noctesque me
 ditabit spem bene gerende rei turchoz quod pre
 bast quod iam pridem nullum bellum apparatu ostend
 erant vites illis atque animos defuisse ratus te
 pus idoneus existimavit. in quo pristina recupa
 reglorum posset turchosque pessimus daret. quibus
 si adsum exercitus imperatore tamen pro istis
 priors defuturum arbitrabatur. nec magis ex
 stimandus exercitus sine duce quod ducere exercitum ca
 rent. Coactis itaque repente copiis ex hungaria
 accessitis bohemorum auxiliis mercennarioz quod
 militum non parva manu coacta ducere in tur
 chos statuit quos prius aggregati ac conficere cre
 didit quod non esse ex hungaria nunciaret. eam re
 bus generalibus solertia ac celeritate adhibuit. Co
 silium eius Georgius despotes sermone ut ante dir
 mus turchoz ducibus patet fecit. Magnus genit
 pieculi imminentia maius ostendit. pculsi eo non
 ci turchi quod agerent non satis intelligebant
 Amurates iam senior religioni addictus regne
 curas absicerat. Noamethes etate minor tan
 ta belli molem ferre posse non credebat. Cali
 bassa defuturam obedientiam putabat qua nihil
 est in bello magis necessarium. Repudare igitur
 ac estuare modo huc modo illic mentem con
 uerterem nullum consilium satis placere. herentibus in
 deliberatione nunc satrapis nihil tandem sal
 brius visum quod revocare ab ocio ammiratorem. ne
 quoniam veterani militari sub alio credebant.
 nec fortunam bellum sub alio temptandam arbitra
 bant quod sub eo quod vincere consuesceret. Calibassa
 eius sententie auctor fuit. in qua re maomahis
 animum vehementer offendit. Cupientes in ea
 expeditore se se virtus ostendere. varentisque in

Solum LXXXI

filiam Scanderbeck nobilis in pederarcha satrapis ex qua natum filium nomine Chialpnum seruum agentem mensam Calibasse mortiens commendauit. ille moamethis gratiam initurus et matrem et puerum ei prodidit. Moamethes accersitis triginta ut aint marronis que puerum recognoscerent postquam certa amuratis sobolem esse constitit strangulatum matrem filium reddidit. funusque regio more fraternum dedit. Auspicio regni patricidio cosecrans sunt qui calibassam alienum puerum chialpini nomine supposuisse ferunt illumque pro filio amuratis necatum. chialapinum vero ad Costantinopolim clam educatum. Post capturam vero urbis inde subtractum ac venetias dactum. et hunc esse quem Calixtus papa maximus pro fratre moamethis in palatio custodire iubet. nos veri periculi ad grecos remittimus. quis multa in hisce rebus figura interuenire non ignoramus et sepe consors filios regio defungi honore viderimus. Moamethes igitur defuncto Amurate gubernacula regni ex voto adeptus instituta maior pro ingenuo corerit leges. ipse suas domi forisque tulit erarii locupletavit. noua vetigalia erogitauit. copias armis. in proceres et anclicos senire. contumeliarine cepit. Hic enim illus Moamethes qui Costantinopolitanus ut supra inuenimus bellum intulit. De quo nunc referre quae accepimus haud alienum fuit.

De expugnacione Constantinopolis

Uoluerat iā pridez animo māomethes quonā modo Constantinopolim sibi subigere posses neq; ad suam gloriam pertinere arbitrabat̄ vibez in medio turchorum sitā esse que suo imperio nō pareret. tātoq; ma ius inde nomini suo decus accedere si eā vibem expugnaret q̄z p̄genitores sui idē conati turpib; accepti destitissent. Cum paucis igitur participato cōsilio castellū inta litus ad hōstium bosphori paulo ab vībe remotius altiū dissimilās incredibili celeritate extruxit ac munivit. bellum deinde vībi nō modo induxit sed contra inita federa p̄tra insurandū intulit simul et gerere cepit. Senserant ei⁹ animuz greci diffideutesq; suis vīib; ad latinorū opes confugerant lacrimis ac fletibus auxilia expertentes. Surde proch pudor nostroy p̄ncipū aures fneū ceci oculi. q̄ cadente grecia ruiturā xpiane religionis partē non viderūt q̄uis p̄uatis q̄emq; aut odīs aut comoditatib; occupatū salutem publicā neglexisse magis crediderim. Maomethes interea coactis vndiq; copijs mirabili apparatu formidādo impetu terra maric; regia vibem aggressus cūniculis ac latenib; fossis altissimis actis aggere late edito ponte qua per am oppidū versus mare muros alluit vibis longitudinis ad duo milia passū rapit extreco turrib; ligneis eousq; erectis ut muros (q̄uis altissimos) excederent. machinamentoz tormētorūq; multiplici adhibito genere. oppugnata est vīb; defensaq; summis vtrīmz virib;. non paucis dieb; ad extremū vocem p̄conis totis casis inclamatū ē. Quinto kalendā maij milites omnes ieinnū sacrificē sequēti die ilarmis assint vibē extremitis virib; oppugnari. triduo cūiatē militū direptioni futurā. Cōstituta die ieinnū ad noctē vīsq; seruatū erinde lucetib; stellis imitationes cōvīla passim habita et q̄sq; amicum p̄pinquī notūq; habuit cū eo hilari epulat̄ ē. atq; vīb; satis ē bibitū tāq; sedinceps nunquam visuri cēnt amplerati ero sculatiq; simul voluntū vale dixerūt. In vībe aut̄ sacer doles sacras ferētes ymagines sequēte populo vībelūstrare. auxiliū de celo petere. affligere corpora ieinnūs atq; orōibus vñiversi ciues intēdere. Subsecuta nocte ad sua quisq; loca defendēda redire. erat mūri vibis et altitudine et crassitudine toto orbe celebres sed ob vetustatē et grecorū incurias pinnis ac p̄pugnaculis nudū. antemuralia vero oportune communata. in his greci salutē posuere. armati milites inter muros et antemuralia pugnā sustinere decreuerūt. Triagulat̄ pene vibis formam fuisse tradunt. duas ptes alluit mare necmuri desunt ad pulsandos nauales imperiū idonei. qd̄ reliquim est ad terrā vergens post alta menia et antemuralia que amotauimus ingenti clauditur fossa. Cēptum est p̄liū pavilium ante lucem cum miles Turchus periculi q; more patientior esset ac vulnera et sanguines predarum dulcedinem pensaret pugnatū est in tenebris maiore turchorum pernicie in quo tela superna libabantur. At postq; dies illurit dato signo vndiq; non solum Constantinopolis sed etiam ipsa quocq; pera. ne quid auxiliū grecis prestaret. oppugnari cepta est sua cuiq; legioni murorum pars ac etiam portarum a tribulata ut discretis labor fortis atq; ignauos distinguere et ipsa contentionē decoris miliū virtus magis ac magis attenderetur. Pari modo et nauales socij attributas partes innadere inssit. Admonentur vībi lignee turres. connectūt milites dolabris falces scalasq;. Etiam elatis super capita scutis densa testudine succedunt. Greci sarorum pondera pronolunt disiectas fluitantemq; testudinem lanceis contisq; perscutantur donec soluta compage sentorum ex angues lacerosq; prosterunt. si strages et iam turchi deficientibus animis languidius pugnant. sed adest Maometes fortissimum quē nominatim vocans vtq; in pīliū redeat adhortatur. hos premijs allicit. illos minis deterrat. instauravit ex integro certamen. turchi vero rursus subiure mirum portasq; quatere inniti humeris et super iteratam testudine scandentes p̄hensare hostiū tela brachiaq; nitunt. itez integrī cū sancijs semianimes cum expiratib; emolunt. cernit varia peuntium forma et plurima mortis mago. Johannes iustiniām apud Geniam ligium metropolim nobililoco natūs qui superioribus diebus solus vibez defedisse videbat in hī certamine vulnerat̄ vībi fluitare sanguinem suū animaduertit ne ceteros deterret querens medicinū clam sese pugne subtraxit. sed imperator ut abesse Iustinianū cognovit quo ierit percontatur inuentūq; rogat ne pugnam deserat. ille nihil magis flexus aperire portam subet qua curaruntur vīln; in vibem redcat. Erant aut̄ obsecrate vibis ionne quib; ad antemuralia patebat iter nequa fugiendi facultas milti esset ac propter ea hosti fortis resisteret. sic interea remissio: defensio. quod turchi aduententes actius incū

Solum LXXXVII

bunt. Et quoniam pars muri iam tormentis
encastris disiecta fossam magna ex parte oppere
rat per ruinas ipsas scandentes antemurale co-
descendunt grecosq; loco deturbant. Porta que
Johannii patuerat omnibus apertam fugaz p-
erfusorem reddit. Tunc impator non ut regem de-
cuit pugnando sed fugiens in ipsis portis angu-
stis quam cecidisse opissus calcatusq; obiit.
In tanta multitudine pugnatormodo tantum
vixi sunt q; se viros estenderunt alter grecus al-
ter dalmata Theophilus Paleologus et Joha-
nes clavis. q; fugere turpe putates quom din-
turchorum impetu sustinuerint multosq; ob-
tricassent. deniq; non tam vici q; vincendo fa-
tigati inter cadavera hostium occubuere. Justini
an⁹ Peram quom divertisset inde Chiun-
nigauit ibiq; seu vulnera seu molestia morbi
incudens inglorius vitam finiuit. felix si in ip-
suporte. d. cc. circiter milites ex latinis grecisq;
perire. partim vulnerib; ex tergo cōfossi par-
tim vero cōcurzione oppissi. et iam hostis supio-
gredientib; suis auxilio erat. Tū subito capta
vibe cesis omnib; qui resistere ausi sunt in rapi-
nas itur. Erat victor infinitus numerus in libi-
dinem ac senectiam corruptione. Non dignitas.
non etas non serus quemq; protegebat. Stupra-
cedibus cedes stupris miscabant. senes exacta-
erat feminas viles ad predam in ludibriū tra-
hebant ubi adulta virgo aut q; forma conspi-
ciosus incidisset in manus rapientium dinusus
agebat. dū pecuniam vel grauitatem templorum do-
nasibi quisq; traherent maiore aliorum vi trah-
cabat. Cumq; in exercitu maximo et dissono ex-
plurimantur. Iosephus apod. Genesius etiam
deinde eodem modo invenit q; cognoscere
possit. q; debet. q; debet. q; debet. q; debet.
In Constantino poli fuit templū Sophie iustiniani cesar; op-
toto orbe famosum et cui compari alterū neq;
atnubatū sacrum suppellecile ad omnes spuri-
cicias patuit. Offsa martyrum que fuerant illa i-
nib; imagines aut luto fedate aut ferro dele-
te. altaria diruta. in templis ipsis aut lupana
vero sunt servi virerib; ac etiam tormentis do-
minor; abdita scrutari ac eruere. inuenti vero
non pauci thesauri quos in ipso belli principio
infelices suffoderunt cives quibus si p defensione
vibis usi fuissent suam fortasse vitas et partie
libertatem seruassent. sed auaro in aurū nulla po-
testas. captiui omnes in castra ducti. Pudet
dicere christianor; dedec. dicam tamq; et po-
steritati tradere non verebor. quod persuasum
mihi est futuri aliquando et fortasse anteq; mo-
riar q; tantam salutem nostro illatam ignomi-
niam vlciscant. Simulacru crucifixi quem co-
lim⁹. et vex deum esse facemus tubis ac tympanis
prestitib; et aptim ex rabi hostes ad tento-
ria deserunt sputo lutoq; sedant et ad nostre reli-
gio[n]is irrisiō[n]em itaq; cruci assigunt. E inde pi-
leo quem sarculū vocant capiti ei⁹ impositū co-
rona vndiq; facta. hic est inquit i p[er]iaror; deo.
Tū lapides lutiq; iactantes miris de honestant
modis. s; nihil obsunt hec deo nostro celū tenet
ti. nec maiestatem ei⁹ quoquo modo immittit
possunt cui⁹ ea gloria ea sublimitas. e ea beatitudo
dinis pfectio ut nec laudib; h[ab]uit et tolli nec
humiliari vituperijs ullis possit. nos ista ledunt
atq; confundunt p[er] ignariā atq; desidiā. dū veri
dei cultū periri sinim⁹ et in hoc seculo bonū no-
men et in altero spē salutis amittim⁹. Post hec
bibisset ut sanguinem merito adderet p[ri]ncipes
optimatesq; ciuitatē captos crudel; et sanguina-
ri; carnifex fede misereq; singulare insit. Kirilu-
cias q; apud imperatorem plurimū poterat ceso-
ante oclos maiori filio. altero ad illicitos usus re-
seruato securi percussus est. Duo alijs ei⁹ filii oc-
ciderant in bello. Isidor⁹ cardinalis i eo tumultu
captus quom ueste mutata nō fuisset cognitus. ccc. asperis sese redemit. Id gen⁹ pecunie ē
admodū leuis. Multi et veneti et iamuenses et la-
tinor; alijs gladio cesi sunt. quidam multo redē-
pti auro. Insignis hic ann⁹ fuit expugnatione
ac l[oc]ubus q; turchor; genti faust⁹ letusq; qui
supra millesimū qdringentesimūq; currevit
annū. Perenses vetus colonia genuensū qui et
galathenū cupantur cognita bizatior; clade p-
tisquam rogarentur maomethi deditio[n]em fe-
cere. muri vibis diruti. bona p[er]ura fed⁹ direpta
cum diem nō sine maomethis displicentia vir-
erat tanq; constantino impatori turchor; con-
silia prodidisset per miseris cruciatu[m] vita ere-
pta ingentes quas amulauerat opes exitio ei-
fuisse tradunt. et quod amuratem dimisso im-
petu ex priuata vita reuocavit ad regnum. Au-

Solutum

re et iugum fuit ministratum

De magnis et

Degustum quoque
tempore turbat

nocturni menses

ofia predas atque tenuis

lodes turchoe impo

des fuisse dum pene

turchi possident. Tunc fuisse

fumus inste agnibes hic fuisse

fanum et clamorem nemoque possi

me stadiis posse domino

lis in eo cum a tempore vocare

fus longinquo vena rora huius

magistrorum pacis molimbo

littere rendente, bac lobis pe

la circa ripas transire amorem

et amicis amicis rebos

modo supradictum et duci

bini spacio potius adducere

duoque gressus genitos organi

nos lins hec pene

turchoe armis eripere quod

ad desidium incassaturum

fus traditum nonne gravem

et iniquum nomen proponit

caecis. Helenus quoque et admodum

quod Helena nuncupata est. Ha

romulus thessalos appellans

belatas. Tachos. Hic hunc phe

potius ade insigiles quielet

peram tota turcoeum can

sia teles. Atque omnes

et iniquum minime potest.

De Boni

Dicitur bonum

in occasum potius ab

semper sumum contumelias

mat apud omnes firmi bellis

de multis nocte diebus num

beris et bysmonis una et fons

zappo. Quod natus ostendit illi

helenus fuit qui fuisse probu

dum non sed is Helenus. Lame

sia etate erigunt apud

Turchis potius annis com

cupatum.

De hellis gr

ens ei⁹ pecunia. Noamethes tanto rerū successu inveniens in hūgaros expeditionem pare cepit q̄ p triennū circuer instructa accessitis ex omni regno pcerib⁹ penetratis tracie montib⁹ cū maximis atq; infestissimis copijs ad sanū vsq; flumen puenit. et qnq; milia hominū in eius exercitu fuisse tradun⁹ pleriq; tertias ptem huic mīte ro subtrarere. Calist⁹ tert⁹ q̄ p idem temp⁹ Romanam cathedrā fortis⁹ erat Johāne cardinali sancti Angeli cui⁹ supra memini mus pstante virtute virū q̄ germanos in arma cōsciret turchouq; compescere impetū ad eas ptes legatū misit. Is pmissa pectorioz indulgentia cūctis q̄ cōtra Turchos militare vel lent adiuante Johanne capistrano q̄ p idem temp⁹ hūgaris euangelizabat. cruce signatoz hand pū congregauit exercitū. non diuiti ac nobilū s̄ in opis atq; incompositi vulgi. Surdēt opulentū aures euangelio nec diuin⁹ sermo principib⁹ audit⁹ est. cōtentī p̄sentī rerū statū potentes futurū christi regnū non nisi morientes inqrūt. credula paupertas facile p̄dicatoriis bus obedit. supra. xl. milia signū crucis accepit etiamq; fidē q̄ ferro acies. Hūiades q̄z no par uas copias i armis habuit. appropinq;bat spe pler⁹ et incredibili supbia tumēs maomethes nec iā sibi vel mōtes vſlūmīa obſtare putabat ḡlari int̄ suos hūgarū iā pene victā assere relationoz impatorē i ppin⁹ eē diceat. Deleto gre

De Macedonia

Solum CCCLVIII

re et ingum ferre miserrimum cogitur.

De magnesia et thessalia

Dicitur Roma thacie ad occidentem et me
ridiem coniungit Macedonia terraz
impio quondam potita q̄ inter duo
maria preendit egestat et adriaticum lat⁹ ei⁹ me
ridionale thessalie atq; magnesie terga ptegunt
ptem septentrionalem Peonia et Paflagonia
erapit et ipse regiones in Macedoniam postea in
ra cōcesserunt Macedonie addite. Ep̄i⁹ quo
q; Macedoniam attingit et illirica terra. alte
ra meridiem altera septentrione recipiens. in
adriatico litorie dirachii verus cinctas iacet ab
cheroneso ubi sita est nacta voca bulū. Epid
anus ante dicta. et a corcyreis olim cōbita. nec
pecul infra terram appollonia fuit optimis in
scientia legib⁹. et Angusti cesaris q̄ grecas sibi
litteras didicit studio memorabilis. In altero
litorie thessalonica est potes quondam cinctas.
Quam cum epistole sancti Pauli apostoli tu
tiam magni Theodosij preceptis atq; im
placabilis ira famosam reddidere. indignat⁹
enī ob cesos in ea iudices aliquando clementissi
mus imperator universum vibis populum tru
cidi mandavit undecim milia virorum cesa
tradire. Non tilit Ambrosij medio lanensiz
potifer tam immane faci⁹ incorruptum. Im
peratori ab ingressu ecclesie prohibitus subire
penitentiam cōpulit. nec maximus p̄nceps pa
storis subire iudicium recusauit. Hinc lex p̄mulga
ta. ut lata p̄ morte bon⁹ sententia ante dies tri
ginta non exequat. Hanc vibem libere cōditō
nis fuisse Plini⁹ tradidit. Strabo cōditoř ei⁹
Philippū Alexandri ptem affimat. ambo eaz
attribuit macedonie. Andronic⁹ emanalis i
peratoris Constantopolitani fili⁹ hanc in par
ton hereditatis accepit. Dem⁹ Johannis fra
tris sui odio q̄ patri successit in impio venetis
tradidit. Venetis amnates Turchoꝝ vt ante
dirimus imperator eripuit. Hic reliqua Macedoniam
vsgad mōtes Peonie et quā modo alba
niam vocant impio suo subiecit. Mira rerum
mutatio et flora hūani impij gloria. hec ē Ma
cedonia que dnob⁹ inclita regib⁹ vt philippo
et alexandro Grecia Traciaq; subacta imperiū
pendit in asiam. Armeniam. Hiberiam. alba
niam. Capadociā. Syriā. Egyptum. Thauruz
Eancazum subingavit. hec in bacbris. medijs
psis dominata. toto oriente possesto. indies q̄
victor et vestigio liberis patris atq; Herculis si
gna ciramtulit. Hec eadem nostra etate spur
assime Turchoꝝ genti subiectatributū pende

Magnesiam quoq; et thessaliā nostro
tempore turchoꝝ arma invaserunt.
nobilissimi mōtes olimpīns. pieris.
ossa pyndus. insip⁹ et othis. laphitaz q̄dam
sedes turchoꝝ impio parent. penes q̄s et lxx. vr
bes fuisse olim Plini⁹ affimat. Tūtu peneum
turchi possident. Inter flūina thessalia claris
simū iuste agoniphos hic. flūius orit inter os
sam et olimpū nemorosa qualle desfluens. l. fer
me stadia percurrit dimidio ei⁹ spaci⁹ nāigabi
lis. in eo curi temep⁹ vocant. quinq̄ milia pas
sū longitdie ultra visu hois seu de dextre le
uaḡ leuiter oneris atcollentibus ingis int⁹ sua
laxe viridantur. hac labitur pene⁹ viridi calcu
lo. circa ripas gramine amen⁹ canor⁹ aviam cō
centu. arripit annem⁹ orchon nec recipit. s̄ olei
modo supnatantem. vt dictū est ab Homero
bieni spacio portatū abdicat. penales aquas
dirasq; guttas genitas argenteis suis miscere
recusans. hec Plini⁹ de pēco. Tot p̄ianis bo
na turchoꝝ arma eripuer. q̄uis nostram ma
gis desidiam inc̄ssauerim. In thessalia reges
fuisse eradūt nomine grecum a quo grecia di
cta sit. Helenū quoq; in eodem loco regnasse a
quo Helena nuncupata est. Homerus tribus
nominib⁹ thessalos appellavit. mirmidonas
helenas. et acheos. Hic sunt philarū angustie.
persarū cede insignes. que licet olim psariū im
perium tenere turchorum tamē armis claudē
re transiū minime posse.

De Boecia

Ost thessalam boecia succedit ab ortu
in occasum porrecta enboien⁹ mare cri
seumq; sinum contingēs therbarū cla
ritate apud omnes ferme historicos nominata
Hic musis natale i elicōis nemore. hic sale⁹ cy
tharō et hysimen⁹ anis et fōtes dirce archusa et
aāgppe. que patria quondam liberi patr̄ atq;
Herculis fuit que fortē produri epamimun
dam non cedēs Athenis claritate. ciuitas ea no
stra etate exiguum castellum Thebarum et a
Turchis proximis annis cum reliqua Boecia
occupatum.

De hellis grecia

II 55

Hequitur hellis que a nostris appellata grecia. Acten. id est littus priisci vocauere. mutato deinde nomine acticā direre. homerus cincos acticā incolentes appellavit atthenienses cum nondū edificata foret megra. p̄dedit aut̄ Actica et Boecia usq; in histum corinthiacū presu que appellat̄ Megarit̄. Circa histum vero columna fuit in qua hic interat titulus in pte Peloponesum spectante. Hec Peloponessus ac non ionia. in pte vero megera intuente. hec nō Peloponessus sed Ionia. Idem enim Actici et Jones fuere. Qui cur de finibus cum Peloponesiaticis sepiissime disceptassent. Hanc tandem communī cōsensu columnā erigi obtinuerūt. Acticam quuis sarosaz et sterilem. pleriqz tamen mirificis laudib; exulerūt. deoūqz domicilium esse dixerunt. loca ipsa possidentiam et parentum herōū. In hac ciuitas attheniensis quondam nobilissima fuit nullius indigua preconij tāta eius supfluit clatitas. Eadē nostro tempore parui oppidi speiem gerit. In eo tamen saro quo vetustuz ministerie templum fuit. art est p omnem greciam nominata. tum operis magnitudine. tum diffi cultate oppugnationis. Hanc florentinus qui hām maomechō tradidit. Cum imploratis latiorum auxilijs nullius opem innueniret rur si ob eam rem tradita inq; euū ignobile ducat

De Peloponesso

Deloponessus acce iungitur toti⁹ gre-
cie arr quondam dicta. nam p̄ter in-
habitanti⁹ in ea gentium nobilitates
atq; potentia ip̄e locoꝝ sit⁹ p̄ncipat⁹ designat
atq; impi⁹. multi simus insunt ⁊ promontoria
multa. insignes etiā ⁊ pmagni cheroneſſi. ipsa
locoꝝ varietate iocundi. formam eius p̄latant
folio ſimilimam dixerunt. longitudine ⁊ latitudi-
ne ferme ptez. Ab occasu in ortū ſtadioꝝ mil-
le. ccc. pimetros ſine ambitus omissis finibus
ut Polibio placet. ſtadia quattuor milia con-
tinet. In hemidioꝝ aut supaddit. cccc. cui ⁊ Pli-
nius conſentire videſ yſidoꝝ auctorem ſecutus
Idem duo maria terram ambiere dicit Jonitz
⁊ Egei⁹. Angustie unde pcedit Iſtimos appellant.
qnoꝝ milia paſſuum latitudinis continē-
tes. Has angustias pſodere Demetri⁹ rex. dicta
cor. Cesar Gaius pnceps. Domicius Nero in-
ſarſto ut oīm erit patuit. Incepto tentatiſt
Hic Corinth⁹ nobilis Colonia fuit Greci pnci-

pes postq[ue] turchorum potentia fit europas penetravit et mari ad mare producto per angustias muro Peloponessum a reliqua grecia distinxerunt. murum examiliū appellauere. Hanc primitiā hodie moreā latini vocat in ea achagia continet. messania. Laconia. argos. et archadia. q[ui] medius parinsule obtinet. Amurates expugnata thessalonica. sub acta Boeotia. et actica per athenas. ad Examiliū usq[ue] pfectus pterritus grecis diruit murū. tributumq[ue] annuū (dedentib[us] se peloponensibus) impavit. At cum hungari instance in iliano cardinali. sancti anglī aduersus turchos arma sumpsissent. confectisq[ue] nonnullis feliciter plijs aplijs instarent vigerentq[ue] hostes. Constantinus q[uod] postea apud constantinopolim impavit ibiq[ue] nectus est. vt ante diuum. Huins provincie dispotus animo auctus et negare turchis tributum et examilium instantia re non dubitauit. ob quam rem magna dende pecunia mulctatus est. et examilium denio desuetum cum vicerit Amurates apud variaz hungaros delenisset. devicta Constantinopoli. Albani q[uod] cum plures Peloponessum incolebant sumptis armis Demetrium et Thoman Constantini fratres regno detiscere amneri sunt. nobilem quendam greculum ad regni festigium assimilentes utraq[ue] pars auxilium Naomehi implorauit. Illi enim nobiliores pars via iustior auxilia aduersus alnos demario fratrisq[ue] tradita. Albam subacti priorib[us] dominis partere. Naomehi quindecim milium aureorum tributum pensuum. Thomas q[uod] quis hereditario iure imperatorem se dicere possit cuius maiores longa serie grecorum nemine imparesse. metu tamen mahometi eo titulo abstinuit. Cum Calixtus summus pontifex. maxime christianos principes in sui pontificatus initio aduersus Turchos invitaret christianitatem Thomas Turchorum imperium proculdubio ruiturum. Naomehiq[ue] tributum negavit. Cum vero non tam magnifica facta q[uod] etiam verba esse animadvertit. persoluto enim tributo et adiectis donis Naomehi turchorum imperatori reconciliatus est. Tunc vero si vera est fama que per hos dies allata est violare et fidei maiorem subire penam compulsus Naomehi vero prius subiectus est Peloponessus tota Turchorum imperio adiecta.

Sequitur nunc de Achaea prouincia et de
scriptione eius.

Erediti Peloponessum per angustias istini ad reliquas grecias Strabo et Plinius occurrere accicam tradunt. Prolominus achaiam ei fines hoc modo describit ab occisa. Epyrus a septentrione macedonia et partem egei pelagi collocat. ad orientem eiusdem maris terminos ponit usque ad summum promontorium. ad meridiem adriaticum pelagus iurritus quod Achelous annis irrupit in coenobio. Quod si ita est accica. boetia. phocides. thessalia. magnesia. etholia et acarnania achaia ipsa complectit. Idec tunc Ptolomeus alio loco mediterraneas Peloponessi ciuitates enumeras. elice. buria. helenia. pherecia. i. achaia et dicit. et propterea achaia intra peloponessum affirmat nobis quod pente opis instituto res peloponessicas et accicas brevitatem ob solium et ab occidente festinans. acarnania post occurrit inter epiz. boetiacum. per tebas cui etholia vel pittica l'omira et videt. hec hodie ducatur appellat. Iohannes vitimilius natum est ab filia sua disporto acarnanie in mitem iudicium dedit. Etiam veraciter acarnania turchis ac genex obsecratis. cù pueru equtatu mare traiecit. obsecratores invaserunt. stragemque memoratu digna edidit. nam pia manu iugentes fugiunt copias salutemque gerentes. cito vero puerus filius qui puerum tota Turchorum impunita sequitur nunc deinceps puerum saepe.

Epyrus in occidua parte ab aceranis motibus incipit. pretenditur quod usus oriente usque ad ambrachium finit per statu mille trecenta septentriionale ei propter Ptolomeus macedonie pittigia tradit. orientale achaie usque ad ostia fluminis acheloi. occidente latitudine Ionico et cipi pelago asserit. Strabo ausoniū hunc idem re appellavit. in epyro. xxiij. fuisse gentes theopopulus tradidit. celebratissime chaedes et molosi regnum quod teneat puerus quod haec chaedes posterius molosi quod regum agnatos ex eacidae sanguine pectiti mirum modum amplificari fuerit. Vnde quod dobone vetus oraculum et nobile viguit. Quia huius terremaritimam felicem atque ubi tradidere. multeq; olim vibes et oppida munitissima in epyro fuere. sed propter populos rebelliones quibus cum romani contendebant prouincia vastata est. Ixx. eni epyrotarum vibes a paulo emilio imperatore funditus eversas esse auctor est polibius vicit Macedonibus et per se rege supato. Et qui bis enim maximum numerum viris molosorum ertisse et mortalium centum quinquaginta mila in servitatem redacta. Plinius veronensis hanc cladem Macedonibus attribuit. duasque etiam vibes riuine adiecit. credo vero quia Macedones epyrotarum imperium obtinebant. utramque vero gentem plinium comprehendisse. Apud epyrum accica pugna late memorabiles coniessa est. in qua cesar Augustus

II iij

marci anthoniū navalī pīlio vīcīt 7 sīl egypti
reginām cleopatram. nam 7 ipa huic certamē
ni pīs fuit. Ob qua; rei vīctor; august⁹ in am-
brachio sīmu vibem pōdīdit eīq; vocabulū indi-
bit nicopolim id ē vīctōrie cīuitatē. ambrachij
sīm⁹ hōstīū paulo q̄; stadiā q̄tuor mai⁹ ē. circui-
t⁹ stadiā. ccc. amplectit⁹. optima oī et partē sta-
tio. Ingrēdientib⁹ occurrēbant oli a dēxīra ha-
bitantes greci accarnones et appollinis cīti⁹ tem-
plū quondam in tūmulo ad hōstīū emīnēs cīti⁹
camp⁹ subiacuit locūq; habens in nāvalia. in
quib⁹ cesar vñū viginti nāves decimāz noīere
posuit ab uno remoz ordīne vīsq; ad decimēs
adīlūgens. Sinistra vero incopolis est 7 epyro-
taz colōnia. Cassope noīstra etas epyrū artōn
appellat. Circa litt⁹ ei⁹ paucis aī annis pro-
fess⁹ regie classis nomine Vilhelmi⁹ marinūs
triremes venetoz insect⁹ cōprehendit atq; in-
cendit in eodē littore apd acrocerāunios mōtes
finiri hadriē nadigationem ioniu⁹ incipe pēla-
gus Straboni vīsum est. apud quem mare an-
sonium idem id quod ionium esse apparet. cu⁹
Epyrī orām ausonio ablui pelago affīmet.

Be Al'bamia

Ovenunt albania dicitur olim mace-
donie porcio fuit ad occidente versa in
qua dirathii et appoldiaz fuisse pro-
didimus non incelebres prisca seculo cinitates.
Sermo genti neq; grecis neq; illiricis noi⁹. Cer-
dimus hoc genus homidum ex albania quon-
dam venisse que vicina colchidi in asiaricia sci-
thia memoria ut sepe barbaraz inundatio na-
tionum grecie atq; italie prouincias occupavit.
In hac terra potens Lamusa fuit qui xpi anis
peritibus or⁹ paz teat catholice fidie ad mao-
metis insaniam declinavit. Sed qzleniter xpm
deseruit tam facile Mahometis sacra contem-
nit. rediit em ad paternaz legem. et qzvis vtra-
q; religionem cōtempserit neutri fid⁹ christia-
nus tamen mori qz turchus maluit. Paulop⁹
Constantinopolitanam cladem morbo extin-
ctus Georgius scanderbechus ei⁹ hereditatem
acepit nobili loco natus q etatem pene omnes
in armis pro christi nomine pugnando cōsum-
psit. multas et magnas turchouz turmas bel-
lo vicit et delevit. solusq; quodammodo regio-
nem illam in euangelio christi continuat. qzvis
hodie hostili ferro petita magna ex pte deserta
ferat. Rex Alfonsus sepe milites in albaniam

misit et croyam urbem in potestate accepas
a turchis defendit. **V**e pos scanderbechi ex fratre
cum turchorum parti fatus insidias patruo
moltret ab eo capitum est et ad Alfoncium mis-
sus in carcerem coniectus est. **C**alixtus quoq[ue] ro-
manus pontifex auxilia pecuniaria Scander-
bechio non pauca misit. **O**elona in albania n[on]
magna civitas est in portu maris sita qua bre-
vissimus est in ytalia traiecit. **H**anc pazaletes
primum ex turchis occupavit rebellantem amu-
rates recuperavit. nescio enim quod malu[n]i mi-
natur ytalie-

Beilliria

Dicitur albaniam illirice sequuntur gentes ad occidente; septentrionemque verum hoc etenim gen' hominum nostra etas **Sclavos** appellat, et alijs **Bosnenses**, alijs dalmate, alijs croaci carniq' histri nuncipane. **Bosnenses** introiunt ad **Pannionam** vergunt septentrionali expositi, reliq' vero adiacentes mari ab timavi usq' fontes pendunt. Hinc **Aso** nium illinc **Pannionam** intuentes. Timavis autem in intimis adriatici maris sinum excurrerit, cuius fontem matrem appellari mar' strabo pdidit. In **Bosnia** etenim rex gentis **Stefan** natus nomine (sic enim reges suos appellare costuerunt) q'uis christi religionem sectatur, diu tamen baptismi sacramento abstinet, sed anno superiori vocato ad se iohanni cardinali sancti Angelii cuius sepememinius ab eo baptis matis vnda pfectus et sacris nostris rite initia turchis q'bus cum federe itucus erat bellis indixit, nunc paululum nutare assimat. In hac religione q'plurimum heretici possunt, q's vocant manicheos pessimum genus hominum qui duo principia rerum pdunt, alterum bonorum, alterum vero malorum, nec pmatum romane ecclesie tenent, nec christi equaltem cosubstantiamque patri esse fatentur. horum cenobia in abditis et motiis convallis sita feruntur, in q'ibus egrotates matrone seruientes sancti viri si eiuserint ad certum tempus deo vident, red dite sanitati pmittentib' viris vota psolunt, p miscue inter moachos pfinito: pe viuetes, hac labore nulla sedis aplice decreta, nulla t'pianorum arma delere potuerunt. Sinit ad nostram exercitationem regnare hereticos deus.

Be Balmacia

Solum nis mille t' nos pabia
nullus enim e ducib' am
efundit nisi **Iugurtha**
quos p' hisfr's et mari **Po**
cos m'anc' p'nti t'lo
in sa'ns aducto fuisse
to na'poni quem hodie
t'actum, quis p'ndet lo
lat. & **V**l'uspono vero p'nc
p'ca n'ans in aducti p'nc
ni sunt quia manu'ne
rit'nt' v'risq' longe p'nc
p'nc'ne mediu'ca que manu'
eo' j'ubizca est. **N**ediam
possida. Oppidum, tam q'
ui su' q'f' f'les' habent. E
l'man' mille stadii q'f' addi
b'f'c'os tr'edd' finem statu
dd'er. In hac u'ra m'bi ex
na dignu'go'zum q'f' d'cupu
ls t' denos magna de' simili
uit' t' v'risq' p'ci' f'bb'bi ar
ad quas lices c'p'pendus no
migatu' n'issi quia i'ndu'c'is
os terminos co'stum' m'ni
un amico'ce're' n'com'is.

Be Sarmia m
matri proxim

Cum inter quos ipsi
hostros sequuntur. Si
rū famosus regnū ob-
nam dividunt duplicitam
partem. Partem sciam t̄ aqua-
nas hostros posse t̄ **Caro-
nū** libatoam t̄ treg fuisse in
manum vīcī posse. **Na-**
tum in quo c. flumen sicut om-
nus qui habent hodi appella-
tione fluvii. In hoc enim pū-
nitus **Romanorum** impo-
nuntur.

Varian clivus conus : **2** m
aut coniunctus virtus liban
dum et flumen cui ab aqua be
nus. **3** machinae omnis gen
eris : **4** tridens milibus non
alii : **5** catus erat deinceps foy
deri. **6** hoc opusculum flos et n
it et lugis pulchri pampin

Solum

LXXX

Et dalmacia ragusenos magnis affectit
cladibus. Steffanus inter bosnenses et
Dalmatas ducatus possidens et man-
cheor veneno infecto. qd si christianos pini-
dias captos sepe turchis venunderit. mittere
tamen oratores Romam et auxilia sedis apo-
stolice petere non erubuit. ei vero belli sumptu-
er christianis petens qd gesserat in christianos
nec defuerit qd tam impis verbis arres accomo-
darent.

De Croasia

De croacia australis mulier qd nuptias
comitis cu esset inferiore sanguine. mo-
ritu prestantia et forme elegantia meru-
st. dñ larandi animi gratia ex castello in castel-
lu obegreat subito turchoz interuenienti capta et
apud eos aliquamdiu detenta. impatientia ta-
dem mariti non pro auro redempta est. Quer-
rat fortassis aliqz vbi n am liburniam dimise-
rim quam pmeasse Anthensem. ytaliam pe-
tentem insignis poeta cōmemorat. Cōfusi sunt
admodum p̄incipiaz fines nec expedire noua fa-
cile est ne dum qd vetustissima possit absolu-
re. Plinius liburnie finem initū esse Dalmacie
dirit et tragurii marmore natū. in ea est Bar-
lonam quoqz coloniam que ab iadera centū et
duodecim milibz passauz absuit. Iadera vero
cam seraginta a Pola distare. et quo sit ut in
ter Croatinos et dalmatas liburni sedes habue-
rūt forsitan et Croatini nonū gentis nomen li-
burnoz loca iniacerūt nobis hec indicasse sus-
ficiat. si qd certiora desiderat prisces enoluat au-
tores. Ptholomeo liburniam dalmatiam atqz
illiridem simul confudit. et illiridi qdē a se-
pentrionali plaga pannoniaz occurere dirit.
ab ortu superiori Mysiam. ab occasu Histri
am a meridie macedoniam et adriaticū latius.

De Histria

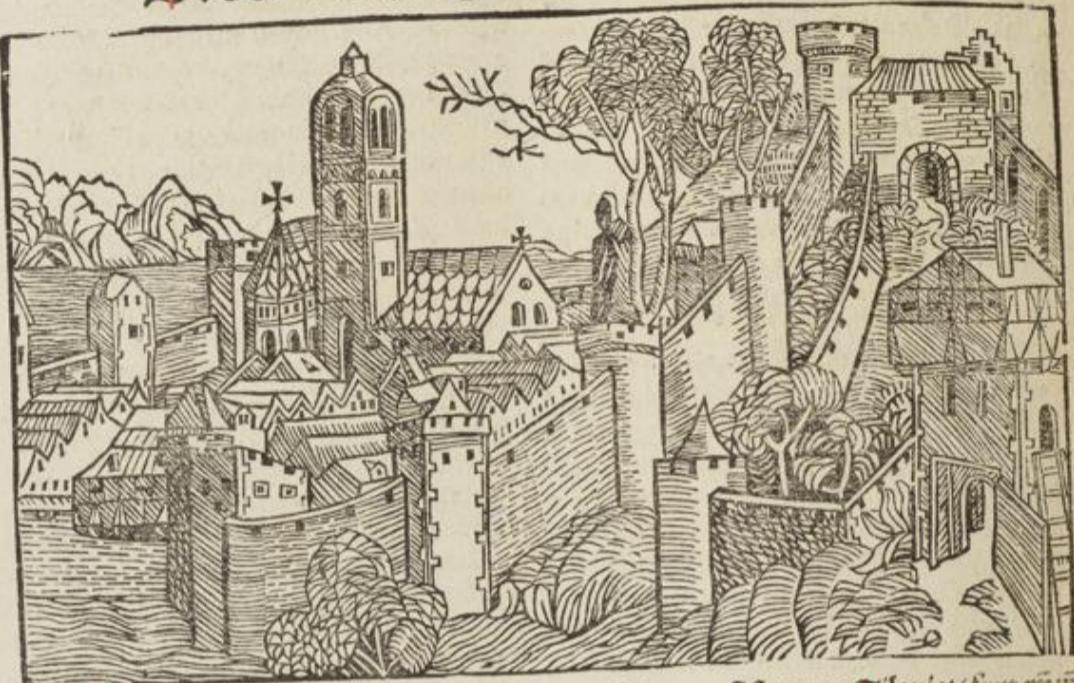
Histria veteres ytaliz ptem tradidere
in qd petū et pola est et Justatinopo-
lis quā caput histrie vocari incon-
venienter. italiet tamē iungit ad italicō simu dis-
iecta et in peninsula modū circūdata mari qua
cōtinenti applicat a tergo. lapidea est montana
regio quā Drisci Albania vocavere. Plinius Hi-
stria adherere liburnie dirit. Ex qd palā fit croa-
tinus liburnoz loco succedere. Histriam ab hi-
stro amne dictā ferūt quem a danubio in adri-
am fluere falso tradidere. qui errori et pompo-

nus mella et nepos Padacola canes adhibuit
nullus enim ex danubio annis in Adriaticum
effundit mare. Argunataz eos fabula decipit
quos p̄ histriū ex mare Pontico in Histriam ve-
tros memoriē pditū est. sed cōstat eos ex histro
in saūt aduerso flumine nauigasse. Deinde ve-
ro nauportū quem hodie labuciū appellari p̄i-
tanerim. cuius paludem lūgeū Serabo appelsat.
Ex Nauperto vero p̄ mōtes humeris ad-
uetata nauis in adriaticū pūit. Histri hodie sel-
ui sunt quis maritime vibes ytalico sermone
vtant vtriusqz lingue peritiam habentes. pars
p̄uincie melior ea que maritima vētoz impe-
rio subiecta est. Mediterranea. domus austrie
possidet. Oppidum. s. viti quod ad flumen ti-
culū sitū est falsenes habent. Et quo loco ad aq
legiam mille stadia esse tū didamus qui domuit
histros tradidit finem ytalie flumini tra-
didere. In hac terra nihil etate nostra memo-
ria dignū gestum esse accepim⁹. qd quis austri-
ales et venetos magna de finibz cōtentio agita-
uerit et vtriusqz p̄i subditi armis cōtenderint
ad quas lites cōponendas nos aliquando ab
impatore missi quis inducas belli fecim⁹ et no-
uos terminos cōstituim⁹ vniuersam tamen li-
tem amputare neqūimus.

De Carnia nunc ger- manie prouincia

Clani inter quos lapides enomerant
histros sequuntur. Clani tamen quo-
rum sermō regionē obtinet carnosibz
riam dīvidit duplē carnolam esse dicen-
tes. Alteram siccā et aquarū indiguam in
qua histros ponunt et Carsos. qui medios in-
ter labacum et tergestum incolunt mōtes et ad
Tymānum usqz proferunt. Alteram vero irri-
guam in qua flumen saūs ortus habet et nau-
portus qui habitus hodie appellatur et alij eis
plures fluitū. In hac etenim p̄uinciadūm Frī-
dericus Romanorum imperator coronam re-
gni thentonici apud aquensem ciuitatem pē-
ret Ulricus cilie comes et Albertus imperatoris
frater coniunctis viribus labacum insigne op-
pidum ex flumine cui adiacet dīcū obsidione
cōtere. diu machinis omnis generis oppugna-
vere sed a Friderici militibus non sine claudē ex-
pulsi et castris eiuti dīcūtē suppellectilem p-
didere. hoc oppidum clani et italilubiana vo-
cat ex lugia palude sumpto vocabulo.

De Carinthia germanie provincie

Carinthia montana et ipsa regio carnis applicat ad ortum ac septentrionem Stirie iuncta ad occasum et meridiem alpes. Italas et fori Julii contingit multe in ea valles collesq; feraces tritici. multi lacu. multi amnes quoꝝ p̄cipuꝝ drauꝝ qui p̄ Stiriam ac pannoniā in danubiuꝝ fert hand inferior sauo. Imperium provincie australes obtinent et archiducē app. lat cui ea regia paret. Quotiens nouꝝ princeps reipublice gubernationē init solemnitatem missi alibi auditā obseruat. nō longe ab oppido sancti viti in valle spacioſa vetuste civitatis reliquie visuntur cuiꝝ nomen tempis abolenit antiq; tas. Juxta in pratis late patentibꝝ marmoreꝝ lapis erectꝝ est. hanc rusticꝝ ascendit cui p̄ successione stirpis id officiū hereditatio iure debet. a dertera bos macer nigri coloris astat ad finistram pari macie deformatis equa. frequens circa eum populus et omnis rusticā turma. tuz princeps et aduersa pratōnū parte procedit purpurati eius proceres ambit verillū ante ipsū et insignia ambitū vexillum ante ipsum et insignia principatus comes gorgeꝝ q̄ pallatiū curaz gerit. inter. rī. minora verilla p̄currit. reliq; magistratꝝ sequuntur. nemo in eo comitatu dignus honore videt nisi princeps p̄ seipſi rusticī speciem ferēs. agrestis ei vestis vestis agrestis pileus. calceusq; et baculꝝ in manu gestatꝝ pastore ostendit. quē postq; rusticꝝ ex lapide venientem conspicatus est sermone Silavico (sunt enim ipi carinthiani sclavi) quis hic est inclamat cuius tam superbū incessum video. respondent circūstantes principem terre aduentare. cum ille iustus ne iudeo est salutem patrie querens. libere conditōnis. dignus honore. est ne christiane cultor fidei et defensor respondent omnis. q̄ et ceteris illius ille. q̄ me iure ab hac sede dimoueat. At goricie comes. seraginta denariis abs te hie locus emit. iumenta hectina erit bouꝝ atq; eq̄m ostendens. vestimenta quoꝝ principis que pat loante eruit accipies eritq; domus tua libera et absq; tributo. Unibꝝ dicit rusticus leni alapamentaq; secum adducens loco cedit. Princeps vero scenso lapide nudū gladiū manus vibias populo promittens. ferunt et aquam frigidam rusticō allatam pileo bibere tanq; vini vixit damnet. Deinde ad ecclesiam soliensem pugit que in propinquuo tumulo sita est sancti Petri vocabulum habens et olim pontificalis fuisse ubi peractis sacrificiis princeps rusticā induitūtusq; splendide cum proceribus in prata reuerdit et feda confert. Iama est anno d. et ducentesimo nonagesimo post christi salvatoris ordinum imperante. Carolo magno ducem gentis

De Stiria germanie provincie.

Serua quam quodcumque venimus transire pannonia iungit. L

onale austriā respicit ad eundem

in carnis et cornibus occurrit.

unus montanus est. agit in terris

planiacis non parcas habet. R

miges fiduci terris impingeat. M

ontent. Ille in danubium. V

raptohunc. Idem q̄ omnes h

ab. Impium austriacis famili

tan res q̄d ciliam vocē nō

spoliatū quoddam eximere t

et cetera p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Ceterum p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Sperioribus

res in quoꝝ sicut

in Soproniā p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Et cetera p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Et cetera p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Et cetera p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

erit. Et cetera p̄sumuntur. q̄ ille de qua et nobis nihil exp

Solum

LXXXI

Ignorantia nomine ingens communium principiis p̄parasse. et aggressibus quidem ad conspicuum intromissis in vasis aureis atq; ac gatensis. nobilib; vero et magnatibus penit ab oculis collocatis fidelibus ministrare iusisse. Interrogatus cur ita saceret respondisse. non tam mundos esse qui vibes et altæ palatia q; qui a grros et humiles casas colerent. Risticis q; chri sti eu angelium accepissent. baptisimatis vnde purificatis candidas et nitidas esse animas. nobiles ac potentes qui spurcias ydolorum sequentur. sordidas ac nigerrimas. se vero pro animalium qualitatibus instrutissime cōmūnū. Castigatos ea re nobiles cateru atim sacre baptis matis vndam querentes breui tempore sub vir gilio et arnone iuanensibus episcopis vniuersos christi fidem accepisse. Hinc hudos intesci endi principis rusticitati ducens. Inuit autem dux corinthie venator impij ad quem lites veneturum omnium deferebant. vocatus in iudicio coram imperatore querelantibus non nisi Sclauonica lingua respondere tenebat. Multa huius provincie fuisse ornamenta comemorant. multa prīilegia. facile id creditū est quādo imperatorem lodonicum eius terre ducatum filio suo Arnolfo primogenitus cōculisse nō ambi guum est. Et et alia huius prīncie cōsuetudo in oppido quod Clagefurcum appellant cōtra fures durissima. Si quis in furti suspicio nem inciderit mor captus laqueo suspēsus vi tan finit. Sumpto suppicio post triduum de suspitione iudicant. si reum fuisse necatum inueniente pendere cadaver infame sinunt donec sua sponte consumptus decidit. Sin non depositum in cimiterio condunt. iustumq; sumo publico faciunt et anime gratas exequias. In hac prīncie comes gorcie Ulricus vir muliere corruptioni impuberes filias media nocte ad portum surgere cōpulit increpitans qui sine siti somni agerent. cum pastorebus et sibulcis sep ius q; cum nobilib; conuersatus est. Senex super glaciem cum pueris lusit. Inter vulgatavero storia frequentissime latuit. Karo etenim in aula pransus est. Solus cocum adiens osulas in ipsa coquina vorauit. vestes vero iduit viles ac perunctas. pectus nudum et apertum ostendit. oculi semper lachrimantes fuere. Quem cui aliquando ad se venientem. Fridericus imperator ex fenestra intuitus esset me vocitans. age inquit o Enca principen qui ad nos properat contemplare. Si quem mandiorem pulchrio-

remq; videris aliquando effare. mihi cum satice principem comitemq; consideerassem sed rusticitas visa est que dominatum assedit egregium servitio premeret. Huic vro natione vngara forma prestanti et andacia plus q; virili vincula induit. Mor Ulrici comitis Cilie auxilio liberatus vrorem domo pepulit. nec etiam diu post vita funeris filios bone indolis adolescentes et matri q; sibi similis reliquit heredes.

De Stiria germanie prī uincia.

Stiria quam quondam valeriam invenimus nunc upatam ad orientem pannone iungit. latus eius septentrionale austriā respicit. ad occidentem ac meridi em carnis et corinthus occurrit. eodē quoq; prī uincia montana est. q;ntis in orientem porrecta planicies non parvas habet. Drauus ac nura insignes fluij terrā irrigant. mura in drauum exonerat. Ille in danubium. Vibit populi ple tūc teuthones Sclani q; circa drauū rura colunt. Impium australis familie est in eo opp̄ dum vetus qd ciliam vocat nōnulli Sillatez appellatū qnōdam existimant et opus fuisse lucij fille. de qua re nobis nihil exploratū est. multe ibi vetustatis reliquie visunt et romanorum nomina p̄ncipū sepulchralia marmora reseunt. In eo p̄fuit etate nostra fridericus comes. q; cū esset in libidinem p̄missū et olim veronice concubine incensus amore legitimam cōiugem ex comitib; croacie natam sua manu interemisit cōcubinam vero pater eius hermannus ut est potentum iusticia et in p̄fluentem dimisisset vrores passum maritis abstulit. puellaz greges in pallaciū rappūt. prīnciales p̄ mācipijs habuit. eccliaz bona diripuit. monetarum falsatores. veneficos. ariolos. nigromantes vndiq; ad se cōscūit. Et q̄nus anno iubilei iā non agēa ri indulgentiaz causa Roma petiſſet reuersus tñ nihil melior. visus est. Interrogat qd sibi Roma p̄fuisse et in p̄stinos mores relapso. Et calciatori m eius inq; ad cōsuendas ocreas post visam Roma redit. Huic vita funeris Odalrici fili. p̄ cetera similis ingenio. tantum et eloquentia maior. Quo sicut dicitū est imperfecto q; tuor et viginti competidores hereditatis suere. ut qui viuens vndiq; bella cōciverat mouēs q; seditiones eritaret. Sed optimates terre possesionem imperatori Friderico tradendam censit

erunt ea lege ut competitoribus secundum prouincie consuetudinem in iudicio responderent. Relicta vtrici armis defendere quae possidebat decrevit. Fridericus manu potenti cum plura castella obtinuerat. cilia tandem receptus est Arces loci tradente iohanne ritonito natione bohemio. qui ^wisset magister militie comitis accepta cesaris pecunia a coniuge eius defecit. sed mor penitentia ductus grande ausus et in expiabile facinus tanquam scelus scelere redempturus imper iam sibi securum et cum paucis cilia morantem nocte concubia in recipere aggressus est. Corruptis namque opida nostrum plerique qui sibi aduenienti partem oppidi tradenter. Hora constituta cum octingentis equitibus intromissus cuncta miscere armis cepit. Affuit diuina pietas Friderico que illi per consuetudinem in arce superiore et humana operum uitissima ea nocte dormiendum susserat pceres qui remanerant in oppido capti ocs in quos et iohannes vnguadins cunctis stiriensibus opulentior cum Georgio fratre abductus est. neconon Ulrico Austriae cancellario. qui quis esset episcopus et ad ecclesiam configisset parsum est usque adeo apud hoies nostri seculi dinna et humana iura pierunt. Traditorum Bohemiae diniti spolio locupletato non defuerunt ex illo tempe adiutores. ¶ Sama est ea qz celebris inter Stirientes nobilem quempias fuisse cui

De austria germanorum celebri prouincia

Solum

LXXXI

Ignorantem nomine ingens communium principibus preparasse, et aggressibus quidem ad conspicuum intronis in vasis aureis atque in gemitis, nobilibus vero et magnatibus penit ab oculis collocatis fidelibus ministrare iussisse. Interrogatus cur ita saceret respondisse, non tam mundos esse qui vibes et aliae palatia quae qui a gross et humiles casas colerent. Risticis que christi euangelium accepissent, baptisimatis vnde purificatis candidas et nitidas esse animas, nobiles ac potentes qui spurcias ydolorum sequentur, sordidas ac nigerrimas, se vero pro animalium qualitatibus instrutissime communum. Castigatos ea re nobiles cateru atim sacre baptismatis vndam querentes brevi tempore sub virgilio et arnone iuvanensis episcopis vniuersos christi fidem accepisse. Hinc hunc intescendi principis rusticitati dicens. Inuit autem dux corinthie venator impij ab quem lites venorum omnium deferebantur, vocatus in iudicio coram imperatore querelantibus non nisi Sclavonica lingua respondere tenebat. Multa huius provincie fuisse ornamenta commemorant, multa privilegia, facile id creditur est quando imperatorem lodonicum eius terre ducatum filio suo Arnolfo primogenitus cotulisse non ambiguum est. Est et alia huius provincie consuetudo in oppido quod Clagefurcum appellant contraries durissima. Si quis in furti suspicione inciderit mori captus laqueo suspensus vitam finit. Superto suppicio post triduum de suspicione indicant, si reum fuisse necatum inuenirent pendere cadaver infame sinunt donec sua sponte consumptus decidit. Sin non depositum in cimiterio condunt, iustumque sum publico faciunt et anime gratas exequias. In hac provincia comes gorcie Ulricus vir muliere corruptioni impuberes filias media nocte ad portum surgere copulit increpitans qui sine siti somni agerent, cum pastorebus et subulcis sepibusque cum nobilibus conuersatus est. Senex super glaciem cum pueris lusit. Inter vulgatavero storia frequentissime latuit. Karo etenim in aula pransus est. Solus cocum adiens osulas in ipsa coquina vorauit, vestes vero iduit viles ac perunctas, pectus nudum et apertum ostendit, oculi semper lachrimantes fuere. Quem cui aliquando ad se venientem, Fridericus imperator ex fenestra intuitus esset me vocitans, age inquit o Enea principen qui ad nos properat contemplare. Si quem mandiorem pulchri-

remque videris aliquando effare, mihi cum satice principem comitemque considerasse sed rusticitas visa est que dominatum assecuta egregium servitio premeret. Hunc vero natione vngara, forma prestanti et andacia plus quam virili vincula induit. Mor Ulrici comitis Cilie amilio liberatus vrorem domo pepulit, nec etiam diu post vita functus filios bone indolis adolescentes et matrique sibi similis reliquit heredes.

De Stiria germanie provincia

Stria quam quondam valeriam invenimus nunc upatam ad orientem pannone iungit, latus eius septentrionale austri respicit, ad occidentem ac meridiem carnis et corinthus occurrit, eodem quoque provincia montana est, quae in orientem porrecta planicies non parvas habet. Draus ac nura insignes flumis terram irrigant, mura in draum exonerant. Ille in danubium. Vibit populi pleiūz teuthones Sclani que citra draum rura colunt. Impium australis familie est in eo oppidum vetus quod ciliam vocat nonnulli Sillatez appellatum quodam existimat et opus fuisse lucis filie, de qua re nobis nihil exploratum est. multe ibi vestitatis reliquie visuntur et romanorum nomina principii sepulchralia marmora referunt. In eo prout etate nostra fridericus comes, qui erat in libidinem prissimum et olim veronice concubine incensus amore legitimam conjugem ex comitibus croacie natam sua manu interemisit concubinam vero pater eius hermannus ut est potentum iusticia et in prouinentem dimisisset vros passum maritis abstulit, puellaz greges in pallaciū rappunit, principales per macipis habuit, eccliaz bona diripiuit, monetarum falsatores, veneficos, ariolos, nigromantes vndique ad se costrinxit. Et quinis anno iubilei iam non agere ritus indulgentiarum causa Roma petisset reuersus in nihil melior, visus est. Interrogatur quod sibi Roma prouisset et in pristinos mores relapso. Et calciatori in eius inquit ad consuendas ocreas post visam Roma rediit. Hunc vita functus Odalricus filius, per cetera similis ingenio, tantum et eloquentia maior. Quo sicut dicitur est imperfecto que tuor et viginti competitores hereditatis fuerunt, ut qui viuens vndique bella concuerat moresque seditiones eritaret. Sed optimates terre possessionem imperatori Friderico tradendam censit.

erunt ea lege ut competitoribus secundum prouincie consuetudinem in iudicio responderent. Relicta vtrici armis defendere quae possidebat decrevit. Fridericus manu potenti cum plura castella obtinuerat. cilia tandem receptus est Arces loci tradente iohanne ritonito natione bohemio. qui ^wisset magister militie comitis accepta cesaris pecunia a coniuge eius defecit. sed mor penitentia ductus grande ausus et in expiabile facinus tanquam scelus scelere redempturus imper iam sibi securum et cum paucis cilia morantem nocte concubia in recipere aggressus est. Corruptis namque opida nostrum plerique qui sibi aduenienti partem oppidi tradenter. Hora constituta cum octingentis equitibus intromissus cuncta miscere armis cepit. Affuit diuina pietas Friderico que illi propter consuetudinem in arce superiore et humana operum uitissima ea nocte dormiendum susserat pceres qui remanerant in oppido capti ocs in quos et iohannes vnguadins cunctis stiriensibus opulentior cum Georgio fratre abductus est. neconon Ulrico Austriae cancellario. quis esset episcopus et ad ecclesiam configisset parsum est usque adeo apud hoies nostri seculi dinna et humana iura pierunt. Traditorum Bohemiae diniti spolio locupletato non defuerunt ex illo tempe adiutores. ¶ Sama est ea qz celebris inter Stirientes nobilem quempias fuisse cui

De austria germanorum celebri prouincia

Solum LLLiii

Austriam describere hoc loco haud necessariū erit tamam⁹. de q̄ p̄p̄a historiā am̄ edidim⁹. brevib⁹ tñ situs et⁹ absolue. hoc em̄ tpe dñsis esse terre limitib⁹. Austria olim pānoia supior̄ dicta. ab oriente habet vngaria. ab occidente Bauaria. septentrione⁹ eius Bohemia ⁊ moravia terminat. ad austriā dō mōtes stirie q̄ lōgo tractu ab alpib⁹ deriuuntur. Latitudo ei⁹ trit⁹ aut paulomin⁹ dietaruz. Lōgitudo dō duplo maior. terra nobilis. aq̄s irrigua. vitib⁹ cōsita. ligni copiosa. agro feraci p̄icib⁹ plena. vino adeo eruberat. vt bohemis moravis schlesit⁹ bauar⁹ in dō vino satisfact⁹. exinq̄ q̄ marias opes coi⁹. git. Dābi⁹ eaz mediā secat flum⁹ oīn europa maxim⁹. Int̄ p̄cipias ei⁹ citates ē Viēna pānonior⁹ maxim⁹ emporiū oīl flaviū appellata ambitu muro rūdū miliū passū cigit fossat⁹ p̄pugcul⁹ torrib⁹q; ⁊ maris suburbis decorata. p̄ncipum Austriae p̄cipua ⁊ dignissimas: des. In ea pūciales p̄ obitū Alberti cesar⁹ Friderico secōmī sit̄ ea lege. vt si masculū p̄gnas regia pereretur ei⁹ eēt. sin feminā terre dñs. nato ut p̄dictū ē. Ladislao turelā ei⁹ Frideric⁹ accepit. Milites q̄ sub albero meriterat cū stipēdio se fraudatos. diceret p̄niciā latrocinijs ac incēdij vastaure. Eorū veratō. t. miliib⁹ anreis a Friderico redēpta ē. cū bohēis ⁊ hūgar⁹ excursiōib⁹ i⁹ austriā faciētib⁹. Et sororib⁹ ladislai senior. Wilhelmo duci sardōe nōpsit. Joheshuniades cū regni hūgarie coronā a friderico frustra repetiſſet cū. t. miliib⁹ eq̄tū ingressus austriā dēz aḡz inter Viēnā ⁊ stirie mōtes diripiuit atq̄ incēdit. Petentē ytaliam cesarē rogauerūt austraules uti latislai q̄ iā p̄p̄ modū adoleuisset in p̄nā. hereditate apud se dimitteret. reiecta petitiōe auctoriib⁹ duob⁹ vltico altero cile comite altero ei⁹ zingerio sumpt̄i armis rebellare. Redētē ex ytaliam fridericū ap̄d nonā ciuitatē obsidiōe cincere. qb⁹ ⁊ Heinric⁹ roensis natōe Bohem⁹ cū cc. eq̄tib⁹ ⁊ mille peditib⁹ se adiūtit. Et q̄nū a Nicolao p̄tifice mario iñssi essent ne tutelā cēfariis impediret. Cōtemp̄i aplice sedis mādat⁹ ⁊ tāte maiestat⁹ auctoritate derisa sceleratū p̄positū tenuere. Docta eo tpe Viennensis scola indocētā sententiā p̄nūlit. que p̄ ap̄los ad futurū conciliū interponendū suspendi posse romani p̄sulis mādata rescripsit. Civitas Viēnensis ⁊ oīs austriā ex eo tpe in armis fuit semper tēmeritate religiōis penas pendēs. Lessit fūtēti p̄p̄ frideric⁹ pusilli⁹q; adhuc tenerē ea le

ge ī man⁹ comitis cīlie trādidit ut cōncatus ad vibē viēnā p̄sanguineis veriusq; p̄s ⁊ amic⁹ de tutela. de oppidis deq; ceter⁹ p̄tentib⁹ p̄ncipū. q̄ vocati p̄uenisset arbitriū dissimirēt. Ladislauus summa p̄p̄lōz alacritate apud viennēses except⁹ cīcta ex voluntate comitis admīstravit. Ab cōstitutū cōcīli⁹ diem. Lodonic⁹ bauarie ⁊ Wilhelm⁹ saxonie dices. Albert⁹ q̄z H̄ia deburgensis. Carolus bādēsis marchiones cōuenere. cū multi ex bohemia multi ex hungaria barones impator legatos misit. qb⁹ ⁊ nos ad iuncti ūnum⁹. diu de iure pētū disceptū. sed cūm oīa ex arbitrio victoris agerent⁹ nec leges defēderēt q̄ arima nō p̄tarassent infectis reb⁹ discesūt est. Disceptata sunt oīa q̄z p̄misérāt austriales impatorii. dictū oīe iudicū fuit. neq; lētis neq; sigillis auctoritate habita barbara fide actum⁹. In eo p̄uentu Ladislans Johem hūniadā qui sibi regnū a turchoz intrāsiōe seruasset ad p̄ncipat⁹ honorē euerit. q̄s uigēto in magno foio apud carmelitas erecta sede sedēs aurea regale paludanēto ac diademate ornat⁹ comitaz cī bistricēsem cōmisit. qb⁹ eo in loco mīme licuit. neq; em̄ regi hūgarie sub impio romano māiestatē gerere ius est. sed tāta reuerētia regū q̄nta eis p̄ arma sīce dat⁹ sine relinquēt. Comes cīlie dū regē quōlibet impellit ⁊ ad se cīcta rapiēt. Eyzingeriū viennēsesq; p̄tenit. Cōcubinā quaz viro iterfecto sustulerat regiali pene honore dīgnat̄. Ex fauore tandemē regio cadit ⁊ annuente Eyzingerō curia pellitur. quem in exiliū p̄fict̄ sc̄entes q̄tērō tamē eq̄tēs comitati sunt. Alberto marchione brandenburgensi ne p̄ cōtemptū a populo lapidaret ad portā vīq; vibis securitatem p̄bente. Sed q̄seda ⁊ miserabilis ei⁹ fuga fuit. tam supbus ⁊ fauorabilis eius rediut⁹ fuit. Nam post annū cūm iam ex Bohemia rex rediisset suabētibus p̄mōrib⁹ austriā baronib⁹ renocatus. cū mille equitib⁹ argento ⁊ auro fulgentib⁹ viennā repetit. cui extra portas vīb⁹ ⁊ ret ad mille ferme passū exīe obtuam. ⁊ om̄is ferme nobilitas redētūtī ḡratulata est. Plebs quoq; que pauloante lutūt ac lapides in fngientem iactare tentauit sternere viam floribus qua redētūtī transitū fuit mīme dubitauit. vt est in vīrāq; partem i mōdica sine annuerit ūne oderit. Mira retūt mutatio ⁊ ludenti fortune iocus. Eyzingerus extra greciam regis factus in castella sua recedens i⁹ peratorī quem grauiter offendēt re cōciliat⁹. Nec dīz postea adeo superbierant. q̄z Ladislai

regis p̄es sequebantur ut noue ciuit̄ subimbia-
in qua cesare absente iacebat puerpa impatriit
intrare p̄sumperint et vibem expugnare cōten-
derint. quod vbi non successit ernst⁹ que obtine-
rant locs abierint. Fuit sepe inter eos impato-
remq⁹ et regem incassum tractata cōcordia. ne-
q⁹ em comes Cille dum virit ex re sua etiama-
uit vnamimes esse austrie p̄ncipes. At eo mor-
tuo eum Eyzinger⁹ ex bohemia missus ad ce-
sarem leges pac⁹ vtric⁹ gratias dirisse et iam q̄e
turam p̄pē diem austria videre et interit⁹ regis
subito nunciat⁹ non solū concordia p̄tarbanit
sed magnarū rerum et reipublice christiane sa-
lutarem erorientē spem p̄fīns abruptit. Austra-
les et a cesare et alberto fratre de tradenda gub-
natōe req̄siti p̄nicipalium puenum hab nere
in quo legati cesaris seniori austrie p̄ncipi (si e-
rat impator) debere p̄niciam dixerit. Albert⁹
suo et Sigismund⁹ patruelis noīe regie ptem he-
reditatis exposcens suasq; calamitates et inopi-
as tanto sanguini alienam referens cōiserati-
onem inducere conatus est. Cōm̄⁹ responsio
fuit facturos p̄nicipiales quod ius eq̄tasue di-
ctaret. postq; frēs inter se cōuenissent. Inter ea
latrōes trās danubii in austriā ad moraviae flu-
mis ripā muniti locū occupauere omnes cit-
ca regionem rapinis atq; incendis verare ce-
perunt. aduersus quos p̄fectus Albertus latro-
nes vi cepit. interfectisq; pugnando compluri-
bus quingentos et q̄nq̄aginta captiuos ad-
dūtit. et q̄bus ocnaginta furca suspendit que
res magnū ei apud australes et nomen pepit et
fauorē. Ulric⁹ vero Eyzinger⁹ cū visitato apud
nonā civitatē friderico imperatore cū p̄ti stude-
bat viennā repetisset vocatis ab alberto nihil
mali suspicans fidenter eū adiūta q̄ mor cap⁹
in vincula cōiectus est et in priuato carcere clau-
sus. indigna res visa ciuib⁹ murmurare dāna-
re oēs factū nemo tamen auxilium misero fer-
re voluit. Imperator sepe rogat⁹ Viennam pe-
tere aliquidū distulit. veritus ne qua fraus ines-
set. interim Sigismundus ex athesi Viennam
descēdit. deniq; ad nonā civitatem p̄fectus pri-
cipat⁹ insignia ab imperatore accipiens p̄ veteri
consuetudine in eius verba iuravit. in q̄ solenni-
tate Albert⁹ affuit. q̄ paulopost cum sigismund⁹
do Viennam repetit⁹ et ambo a diuersis impa-
torem conspirantes austriam sibi subigere co-
nati sunt. quorum studia sentiens imperator vien-
nam petere statuit et accessito Ludouico bana-
tie dice magni nomis p̄ncipeo se cōculit im-

Solium
- 1 -

正

10

106

20

卷之三

卷之三

四百

၁၃၅

卷之三

卷之三

四
卷之三

卷之三

卷之三

四百一

卷之二

L

七

Solum LXXXIII

rerum. q̄tū vero ex lectōe ptolemei accipe liceat
marcomānī et sudini cadic̄ moraviā et austri
am q̄ trās danubī iacet incoluisse vidēte.

De Slesia germanie p tiumcia.

Slesia post moraniā seq̄t haud igno-
bilis pruincia quā flum̄ odera plabie
inter oēs germanie natōes late cogni-
tus. fontes ei⁹ hūgarie mōtibus q̄ Slesie ad oris
entē iungunt̄ mare baltheti cursū terminat.
Longitudo regiōis circiter. lxx. stadia. Capit
gētis aratislavia ē amplissima cīnitas ad ripā
odere sitā pūas ac publicis edificijs magnifice
ornata. cui⁹ epat̄ maiores nūi aurei vocaue-
re. Hussitarū bella luteū reddideū. i hac vibere
gnāte apud bohemos wēceslao orta seditōe cō-
sules q̄ p̄ma ptas ē p̄ fenestras ex p̄torio i fo-
tu p̄cipitata glabijs ac lāceis irate plebis exce-
pti dirū spectaculū p̄btere c̄ rei auctōes sigis-
mūd⁹ ipato: pauc̄ post ānis securi passit du-
ces slesie multi nūero inter q̄s p̄tēna hereditas p̄
capita diuidit hic scissa multas i p̄tes pruincia
frequentes calamitates icurrit: crebris exposita la-
trocinij. iter hos duces vñi esse ferūt noīe bul-
conē quē apoliēz appellat. Qui glogonie res-
dēs delitijs ac voluptatib⁹ dedit⁹ vsq̄ adeo in-
sanuit ut neq̄z iferos neq̄z sup̄pos esse diceret. ani-
masq̄ cū corib⁹ fil̄ p̄susiterē p̄taret. Ecclaz
vñi nūq; l̄raro īgressus ē. Sacramēt̄ t̄ p̄iajs pr̄-
sus abstinuit nisi q̄ abusus mētimōio vrore q̄ si-
bi igrata eēt relicta aleaz sup̄dnit. q̄ ne peller
appellari n̄ possit nisi p̄ solēnia mētimōj p̄tiḡ
voluit. Slesite s̄b ipio bohemoz cōstituti sunt:
nūct̄ impata facere detractat. Georgiū nouū
regez admittere recusantes. Wilhelmi saronie
ducē secuti. q̄ regnū bohemiae ad se p̄tinere affir-
mat pp̄t p̄ingē q̄ latislai hungarie atq; bohe-
mie regis soror fuit. Gladi⁹ ei⁹ litis arbiter erit.
Sermo gēt̄ maiori ex pte rheutonic⁹. quis trā-
soderā polonica ligua p̄ualet. Oo q̄ rem nō im-
merito qdā h̄ iloco germanie terminū esse oder-
am putauere. q̄tis idē flum̄ in septētrionē ver-
gēs germanicas partes ripis ambobus alluit.

De Polonia sarmatica

Ibet i hac pte germanie liq̄te fines et ad
orientē ac septētrionē sarmaticas inisere
gētes. Polonia vasta regio ē q̄ Slesie ad
occidētē p̄tia. hūgaris. lituāis ac p̄utēis cōter-
mia. Hic cracouia ē p̄cipua regni cīnitas. i q̄li-

ber alli arcu scola floret. **S**bigne hūic vibip
fuit ep̄s līaz docima t̄ mox suauitate i signis
a q̄ plurim̄ is accepim̄ eplas multo sale t̄ ro-
mā. el ḡ iti p̄dicas. cui ob singulares virtu-
tes romā eccia i signi cardialat̄ honoris rubē-
te pileū misit. **C**itates polōie p̄ter cracoviā pa-
rū nitide t̄ materia lignea ferme oēs dom⁹ cō-
ponit plerasq̄ luto līstū. plāa regio t̄ nēoiosa
ē pot̄ gēti ceruisia ē et tritico atq̄ hūulo facta.
vini ratiſſum⁹ v̄sus. nec vinee cultura co gnita.
ager ceter⁹ ferar. multa gēti armēta. multa ferarū
vēatō. equū filiester p̄ter cornū ceruo silez edūt
feras q̄; bones venāt q̄s priſci v̄ros vocauere.
pisce ac voln̄cib⁹ abūdāt. argēto atq̄ auto in-
op̄es terra vectigalia reḡ p̄nia Regnū i. iiii. p̄tes
diuīsere maiores. has p̄ circuitū āni rex abit. q̄li-
bet ps trib⁹ mēsib⁹ regē t̄ curiā pascat qb⁹ era
cē ad alterā p̄tē fū trāſit. **S**tatuta sunt q̄ pre-
stare p̄uiciales opt̄. si māserit ultra p̄finitū t̄ps
rex suo viueſ ſumptu cogit cū rex gēt̄ pat̄ nēo
rū tēpeſtat. obijſſet relicta filia **W**ilhelm⁹ dor-
auſtriae i mēmōnū eā accepit. illiq̄z reḡ p̄ſec̄t̄. **V**lo placuit polōis rex theutōic⁹. **V**latiſlāi ex
lituania vocanere electoq̄ wilhelmo p̄iugē ei⁹
t̄ regnū nono regi tradidere. gēt̄ fuerat vlatiſ-
la⁹ t̄ ydola coluerat. ſbaptisma cū reḡ ſuſcipe
nō recuſauit. p̄uerſus ad ip̄m religioſuz ſe p̄n c-
p̄ gessit. multos er lituaſ ad enāgelū trarit. pō-
tificales ecclias nōnullas ererit. ep̄os maḡ hono-
re p̄ſec̄t̄. int̄ eq̄tādū q̄tiēſūq̄ turres eccliaz
iſperit detracto pileo caput inclinavit. deū q̄ co-

Lituania

Solum LLL

Lituania et ipsa late patet regio polonica ad orientem merita est palustris ferme fuit vlatiflai frater. qui relictus idolorum cultu cum regno polonie ipsi sacramentum accepit. **N**agnus Witoldi nomen sua tempestate fuit. quem subditi adeo timuerunt ut iussi laqueo se suspedere parere poterint quod principis indignatione incidere voluerint. **D**etractantes impium insultos visina pelle. vinctibus visis quod ea ob casas nutritiebat. dilaniandos obiectauit. crudelibusque alijs affecit supplicijs. **E**cclias arcu semper tescum gestauit. si quem conspicatur aliter incedere quod voluit confessi sagitta proficit. multosque per ludum interemit sanguinari carnifer. **V**er effet inter populos et ipsi principes certus faciei discrimen radere barbam omnibus impianit. id ubi successit. facilius enim certis quod barbe iacturam feratis. eos suis ipse mentitur et caput perdit capicale intermitur supplicium. Si quis prouincialium pilos faciei capituisse deponeat. rex a cesare sigismundo lituanorum appellatus puer obiret quod legati diadema ferentes se conuenirent. Successor Sindrigal usque nutritius que sueta ex manib[us] ei per pane accipe sepe in silvas vagabat. redeunti usque ad thalamum principis ostia queque patebant ibi confitare ac pulsat perib[us] ostium cum famis affuit consuevit. cui p[ro]nceps aperiens cibum perbuit. **C**onspirare nobiles aliquot adolescentes aduersus principes atque modum secute sumptis armis cubiculi principali ianua conficanae credidit Sindrigal usam adesse ostiumque apperuit. ibique morib[us] ab insidiantibus cùfossus interiit. Provincie deinde gubernatio ad casimirum pertinet. Ad lituanos est tempore difficultis transitus est. palustribus aquis cuncta ferme obsidentibus hyems perbet aditum. astrictis gelu lacumis. mercatores super glaciem ac niue iter faciunt. plurimū dierū ebaria in vehiculis ferentes. nulla certa via metus. stanti in mari siderū cursus ostendit. rara inter lituanos oppida neque frequentes ville. opes apud eos paucipere aitalis pelles quibus etas nra zobellinos armelinoscque nominata indididit. usus pecunie ignorat locum eius pelles obtinent vilios cupri atque argenti vices impleri per aurum signato preciosores accipiunt. **N**atrone nobiles publice co-cubinos habent permittentibus viris turpe ad legitimam viungere pellice adiuvare solunem in facile matrimonia mutuo pressu et iterum atque itex nimbunt. multum hic cere ac mellis est. quod

silvestres in silvis apes conficiunt. vini rarissimum usus et panis nigerrimus. Armata victus perbent multo lacte uententibus. **S**ermo gentes scilicet uonicus est. latissima enim est hec lingua et in variis diuisa sectas. **E**x sclavis enim alijs romanaz ecciaz sequuntur. ut dalmatae croatani. carni ac poloni. alijs grecorum sequuntur errores ut bulgari. ruthenii et multi er lituanis. Alijs proprias hereses inuenire. ut bohemi. moravi. bohienses quod magna pars manicheorum imitat in sanctitate. Alijs gentili adhuc cecitate tenent quemadmodum multi ex lituanis et idola colentes horum magna pars ero nostro ad ipsum persuasa postquam Vladislaus in ea gente polonicorum regnum accepit. **N**oni ego Hieronimus pragensem sacris letis apposite eruditum vite munditia et facundia singulariter claram quod annis supra. **R** in heremo camaldulensi in appennino etrusco penitentiam egit. **H** oriente apud bohemos hussites heresi fugientibus pestifex virus in Polonian transiuit. ubi acceptis letis a vlastislao rege commendatis predicavit euangelium ipsi ad Witolandum principem in lituaniam penetravit multosque populos Witoldi favore seruit ad salutifera dei nra fidem pertulit. venitque tandem ad sinodum basiliensem vocatus a iuliano sceti angeli cardinalem cum de reb[us] bohemicis ageret narrabat h[oc] multa de lituanis quod pene incredibilia videbantur. **A**udiebas ego et alijs ei dicens nec mouebat ut crederet. libuit audire hoies atque ab ei ore relata cognoscere. comites mei fuerunt nicolaus castellanus qui nunc Juliani cardinalis domini regebat. **B**artholomeus lucemanus archip[re]pi medievalonis scriba. et petrus noveta cardinalis firmat secretarii ritigues et docti hoiem hoies in cella transiherens apud carthagenses conuenit. cuius hec narratio fuit. **P**uimi quod adiutus er lituanis serpentes colebat. precessarias suas quod in angulo serpentes habuit cui cibum dedit ac sacrificans facit in feno iacenti. **H**os iheronimus iussit oculis interfici et in foro adductos publice cremar. inter quod unum inuentus est maior. ceteris quem sepe ad modum igni consumere nullo pacto valuit. Post hos gentes repit quod sacrum colebat ignem cumque perpetuum appellabat. sacerdotes templi materialiter deficeret misrabat hos sup vita egrotantibus amici consulebat. Illi noctu ad ignem accedebat. mane vero psulebus missa dantes umbram egroti se a pudignem sacram vidisse aiebat. quod cum se calefaceret signa vel mortis vel vite oneris. viderum egrotum facies ossa igni. sed si dorsum ostendasset moriux p[ro]cedit. testari igitur rebus suis

I ^{ad hanc eam pugnare}
tum tunc ferme duc
te colit gens nequam quia
longo tempore pars pro
me ad mare perundat et
puras suanas redit et ^{lun}
am per littus bellicis manu
de metallagri

Heronimū velle q̄ novā quedā sacramēta in
troducē patr̄ morē extirpet. rogare igit̄ atq; ob
testari ne maior̄ religionē auferri sinat. sequi
tur t̄ viri t̄ mulieres nec se ferre posse nouū cul
tū assurū. relinque potins terrā t̄ patrios lares
q̄ religionē a maiorib; acceptā dicit. Not̄
ea re vitoldus veritusq; pploꝝ immunitū t̄ pō po
tius q̄ sibi deesse plebē voluit revocatisq; lris
q̄s p̄sidibus p̄uinciar̄ dederat. iubēs pere The
rōmo hoīs ex p̄uincia decedere. iussit hec nob̄
Heronimus p̄stati vultu nihil hesitas ac p̄ iura
mentū affirmauit. dignū fide t̄ ḡuitas s̄mōis
t̄ doctrina ostendit t̄ viri religio. nos q̄ accepimus
imutata retulimus veri picolū n̄ assumimus.
p̄suasi t̄ nos t̄ comites ab eo recessimus.

De Russia

B ^{ut h̄i q̄s appellat crossanos ut stra}
bo videt lituāis p̄terni sunt ḡes bar
bara incōpta. apud quā opulē eccī
am obtinuit ysidorus cardialis scabinēsis. cuius
supra mētōz facimus. In hac ḡete cīnitatē pma
rimā tradūt nogardia appellatā. ad quā thes
tonici mercatores maḡ labore p̄ueniūt. magnas
ibi opes fama ē. t̄ multū argēti pelleq; p̄cōsas
vēdētes atq; emētes. p̄oderato argento nō sig
to vtunt. lapis in medio fori q̄drat̄ ē quē q̄ ascē
dere potuerit neq; dejectus fuerit p̄ncipatū v̄
bis assequit̄ p̄ ea re q̄ armis dimicavit sepeq;
vna die plures ascēdisse ferūt t̄ p̄sepe seditiones
in populo emersere.

De liuonia nūc germaie p̄uincia.

L ^{Inōnia deinde ipianor̄ ultima p̄ni}
ciā ad septētrionē in thēis iūgūt. tar
tari eā sepe incūtūt. in q̄ n̄a etate ma
gnas acceperūt strages. Fr̄es tenthōici q. b. ma
rie vocant hāc armis q̄siuere t̄ xpi sacra fasci
pe cogēt. cā eēt aēta gētū t̄ ydola coleret. cā al
luit ab occidēte mare balthēi qd̄ pleriq; veter
oceaniū ēe putat̄. nōdū septēnario ut hodie co
gnit̄ grec̄ atq; ytaſ fuit. ipiana religio hāc orb̄
p̄ēnē generi apuit q̄ ferocissimis gētib; detet
sa barbarā mitioris vite cultū ostendit. balthēi si
nus adeo late p̄t; ut incōpte magnitudis ap̄b
aliq; videat. Quigo ei⁹ er baltāico mari ducit.
qd̄ germanicū appellat̄ p̄t. nā t̄ germaniae ma
gnā p̄t alluit. ostiū ei⁹ in occidēti ē nōlōge a che
ronosso cibrica quā dacia hodie vocat̄. excurrit
aut̄ in orientē in septētrionē p̄adit̄ iſulasq; ma

psulere suadebat. Delusionē hātē esse iheroni
mus ostendit t̄ p̄suaso populo delecto templo
ignē dissipauit ipianosq; mores induit. Pro
fess⁹ introisus alia gente repit q̄ solez colebat t̄
malleū ferreū rare magnitudinis singlari cul
tu venterabat. Interrogati sacerdotes quid ea
sibi veneratio vellat. r̄nderunt oli plurib; men
sib; non fuisse visum solē quē rex quidā poten
tissimi⁹ caput p̄clusisset in carcere minitissi
me turris. gigātē deinde opē tulisse soli ingēti
q̄ malloꝝ p̄fregisse turri solēq; liberatū hoib; bus
restituissē dignum itaq; veneratu instrumētū
esse q̄ mortales luce recepissent. R̄sit eoz sim
plicitat̄ iheronimus ināeq; fabula esse mō
stranit. solē vero t̄ lunā t̄ stellas creatures esse
ostendit. qb; marim⁹ deus ornauit celos t̄ ad
vilitatem hoīm p̄petuo iussit igne lucere. Po
stremo alios populos adiit q̄ sacram colhere
siluam ut q̄ arbor p̄cerior fuit eo cultū dignio
rem putauere. Predicauit huic gēti plurib; die
bus fidei n̄rē aperiēs sacramenta. deniq; ut sil
uaz succiderēt impanuit. vbi i pp̄ls cū secr̄ibis
affuit nemo erat q̄ sacruū lignū ferro p̄tingere
auderet. p̄o itaq; iheronim⁹ assumpta bippē
ni exelentez qndā arbore, detrūcanit. tū secuta
multitudo alacri certamie ali⁹ ferris ali⁹ dol
bris ali⁹ securib; siluā detegiebat. vētū erat ad
mediū nemoris ibi querūt vētustissimā t̄ ante
omnes arbores religione sacrā t̄ quā potissi
me dei sedez putabat̄ p̄ autere aliq; diu nullus p
sumpsit. postremo ut ē alter altero audatior in
trepidās qdā socios qui lignum insensatum p
cutere formidaret eluata bippēni magno ieu
cū arbore cedi arbitrarec̄ tibia ūtā p̄cessit atq;
in terrā semicūm⁹ cecidit. attonita circa turba
flere. queri iheronimū accusare q̄ sacra dei do
mū violare suassisset neq; iā q̄sc̄ erat. q̄ ferrū ex
ercere auderet. Tū iheronim⁹ illusiones demo
nū esse affirmas que decepte plebis oculos fa
scinat̄. surgere quē cecidisse vulneratū ditim⁹
impanuit t̄ nulla in pte lesūm ostēdit. t̄ mor ad
arbore adacto ferro adiūtate multitudine ingēs
onis cum magno fragore p̄stranit totūq; ne
mus succidit. Erat in ea regiōe plures silve pari
religiōe sacre ad q̄s dū iheronim⁹ a mputādas
pegit mulier ingēs numerus plorās atq; eūlās
vitoldū adiit sacer locū suassūz q̄rit̄ t̄ domū dei
adēptā in q̄ diuinā opē petere p̄suescēt. inde plu
rias. inde soles ab stūnisse. nescire iā q̄ in loco
deū q̄rāt̄ cui domiciliū abstulerit. ē aliq; mio
res lucos in q̄s dū t̄ndere solebant eos q̄s delere

Folium

CCCLXV

Tutte lindia et prussia parva; terra tamen se
tum vni? ferme diei latitudine solum
ma et prutenis ad lituones quia massage
te colunt gens neque gentilis neque vere piana. po-
lonorum impio parentes. atque hinc regnum polonie
ad mare protenditur et baltheum quem dicit
minus sinum redeunt et Livonia in Germaniam per litus balthei maris.

De massagete

Prussia nunc germanie provincia

Dest massagetas putenise obsecidunt
qui ripas utrasque vistule amnis acco-
lunt. Is est sarmacie atque Germanie
terminus. Qui exortens in montibus que Poloni-
am hungariamque dirimunt. partem Polonie
irrigat. prussiam vero quod longa est partit. ab
oppido votoconi usque bantiscum que in loco bal-
theum influit. Hunc flumini altius vistulam ut di-
tinus quibus etatis nostre sermo congruit. Alij
vistulam. quodam insulan vocauere. quod ultra
flumini est sarmatici iuris finit. quod circa ger-
manici. ad orientem ac meridiem masonite poloni-
que rura colunt. occidentem sarones occupant. a quo
lonem balthei maris eripit littus. frumenti fe-
rata regio est. aquis irrigua et plena colobis. mul-
ta ambicosa oppida. multi maris simios re-
fleuis amenam efficiunt. pecorum ingens vis.
multa venatio. piscatio dunes. Ulmetico olim
hanc terram incoluisse iordanus tradidit. quo
tempore Gothis ab insula scandia incontinen-
tem descendere. qui per insulaz (ut ille ait) vol-

meriorum terras invaserunt. Ptolomeus ca-
tem a marobios et alatinos venedes ac etiam
sitones penes Istrulam flumum habitare affir-
mat. Barbara vero hec gens et ydolorum cul-
trix usq; ad Fridericum imperatorem eius no-
minis secundum fuit. Sub eius vero imperio
cum amissi sunt christiani tholomaibem firie
ciuitatem fratres theutones quos sancte Ma-
rie diximus appellari. inde etenim fugati sunt
et in germaniam rediere. viri nobiles et rei mil-
itatis valde periti qui vere ne per occidi mar-
cerent Fridericum romanorum imperatorem
eius nominis secundum accedentes Prussiam
germanine co-terminaliam christi cultum sper-
nere dixerunt. Sepe illius gentis homines in sa-
tones ceterosque vicinos excorrere. ingentem vi-
pecorum atque etiam hominum abigere esse in
animo sibi compescere barbaram gentem. an-
niat tamen Fridericus romanorum impera-
tor prouinciamque tribusque ppetro iure possidet tra-
dat si ea armis acqrat. iacem masonite dunes que

BK iiiij

se ei⁹ terre & dños affirmabat. ius suum frib⁹
cesserat. Grata oblatio friderico fuit q̄ collar-
dato p̄posito q̄s voluere fr̄es sub aurea bullā
lēas p̄cessit. Illi sumptis armis brevi tpe q̄cqd
prutenici iuris cetera vistula fuit occupauere.
Eretranato fluminio vestitā & late patulā q̄r-
cum in castelli modū erectis pugnaculis intr-
ta ripam munierunt. vbi collato p̄sidio vltori
ores prutenos verare ceperunt. pugnatū ē sepe
pro q̄rcu & ingētes paganorū copie fugate & de-
lete sunt bellū plurimis ānis p̄ductū. ē ad ex-
tremū fortuna fēm impio arridēs oēm eis prius
stā subiecit. vice barbare natōes iugū subire. ex
illo tpe lingua teuthonica introducta ē & cale⁹
tpi gētib⁹ ipat⁹. Ecce q̄s p̄tificales erecte trās
vistelā pomēsanēsis. culmēsis. sambīssis war-
niēsis ad quā defūcto Frāncisco ep̄o puitatem
nēaz postulauere canōci. Calixt⁹. s. p̄. mar. an-
nuēte senatu apl̄ico p̄medauit. Que vna ē illis
in prib⁹ suo vtēs iūre. nec subiecta fr̄ibus. reliq̄s
ep̄os religiōis hītū gestare opt⁹. Quo i loco mu-
nitā q̄rcu fuisse dirim⁹. nobile oppidū eredi-
catū est qd̄ marieburgū vocat. & art nobilis at
q̄ apl̄issima. Hic sedes magni mḡtī q̄ cunctis
fr̄ib⁹ p̄est prussiā incolentib⁹. Sūt & alij duo
in eadē religiōi mḡtī. alter liuonā regit. alter cō-
uen⁹ alemanie gubernat. Teuthōes hui⁹ religio
nis inimicōes fuere ac ppterēa nemō ad eā reci-
pit nisi teuthonic⁹ nobilib⁹ ortus p̄tib⁹ & cui
p̄positū sit p̄ tēdo tpi enāglio aduersus salu-
tisē crūcē inimicos armis depugnē Ob eā rem
vestimentis albīs vtūt nigra cruce insūta. bar-
bā oēs nutritū except⁹ q̄ in sacris altarib⁹ seru-
unt. p̄ canonīcī horis dñicā orōnes usurpat me
q̄lēas discūt. magne his opes nec mīor potētia
q̄ regib⁹. Sepe eū polōis de regni militib⁹ rece-
ptis acq̄illatis gladijs p̄tēdere nec totis virib⁹
belli fortunā expiri recūs arūt. cū vlatisslao casī
miri q̄ mō rege p̄tēs p̄terat ambe p̄tes vladissi-
mas atq̄ ingētes copias Polōis lituani & tar-
tari iuncti erāt. q̄s durerat vitold⁹ Teuthonici
fr̄es ex tota germāia vives p̄cūverāt. posq̄ p̄-
pe ad. xx. ferme stadia vterq; p̄sedit. exercit⁹ spe
plen⁹ & ipatēs moe p̄tēorū mḡt̄ caduceato-
rē q̄ bellū regi dentūciarū & duos enses in q̄s sta-
ret victoria misit facta p̄tēte vt quē vellet ho-
stis eligeret. alterz sibi remitti iussit. Accepit vla-
tisslā alacritē nūcū dōatoq; caduceatore & vu-
retēto gladio remisit alterz morū iussi sūt milites
arma induere bellicj sigū datū. xl. milia eq̄tū
in ambab⁹ castris fuisse p̄ditū in hēo. Vlatisslā
ut tartaros & lituāos p̄fīsi inire certamē iūsſit
& polonis subsidiarias acies elegit. Cōtra pri-
tenus aurilia in postremis habuit florentem or-
dinis sui militiā in exercitus fronte collocavit.
commisso p̄lio inermes qdām tartari & lituāi
magna strage cesi sunt vigebat tū multitudō
nec terga dāt polon⁹ metuēs audebat. atro p̄
gna sup̄a cādāera occisorū edebat. nec tā vul-
nerat pruten⁹ alacer q̄s excipe vulnus tartarus
videbat. Protractū est diū certamē. Pacta ingē
occisio lituāi tartariq; velut pecudes macca-
banē. accū nou⁹ sp̄ hostis emerget defessi tā
cede pacta theutones versare ferrū vir poterat
& iam remissius pugnabat. qd̄ vbi Vlatisslā
animaduerit tum p̄imū polonōū aciē vali-
dā ac ferro rigēte immittit. fit subita irruptio
instauratq; preliū. non tulere theutones recen-
tis agnis impetū. impar pugna recentis ac fa-
tigati militis fuit. out̄ mor̄ fuga ex pte fratz̄ fe-
rit terga Polon⁹. Niḡ ordīs vbi siuos cedere
videt. necia in vllam in atrilijs spēz esse animū
aduertit collecta militū manū hosti sese obie-
ctauit. occidit. fit sedior fuga. nec prius theutho-
nicis fugere q̄z polonus perfēq; desistit. Perie-
runt in eo bello ex pte fratum multa hominū
milia. inter quos viri primarij. quos vocant cō-
mentatores equestri dignitate insignes cum ip-
so magistro circiter sex centos. nec polonis in-
cruenta victoria cessit tartaris ac lituanis ma-
gna ex pte cesis. bellū hoc anno decimo & ccc.
sup̄a mille gestū est post chūstī salvatoris or-
tum. Prussia fortunam reḡs secuta oīs excepto
burgumarie ad victorē defecit. Sed interueniē
te Sigismundō cēsare pat̄ inter fratres & polo-
num cōstituta est. p̄cūsum q̄z sed⁹ pecūia polo-
no data prussia redditā fratribus. nec deinde vs
q̄z ad friderici tempa qui nūc impar in pos-
sessione agri sui turbata religio est. Sub eius
vero imperio cum populares graue sibi iugū
fratum eristimaret fedus inter se inire in hēc
ferme modū. vt. xv. viri singulī amīs certis
in locis cōueniret. q̄ p̄uincialū q̄nerelaō ad vs⁹
fratū andirent nec sūneret quēpiā indigne
verari. Ex hijs quattuor ex religione viros as-
sumi voluere. quattuor ex p̄elat⁹ ecclāz. patiq;
mīnōro ex nobilibus ac etiam ex ecūtitib⁹ hijs
q̄z parere oē volnere. Per idē tempus diuisa in
ter se religio fuit. alijs magnū mḡt̄ sequeban-
tur. alijs quos dāt cōmentatores q̄ magistri regi-
mē improbabat. Magister vt populares sibi
alliceret fed⁹ ipm̄ in cōsulto fratz̄ cōuentus ap-

Solum

LXXXVII

pbavit. **F**ridericus qz Impator eisē federi robur ad ecclit cauzione tñ iñserita ne p suas lēas ins religionis ledere. mortuo deinde magistro q fe dus accepat et altero in eius locū suffecto **V**laco la pōtifer mar. legatum misit. q. princiā pūssie inspicret. cognitoqz rerū statu qz legat⁹ retulit p̄plarū fed⁹ dānauit. vtqz ab eo discedenter anathema interminat⁹ impanit. quib⁹ p̄tinacius in sentētia p̄senterantib⁹ et cōsensu prium lis ad fridericū cesarem dedicta est. ad quē rur sūt ad obedientiā fratry redire q eam p̄uinciā emanib⁹ infidelū suis armis vendicassent multoqz sanguine coenissent. qua re ciuitatib⁹ nūciata mor arma in stēs populariter accepta sunt. et q̄b̄is ples capti atqz occisi. castlla eo rū euersa arcis a fundamētis electe qnqz et qn quaginta oppida in ea rebellionē h̄spirauerū. sed cū nō satis rem sūcā contra religionē sine ex terna ope trātā putaret. **C**asimirū regem polo nie sibi dñm ascuere deuotū fēibus sanguinez q fortunam patris eius expti fuissent. ille tñ exercitu princiā ingressus dedētes sese ciuitates i p̄tatem accepit. cum quo frēs diu varia victoria dimicarunt. plures fuere p̄gressus. inter q̄s memorabilior q apud canicū oppidū habit⁹ ē roiq. milia polonoz obsidionem in eo loco te nebat. in q̄s etiā rex ipse casimir⁹ fuit. opugna bat oppidū dies noctesqz machinis admotis.

Rudolphus p̄nceps sagane vñ ex slesie duci bus tunc religionis ductabat exercitū q latut⁹ ob sessis opē cum septem milib⁹ militū aggredi regē nō dubitauit. cōmissum est plū in cōspe ctu oppidanorū summa utriqz p̄tentio atqz ardore. cēsis hinc atqz in copib⁹. cū suos re serie pedē rudolph⁹ ad auertit increpās igniā fugiē tū int̄matisqz necē acī sūstīt. et p̄gressus me diū cū recēti pugnōz mārū acē certamē instaurat. hos sternit. illos p̄fod. fit sbita rex mutatō vigece rudolpho cecidit polo rursusqz casimir⁹ retinet suos pugne seipz miscet et taqz et itegro p̄tinaci p̄tētē certat̄ occidit in pugnā dolph⁹. rex vō eq̄ dīcīt. meliores ex utraqz p̄te occidit. **P**o strēo cesiū credētes polōis sūt regē despata victoria furgā arripiūt. rex ab amicis adim⁹ vir ex clade erept⁹ ē. rudolph⁹ morte sua victoria religiōi pepit. et polōis supra. vi. milia cecidisse ferunt. et ceuthōib⁹ q̄ n̄ pauci pire. p̄ cā cladē res **P**olōica nutare apd p̄tēos cepit eo iclinatib⁹ pul q bellī fortia suertit. stat tñ adhuc accep tūt et alteri⁹ mart̄iūndicū morat̄. fēt inter hos frēs oli mortuo mḡo cū de successōe ageretur vñt fuisse q̄ rogat̄ eligeat̄ quē p̄taret religionē vtiliorē seipz elegisse dicēt nolle dierat̄ sc̄t se cogitat̄ sūas. alioz corda i grare. si mḡat̄ sibi cōmittat̄ nō dubitare q̄n reipublice bene cōsultūt̄ eat. motos eius v̄bis reliq̄s ad mīstratōez illi credidisse que saluberrima deinde fuit.

Saxonia magna germanie prouincia

Dicitur prutenos saxonici nonnem incipit g̃es valida et latissima cui ab occidente reserata apud antiquis visterni flum terminus facit pletiq; usq; ad rhenum pte di sardes arbitrati sunt. aq; lonarē plaga dani obtinent et mare balcheū. ad meridiē frācones baioarij et bohemij sicuti sunt. orientalē plagas flesie simul et pruteni obtinent. In his terminis inclusi sunt thuringi. lusatii. pomeraniq; q̃ oēs saxonici iuri eē volūt. pōrestū thuringos in ea terra p̃sedisse q̃s sardes aūt. hos enim grecā sobolez eē affirmat. et macedōie classib⁹ adiectā q̃ thuringos multis bell⁹ defatigatos pēnis agris deiecerit qd mihi nō sit verisimile. **E**st enī vetustissimū in germanica terra saxonici namē ciuius oēs veteres memiere. thuringos nemo antiquū noiat q̃ germanicas gētes enumerat. In adiē tu p̃mo francoz q̃ tempe Valentiniani cesari germania intrare Thuringos nomiāti regio. Ob quā rem male q̃d rat hystoria veritati que thuringos priores saxonib⁹ in germania fuisse cōtentit. Fatoz tamē saxonie limites aliquādo maiores nam sicut impia ita et p̃uinciarū limites ex pte variant. **C**arolus magn⁹ imperator multa cum saxonib⁹ bella gessit prius q̃ ipi cultum accipent eosq; magnis affluit cladi bus. Postq; vero deficiente apud frācos **C**aroli magni genealogia romanū impiū ad Shenones orientales rediit. Saxonum aucta dignitas est. inter quos plures imperatores fuere. singulari prudentia et rerū gestarum magnitudine clari. Martine vero tres Ottones q̃ sibi ince m successere de romana ecclesia optime meriti quoniam virtute prolatos saxonie fines mime dubitarim. Inter Pomeranos q̃ oriente saxonie incolunt oppida sunt digna nomine Visimaria et Sūdis Gisūoldia Stetinū et Rostochium. in quo scola liberaliū artiū haud cōtemnēda. et hec qdē mari prima multis ac dinitibus negotiatorib⁹ habitatū est. et in mediterraneis camini pontificalis ciuitas cui dyocesis latissima est nec minor maguntia credit. Epūs loci romano dūtarat p̃sili subest. **G**radeburgenses i duas marchias diuidunt q̃rū altera vetus altera noua vocat. veterē marchiā plabit albis flumi. in cuius littore Stedalū est oppidū et gadelenū et solnedelū et ostroburgium. Clouaz marchiam itersecat flum⁹ odera haud multo iferior albi. In Crippa strāfor dia ē diues emporiū et lucēsis ciitas. Strabo q̃ flum⁹ eandē p̃uincia irrigat equād⁹. tiberi ber-

bel. choro festivitas quotannis celebrat. xij. hic dignitates. xxiij. p̄bende. Archidiacon at⁹ su-
pra. xx. esse feruntur. In haec eccia singulis annis
xv⁹ ex pplo deligitur quē peccatis gravioribus
iniquatum putat hunc ueste lugubri induit &
obnolit. capite p̄ma ieiunij die ad ecciam du-
ant indeq; pacis diuinis officijs ejiciunt. Is sin-
gulis q̄dragesime dib⁹ m̄ndis pedib⁹ pambu-
lat vibam & ecclias circuit neq; ingredit neq;
quemquam alloqtur. invitat⁹ a canonicis per-
vices quod apponiē comedit. seminus ei post
mediū noctis in plateis pmittit. Die iouis scizas
post consecrationem olei rursus ad eccliam i-
troducit & orōne facta a peccatis absolvit. pe-
catisq; popul⁹ ei offert quetū ecclie dimittit
tue. hanc adā vocant & omni criminē liberū pa-
tant. Circa alberstadiū ager optim⁹ ferar tri-
tici. matrēsentib⁹ frugib; culmoꝝ altitudie
equo insidentem hoīem ferunt excedere. H̄i
sūica oppidū tota germania memorabile ma-
gnū & populosum. munitū menib; ac fossa-
tis tress quoq; & ppugnacala excellunt. ma-
gnifice domus. p̄pollite platee. ampla & ova-
tissima templo. qnq; b̄ forā. qnq; p̄toria & toti
den cōsolat⁹ iura ciuib⁹ dicit. Hinc appellati
duces Brunsvicenses & tota germania nobilissi-
mi. ottoniū soboles. quorum claritas cum potē-
tialabente tempe defluit. Libicenſiū ciui-
tas potentissima est. sine ciuiis auxilio vir vnq;
dacie reges & tñere suos subditos valuerē duo-
deam viri reipublice presint quos psules ap-
pellant. quox ppetua potestas ē. & in eq̄stri di-
gnitate p̄stituti sunt. pp̄larib⁹ nisi vocent nul-
la de regimie vrib; psolēti facultas. nec tñ seru-
te plebs videt sua ciuq; substantia tua est & li-
bertas salnis legib⁹ vt velint viuire. equū iudi-
ciū psules agunt. ab his cesar si excesserint appel-
lat. Saroniē n̄a etate ducas habent. fride-
ric⁹ & Wilhelm⁹ fratres quox alter electorem
imp̄j gerit. alter regnū bohemie debet sibi as-
serit ut supra regnū. Sicut cum Brunsvicensi
sib⁹ de electoratu dissensio. Sigismund⁹ imp̄a-
tor lītē diremit. sīna ut sepe fit potētori allusit.
Alter horū fraterū natu senior robustissim⁹ ve-
nator fuit. iunior alter bellū appetē & armis
exercitat⁹. Crudelia inter eos dñs bella exerce-
tū hereditat⁹ p̄ne. causa. & q̄uis de pace sepe
metio sicut impediētib⁹ tñ appellovio quez vi-
cedūm appellat & alijs plerisq; potētib⁹ qb⁹ ea
cordia questui erat. fristrā oē tractat⁹ abiit. sī
sum vestatis iam agris tota prūncia pessum
iret appolloni⁹ v ero fraternaz incensor discor-
diarum p̄ annū iubileum romam petisset ro-
ganit frideric⁹ germanū suū ut ad se Leipzig ve-
niret secum de pace acturus. annuit Wilhel-
mus iter ingresso direte consiliarij paratas sibi
& qui cā eo irent insidias esse caueret ne se p̄ditū
iret ite suos ad necem traheret. Qnib⁹ ille at
ego inquit libens moriar si vos pius necatos
videro. q̄ fraternas cōtētiones alitis atq; ita lo-
cut⁹ seq̄ iussis q̄ se amaret vīges calcarib⁹ equi-
um festino cursu fratrem adiit. Quo cui senti-
tis arbitris euestigo pacē cōposuit sedisq; pe-
pigit. Magn⁹ vir q̄ se cā liberaliter i potestatez
dederit hostis. Magn⁹ & alter qui hostē ex fra-
tre factū rursus fratrem atq; amicū reddiderit
Appollonins interim Roma reuersus & q̄ aiz
eo sentiebat ex Thuringia plurima oppida pos-
siderat. exterminati sunt appolloni⁹ in Cobur-
ga. qd̄ ē frāconie oppidū aliquādū se defēdit. Sz
cum salutē in eo loco desp̄aret nulli⁹ auxilio fre-
tus cū thesan⁹ suis clam fugiens ad bohemos
migravit. Et illo tempe quietē habuere sarones
q̄uis bohemi castella quedā ab eis repetētes se
pe bellū minati fuerint. Inducie in hanc vscp̄ di-
em arma p̄tū tenuere. nūc malor̄ lis oriturā vi-
det qn̄ wilhelm⁹ regie sororis marit⁹ ad bohe-
mie regnū aspirare fert q̄uis terre p̄ceres alii
regē sibi assumpserint. Libet loco andar p̄-
nati hoīis inserere facimus. Conradus de lauff
nobili loco apud sarones nat⁹ bellice rei p̄itus
manū p̄mpe⁹ & aio imple⁹ cām se patria pul-
sum & p̄na hereditate p̄uātū p̄ iniuria frideri-
ci ducis exstūaret scelus & incredibili nosfrā
etate p̄petravit. Arx est in misia in alto mon-
te & in abruptis vndiq; rupib⁹ sita altenburgē
um prūnciales vacat. ad radices mōt̄ oppidū
egregiū munitū & pplo plenū. iacet i arce duo
friderici adolescentes Ernest⁹ & albert⁹ educa-
bant. Huc corad⁹ int̄pesta nocte magnis itine-
rib⁹ cū paucis comitib⁹ p̄edēt & admot⁹ scalis
p̄dēt pedagogō arcē igrēssus dormiētes adole-
scētulos i cubili p̄phēdit iterū iatq; mortem si
voce emitteret sūib⁹ colligatos erraxit. hand
dubi⁹ qn̄ p̄duce⁹ i bohēmā maḡ p̄cio vēderet si
asq; p̄tuelias eo pacto magnifice vnl⁹ videre
iā silvā hircinā q̄ bohēmā a sarōia dñmbit in-
gressus erat. iam p̄culū oē transmissum puta-
bat cū iūt̄ captiōrum labore ac fame defici-
ens & q̄etam simul & cibū poposcit cui⁹ p̄cibus
cōmor⁹ p̄do ad carbonariū quendam dñmbit
assitq; payem & cernisiam iussit. Interes-

apud alemburgiū cognita tāte rei nouitate clā
mō exoritē attōiti oppidiā rapti arma p̄fescū
z preciosaz vēdicatori p̄dā p̄cipiti cursu piedo-
nis vestigia insectant'. siluaz ingressis fortuna
blandie. q̄ inter multos tramites eū teneri sra-
sit q̄ recta durit ad carbonariū ibi cōrad⁹ dum
puero cibū ministrat et imprōnisō capit' z ob-
lat⁹ principi audacissimi sceleris capite penas
soluit. Frideric⁹ eodē pene nūcio q̄ captos atq;
abductos filios attdinerat recuperatos z ad do-
mū reductos didicit. Saxonie dncibns parua
vere saxonie portio paret. Sunt enī in ea pro-
vincia multi alij p̄ncipes. multe cīvitates q̄ vo-
cantē impiales. multi epi p̄pilū territoriū h̄t̄
tes. Misna vero z thuringie maior: ps z lausa-
e z franconie pleriq; oppida his ducibus pa-
rent. Ius aut̄ eligēdi romanū impatorē sardie
ducib⁹ ex quo q̄dā p̄cipiati cōpetere assetunt
inter misnā flesiāq; iacēte. cni⁹ caput oppidum
est wittēberg vulgariter id ē mōs alb⁹. In sar-
onia argēti minerā apnd Goslaria otto p̄m⁹
impari innenit q̄rum magni fuerit redditus.
ibi z palaciū nobilis opis edificati. habet z fo-
tes amaros saxonie ex q̄b⁹ sal coq̄tur albū; qd̄
ad vicinas gētes defert. Saline vberlinie atq;
ditissime apud luneburgiū habent ex q̄b⁹ mul-
ti monasterior̄ abbates z multi ecclāz prelati
vitāducere cōsueuerūt. Sunt enī questus salis
vberlini⁹ has salinas lneburgenses violenter
vsurpauere. Ob quam ren⁹ z a nicolao ponti-
fice. maxime. z a friderico imperatore augusto
damnati sunt. Consolatus qui eius rei auctor
habebatur auctoritate ap̄lica deiectus est. Sed
fauore Bernhardi ducis Brunsvicensie paulo
postea in p̄stiniū statū rediit. z q̄ nouiter consu-
latū adierant in carcere p̄jciūm̄ cīvitatib⁹ reb̄ ellī
z ecclāsticor̄ bonorum rapaci sacrīs interdictū
est. non tamē desunt qui rem diuinā apud eos
faciat. Tant⁹ est euo nostro z in pplo z in clo-
auctoritat̄ ecclāstice p̄temp⁹. Est i Marchia
Brandenburgiū nō magni noīs cīvitas aq; cir-
cūdata quā Huelburg vocat in ei⁹ dycesis lo-
co aspo z deserto p̄nū oppidū est nōmī Wels-
nach. h̄ tres hostie habent ex q̄s auores sua spō-
te man asse tradūt. Ob eam rem magn⁹ pplo-
rum p̄cursus est z nautaz vota h̄ solūm̄. Vul-
go locū ad sanctū crōmē vocant. Excessum⁹ scri-
bendi modū saxonie cīvitates nomiātām̄ cōm̄
morātes. id fecim⁹. q̄ veteres sc̄ptores p̄cissime
de germania locūtū sunt z tanq; ex tua orbē ea na-
tio iaceret. somniātes qdāmō res germanicas

attinguunt. ob eam rem dabit̄ mihi venia fortas-
se z aliqs grām habebit si germanicas distribuē-
tes p̄nicias vt res oculis subiūciam⁹ paulo p-
litiores fuerim⁹ p̄positi nostri metas egressi

De Dania vel Dacia

Docloco qm̄ saxonie Dania iungit.
p̄iūsq; germanie reliq; p̄tes absol-
uto de ip̄o danie regno vicinijq; regi-
onib⁹ in aq;lonē versis aliq; referte institui non
indigna cognitū. tria sunt in septentrione ver-
gentia regna sibq;nuic̄ coherentia. danox qd̄
hodie dacia appellat. strecior⁹ z noruegiūm.
Dania sine dacia dicere volatum⁹ p̄studi-
ni seruentes germanie portio est heronēsi ha-
bens formā. hāc qndam Cimbri habentē. vñ
illa inūdatio barbaraz emersit quā mari⁹ ar-
pimas ytalā petentē ac res romanās exerte-
reminitatē ad intēmitōz delenit. Possidonius.
(vt Strabo refert) piecītrā facit. qd̄ cymbiū la-
trocinādo in certis errabūdi sedib⁹ ad paludez
vñq; meothym militiā agitarit. ab eis enī Ly-
meriū vocari bosphoraz arbitrabat̄ q̄si cymbiū
cum cum grecōrum lingua cymereos cymbios
nominent.

De Sillesia

Silecia cīcta vndiq; mari p̄lures con-
tinet insulas. in q̄s est scandanīc apd
veteres late memorabilis hinc quoq;
populor̄ in amērabilis multitudō egressa em-
neb̄ oli europā armoz turbine ac p̄cella inuol-
uit. nā gothas q̄ hunos bello vincere pānoniā.
misnā. macedoniā z omnem illiridem occipa-
nere. germaniam ytaliam z galliam vastane-
re z demū in hispania cōsedere hinc fuit origo.

De Norvegia

Norvegia q̄ de ip̄o septentrione sortita
est nōmen cōtinenti p̄ ruthenos iungi-
tur z in arctōn protensa incognitē ter-
re sen stricto glacie oceanō ut pleriq; fabulan-
tur cōtermina est. ad ouētis partē ac meridiē
baltheo mari alluit. ad occidētē britannic⁹ fi-
nit ocean⁹. Dacīz theutones hodie danox ap-
pellat marchias. cni⁹ lingua germanis icogni-
ta ē. Ex norvegia venisse putat q̄ cimbrioz oca-
panerit loca. In hac terra patrū nostroz me-
moria voldimarius regnauit in suecia. magn⁹
aqn⁹ i norvegia quē ferūt diuinū fuisse homi-
nē mīro p̄uiciliū amore atq; obseq̄o cīlū huic

Solum LXXXVIII

camitū ei frēz natu mōrē regno p̄ficiūt. p̄dēte adhuc electōis negotio Carol⁹ imissis militib⁹ scoltonie qđ hodie scockhalm oppidū clā occūpat. i q̄ regia sedes habet. Canut⁹ p̄ amicos ac ē inuidit. hic bellū interfīcē orū t pugnū an ceps. occisis vtrūq̄ plib⁹ ea demū lege iducie p̄cte ut p̄tās elīzēdi rēgē exēlusa nobilitate plebi fieret. in q̄ā Carol⁹ ḡtiosor. eēt maiestas regni ad eū defert. Canut⁹ p̄natā vitā degit. Carolus vō nouo regno tumid⁹ atq̄ insolēs armatis nauib⁹ heinricū etatē pfectū. nulli norū sibi ipi vīcē e gothia ppulsauit. q̄ etiā hodie ī hū manis agēs ap̄d pomerāos (vn illi origo fuit) p̄uo p̄tēt⁹ vitā agere fert. q̄s sint icerta mortalia t q̄innida suo erēplo docēt. q̄ trib⁹ potētissim⁹ regnis exut⁹ nec p̄nā isula in q̄.r. ānis delit⁹ erat v̄sq̄ ad mortē reti ī potuit. etate plēcissim⁹. Sz neq̄ Carolo scelera sua ipunita fuere q̄ dū xp̄i ecclias p̄sequiē. religionē p̄tēnit. sacerdotes dispoliat. festos dies obseruare phibet. iura diuina t hūaua a Johē bñndici filio v̄salēsū p̄ sulē viro cordato t ipigro. a q̄ nobilitas regni excitata ē magno p̄lio supat⁹ ac regno ppulsus in parua insula non longe ab ostio xistelle p̄pe prussiam exiliū agit. Crisigerus in locū ei⁹ assumptus pietate ac iusticia melior. Iterum voro tria regna nostro tempore in unum redēgit. cui t Gothia paret. gothorum quondam sedes t patria.

Bohemia

Solutum

frustra pomam. p
mo legat. Jobes etiam
Dunelat. boni vocat. m
ci censua via cum paci
soldio ignoia a genit
jo Waltzatio nobili pop
che sane nulle vires l
nones potesta vites. V
penii iudet. natus. q
ab eo dani rupere resurser
pi burgudie e potest. n
infideler nisi forte depl
Be Selandia

in inferioris germanie.

U Limi germanie
det. vii. Salib
ni ofiss obum. s
burgum. hrt. ea e us l am
negotios maris autem
eo superiore incedit. atque
cui id nichil. neq; p
rit. q; petro q; n; lan. die
et budi oppida e ius
e milia me cates nam
sic rheni germanie q; t
maz. Det. no loco b
plo; veris acce termin
e ratiq; d; plo; ad m

sones esse volunt. Inter quos Ottomem intem
Phrisingensis eccie presulem. q; res germanicas
hanc impite scripsit. Albertus ep̄s maguntin⁹
q; fuldensē monasteriū ereit. cū religionē ip̄i p
suadere Phrisis nitere ab eis iterfectus et mar
tyrio coronat⁹ est. Gens eadem feror. armis ex
ercitata. robusti et perceri corporis. securi et intre
pidi ai. liberam se esse gloriae. quis Philipp⁹
Burgundie p̄nceps ei⁹ se terre dñm vocet. Re
vera Phrisia libera est suis utens morib⁹. erre
ris nec parere sustinet nec domiari cupit. hanc
inuit⁹ phriso. p libertate morte appetit. digni
tas in hac gente militar⁹ invisa. Sublime virtus
q; se ceteris effert nō ferut magistrat⁹ amicos eli
git⁹ q; rem publicam equo iure disponat. Semini
nar⁹ ipudicitia severius puniunt. Sacerdotes ne
alia cubilia polluant sine coniuge non facile ad
mittunt. vir em̄ p̄tinere hoīem posse et sup natu
ram arbitrant⁹ In pecorib⁹ ois eorum substantia
est. ager plan⁹ ac p alustris est multo germe
fecundus. ligno caret bitumioso cespite. et sicco
stercore boum ingens souent. Et hac ḡete tra
bit Cornel⁹ tacit⁹ impante nerone duos lega
tos romā venisse veritū. et malorum gem⁹ q; pom
pey theatrum intrantes cum vidissent quosdā
cultri extremito inter senatores sedere et intellectis
sent id honoris eaz gentiū legatis dare q; virtu
te et amicicia romana p̄cellerent nullos morta
lii aut armis aut fide ante germanos eē excla
mauerunt ac digredientes inter patres cosede
re ob quam rem ambos nero civitati donauit

Be holandia prouincia germanie

H Olandia q; prūcia germanie ad se
ptētrione occēto alluit mari. q; reli
quā ē rhēni flumis brachia itercipi
unt insulāq; p̄ficiunt. palustris pascuosa. plibus
stagnis ac maris iterfusa finib⁹. nec desūt q; tra
iectū nobilē vibē ē holādia sita dicit. nob̄ hand
alienū eē videt. Aliq; frisei traiectēs. aliqui ho
lādie traditos eē vt sepe regionū termios dñan
tū ipia mutat. n̄a qdē erate neq; frisieneq; ho
lādie dant. P̄cipiat⁹ eccie traiecten. ipatorū tātū
subiicit latāq; possider terrā diversis meatibus
rhēni itercluſaz cui ab oriente Phrisi a meridie
Westuali iungunt. Holandia septētrionem eri
pit. ab occidente ducat⁹ gelrie. de q; suo loco dice
mus rheno flumē distiguere. Impitissime ve
ro ne dicā fassissime nōnulli etate n̄a traiectū

B Ohomoz mō res gestas attigere. c sitū
referre locorū ratio erigeret. Bohemia
enim itra limites germanie iclusa tota
aq;lonib⁹ exposita ē habēs ad orientē morauos et
lesitaz p̄te. ad aq;lonē sarōes et misnēses. ad
occidēte a grū noricū. ad meridiē austriā et ba
nariā vndiq; germanie p̄plis cincta. Latitudo
lōgitudoq; ei⁹ pene partitū fortasse dietarū. sil
ua hercinita vniuersit̄ cingit. albis vō p̄clarior
ei⁹ annis eā mediā irrigat. aliosq; nō p̄ni no
minis flumios excipies ut multauiam q; pene
pragā mediā scidit. tādē p̄ p̄ualles et abrupta
metū nemo osq; salt⁹ hercinitie silue p̄ceps la
bit̄ p̄ misnēses. prūcia flues p̄pe hāburg vbrez
sarōie ē germanicū mare absorbet. Oppida re
gni memorabilia sunt. Praga regis bohemie
diḡssima sedes. cadanū. buria schlackēwerdū
cutianū cnp̄ argētiq; minerū celebratissimū. re
gio p̄fus frigidā. armēt̄ tñ fer⁹ et p̄scib⁹ ha
būdās. ager et optim⁹. frumenti et ordei feracis
simus. multa apud eos etate nostra memoria
tu digna emerserūt. multa p̄lia gesta sunt. mul
ta sanguis effusus delete stūdit⁹ ciuitates. spreta
et p̄culata religio exorta ē hussitat⁹ heresis. ad
amicaz pullulavit isania debachati sūt thabo
ritaz et orphanoz exercit⁹. dñō fulmia bellī zis
ka et p̄copius puincia ex arbitrio suo diripuere
Jobes et Heronim⁹ q; populū decepe in cōsta
tienis magnō sinodo demū cōbusisti. Jacobell⁹
Coradus rokazana et Petr⁹ angelicus euāgeliū
corruptores tāq; mgei veritatis habiti. q; tuor
reges extirpare. pestifex vir⁹ non potuere. Pen
cesla Sigismud⁹ Albert⁹ et Latislauis q; apud
eos veneno extinctus credit⁹ est. Postremo geor
gius rex creat⁹ est q; hussitat⁹ labē infectus puta
tur magnus vir. alioquin et in reb⁹ bellicis cla
rus. sed oia hec in hysioria que de Bohemicis
hjs reb⁹ edidimus p̄scripta sunt. ibiq; de situ re
gionis et genti⁹ morib⁹ p̄ captiuo nostro mentio
nem fecimus. inde igit̄ assumendum erit q; qd
hinc operi de rebus bohemicis deesse videbit.
nos ceptū sequentes iter inferioris germanie pro
vincias. deinde ad supiores revertemur p̄tes.

Be phrisia prūcia ger manie.

Q H̄isones ad oceanū siti ab orientē sa
roniā p̄tingunt. ad meridiem West
ualos. ad occidentem traiectensiz ter
re iungunt q; q; et ipsos traiectēses pleriq; phri

sones esse volant. Inter quae fluvium inca
phusinensis etiam pugnat. qui ex grecis
hanc impinge scipio. Namne ipsa nomen
fuldens monachorum erat. ut responsum
Iudicere Phusis nuntiabat. non impingeret.
tyrio coronata est. Genebra hinc ambo
excitata. robusta tamen copia. facili tamen
pudi et liberam si eis placat. Quia pugna
Burgundie pugnare etiam invenit. ut
ura Phusis libra se fuisse voleat. et
nis nec parere sufficiat. domini aperte
inuitus phuso pugnare etiam invenit. et
tas in hac gente militari. multa. Gallo
q se ceteris effert. non summa pugna. fons
gut q tempublicam eum unius. fons
nar ipudicata saevis ponit. Sed adhuc
alia cabilia polluire finibus non facile es
mittit. vir enim pugnare possit. tamen
ram arbitrantur. In pugna in rebus
est. ager planus ac pugnare summa pars
fecundus. ligno caro burrus. sanguis et
stercore bovinus ingens sicut. Et hoc agit
dit. Councili caro impinguata. bone ag
tos romani venisse. venit et adrogans pro
pey theatrum vitratus cum colubris aperte
caleti extremo etiam in aqua. sed et rufa
sent id honestum. et genitum. dant. quan
te et amicis pugnare. pugnare. mace
lii. aut armis. auctoritate germani et ad
mauerunt. ad hydram etiam pugnare
te ob quammodum ambos non videntur.

De Hollandia prouincia

Hollandia sive prouincia sive
provincia deinceps aliam non sive
qui est rhenum flumen. ut etiam
une insulam. sive palus. palus. plus
stagnis ac maris terraque. sive deinde in
iectu nobilis rubri. hinc. hinc. adhuc
alienum est videtur. Non enim natus. Alio
lade traditos et vi locorum terrae ob
tii ipsa mutatur. sed etiam natus. Alio
lade datur. Princeps ministrum. qui in
subiecto latere possidente. dominante
rhene iteratur. et ab eum Phusis et me
Westuali iungunt. Hollandia fortissima
pit. ab occidente duce. quod est sicut. do
mus rheno flumine. quod est sicut. pro
to ne dicat. fassiflume. nivis. etiam nata.

Solum LLLix

frustra pugnati. Postremo missus ab Eugenio
legatus. Iohannes cesariensis episcopus qui postea ad car
dinalem honorum vocatus. montensis appellatus
et retulisset unicam pacabilem principie viam ecclie
soldio ignosci et gentis consulatum committi excul
so Waltraudo rebelli populo satisfactum est pul
chre sane nulle victis leges fauient sacrosq; ca
nones potentia vincit. Voluerunt calisti qui im
periis induere traiectum. qui mortuo dieboldo episcopo
ab eo datu recipe recusarunt. Saporitibus philip
pi burgundie et potestate territi et pugnis conatis
infeliciter nisi furore deposito paruerunt.

De Helandia prouincia

Helandia inferioris germanie.
Lutini germanorum ad septentrionem et occi
dente sunt. Salēdini sunt insulares populi he
ni ostiis obiecti. inter quos principie mitel
burghen. hinc. ea etas est egregie multa. diues opes
negotiorumque marie accommodata et hand pugnae
anno superiore incendiis assupsisse relatum est. in curia
civitatis id euise pugnat. quod pleraque miracula refe
runt quod ptereo quod non sat dig testimoio coproban
e et brietis oppidum non igitur aq; circuicatur. in quo eti
az milites mercatores nauibus applicantur. et transibo
nunc rhenum germanicas que ibi habent gentes come
morantur. Dabitur suo loco de his quod diceri factas
pugnare velis ac certe germanae populi et quod iugum vel
traiectibus vel phusibus ad meridiem expediunt.

Vestualia germanie prouincia

Solutum

frustra pomam. p
mo legat. Jobes etiam
Dinalat. boni vocat. m
ci censua via cum paci
soldio ignoia a genit
jo Waltzatio nobili pop
che sane nulle vires l
nones potesta vites. V
penii iudet. natus. q
ab eo dani rupere resurser
pi burgudie e potest. n
infideler nisi forte depl
Be Selandia

in inferioris germanie.

U Limi germanie
det. vii. Salib
ni ofiss obum. s
burgum. hrt. ea e us l am
negotios maris autem
eo superiore incedit. atque
cui id nichil. neq; p
rit. q; petro q; n; lan. die
et budi oppida e ius
e milia me cates nam
sic rheni germanie q; t
maz. Det. no loco b
plo; veris acce termin
e ratiq; d; plo; ad m

sones esse volunt. Inter quos Ottomem intem
Phrisingensis eccie presulem. q; res germanicas
hanc impite scripsit. Albertus ep̄s maguntin⁹
q; fuldensē monasteriū ereit. cū religionē ip̄i p
suadere Phrisis nitere ab eis iterfectus et mar
tyrio coronat⁹ est. Gens eadem feror. armis ex
ercitata. robusti et perceri corporis. securi et intre
pidi ai. liberam se esse gloriae. quis Philipp⁹
Burgundie p̄nceps ei⁹ se terre dñm vocet. Re
vera Phrisia libera est suis utens morib⁹. erre
ris nec parere sustinet nec domiari cupit. hanc
inuit⁹ phriso. p libertate morte appetit. digni
tas in hac gente militar⁹ invisa. Sublime virtus
q; se ceteris effert nō ferut magistrat⁹ amicos eli
git⁹ q; rem publicam equo iure disponat. Semini
nar⁹ ipudicitia severius puniunt. Sacerdotes ne
alia cubilia polluant sine coniuge non facile ad
mittunt. vir em̄ p̄tinere hoīem posse et sup natu
ram arbitrant⁹ In pecorib⁹ ois eorum substantia
est. ager plan⁹ ac p alustris est multo germe
fecundus. ligno caret bitumioso cespite. et sicco
stercore boum ingens souent. Et hac ḡete tra
bit Cornel⁹ tacit⁹ impante nerone duos lega
tos romā venisse veritū. et malorogem q; pom
pey theatrum intrantes cum vidissent quosdā
cultri extremito inter senatores sedere et intellectis
sent id honoris eaz gentiū legatis dare q; virtu
te et amicicia romana p̄cellerent nullos morta
liū aut armis aut fide ante germanos eē excla
mauerunt ac digredientes inter patres cosede
re ob quam rem ambos nero civitati donauit

Be holandia prouincia germanie

H Olandia q; prūcia germanie ad se
ptētrione occēto alluit mari. q; reli
quā ē rhēni flumis brachia itercipi
unt insulāq; p̄ficiunt. palustris pascuosa. plibus
stagnis ac maris iterfusa finib⁹. nec desūt q; tra
iectū nobilē vibē ē holādia sita dicit. nob̄ hand
alienū eē videt. Aliq; frisei traiectēs. aliqui ho
lādie traditos eē vt sepe regionū termios dñan
tū ipia mutat. n̄a qdē etate neq; frisiē neq; ho
lādie dant. P̄cipiat⁹ eccie traiecten. ipatorū tātū
subiicit latāq; possider terrā diversis meatibus
rhēni itercluſaz cui ab oriente Phrisi a meridie
Westuali iungunt. Holandia septētrionem eri
pit. ab occidente ducat⁹ gelrie. de q; suo loco dice
mus rheno flumē distiguē. Impitissime ve
ro ne dicā fassissime nōnulli etate n̄a traiectū

B Ohomoz mō res gestas attigere. c sitū
referre locorū ratio erigeret. Bohemia
enim itra limites germanie iclusa tota
aq;lonib⁹ exposita ē habēs ad orientē morauos et
lesitaz p̄t. ad aq;lonē sarōes et misnēses. ad
occidēt a grū noricū. ad meridiē austriā et ba
nariā vndiq; germanie p̄plis cincta. Latitudo
lōgitudoq; ei⁹ pene partitū fortasse dietarū. sil
ua hercinita vniuersit̄ cingit. albis vō p̄clarior
ei⁹ annis eā mediā irrigat. aliosq; nō p̄ui no
minis flumios excipies ut multauiam q; pene
pragā mediā scidit. tādē p̄ p̄ualles et abrupta
metū nemo osq; salt⁹ hercinitie silue p̄ceps la
bit p̄ misnēses. prūcia flues p̄pe hāburg vbrez
sarōie ī germanicū mare absorbet. Oppida re
gni memorabilia sunt. Praga regis bohemie
diḡssima sedes. cadanū. buria schlackēwerdū
cutianū cnp̄ argētiq; minerū celebratissimū. re
gio p̄fus frigidā. armēt̄ tñ fer⁹ et p̄scib⁹ ha
būdās. ager et optim⁹. frumenti et ordei feracis
simus. multa apud eos etate nostra memoria
tu digna emerserūt. multa p̄lia gesta sunt. mul
ta sanguis effusus delete stūdit⁹ ciuitates. spreta
et p̄culata religio erorta ē hussitat⁹ heresis. ad
amicaz pullulavit isania debachati sūt thabo
ritaz et orphanoz exercit⁹. dñō fulmia bellī zis
ka et p̄copius puincia et arbitrio suo diripuere
Jobes et Heronim⁹ q; populū decepe in cōsta
tienis magnō sinodo demū cōbusisti. Jacobell⁹
Coradus rokazana et Petr⁹ angelicus euāgeliū
corruptores tāq; mgei veritatis habiti. q; tuor
reges extirpare. pestifex vir⁹ non potuere. Pen
cesla Sigismud⁹ Albert⁹ et Latislauis q; apud
eos veneno extinctus credit⁹ est. Postremo geor
gius rex creat⁹ est q; hussitat⁹ labē infectus puta
tur magnus vir. alioquin et in reb⁹ bellicis cla
rus. sed oia hec in hysioria que de Bohemicis
hjs reb⁹ edidimus p̄scripta sunt. ibiq; de situ re
gionis et genti⁹ morib⁹ p̄ captiuo nostro mentio
nem fecimus. inde igit̄ assumendum erit q; qd
hinc operi de rebus bohemicis deesse videbit.
nos ceptū sequentes iter inferioris germanie pro
vincias. deinde ad supiores revertemur p̄tes.

Be phrisia prūcia ger manie.

Q H̄isones ad oceanū siti ab orientē sa
ronia p̄tingunt. ad meridiem West
ualos. ad occidentem traiectensiz ter
re iungunt q; q; et ipsos traiectēses pleriq; phri

sones esse volant. Inter quae duas insulas
Phusis est etiam pugnare. qui ex grecis
hanc impire scipio. Namque non natus
fuldens monachus erat. sed regis opus
fundere Phusis natus. ab eo impetrata
tyrio coronata. Sed tamen fuit ambo
excitata. robusto et propter suam
Burgundie pinops et sicutim vocata.
ura Phusia bona se fuisse volebat. et
nis nec parere sufficiens domini aperte
inuitus phuso liberum suum apparet.
tas in hac gente militari multa. Subiicit
q̄ se ceteris esset non summa phuso invita
gut q̄ temp publicum suo unum. fons
nav ipudicata saevis ponit. Sed adhuc
alia cabilia polluire finibus non facile
mittunt. vir enim puerum suum per suam
ram arbitrantur. In pueris in rebus
est. ager planus ac p. alius summa annos
secundus. ligno caro burrus. ovis et
stercore bovinus ingens sicut. Et hoc quo
dit Councili caro impetrata deinceps
tos romā venisse. unde et indecumq̄ pno
pey theatrum utratus cum alijs quod
calet extremo et in aqua solitudo
sent id honestum. et genitum dant. quoniam
et amici pueri pallidum calore mace
lii. aut armis aucto omni germani et ead
mauerunt. ad hyspaniam etiam puer
te ob quam ob modum non vici domini

De Hollandia prouincia

Hollandia sive prouincia sive
provincia deinceps aliam non q̄ i
qui est rhenum flumen et riuam
une insulam. sicut palus polus. plus
stagnis ac maris terram. sed et deinde iu
iectu nobilis ribus. hinc huiusmodi
alienum est videt. Non tamen aliquis
lade traditor et vi locorum terrarum
tum ipsa mutat. sed q̄ de eis res ipsa
lade datur. Princeps in eum quoniam
subiecta latet possidente dominante
theni iteratur. et ab eum Phusia et me
Westuali iungunt. Hollandia fortissima
sit. ab occidente ducebat de eis suos do
mus rheno flumus dicitur. Propter u
ro ne dicat fassifum nivis etiam nivis

Solum LLLix

frustra pugnat. Postremo missus ab Euge
nio legat. Iohannes cesariensis ep̄s q̄ postea ad car
dinalat honorē vocat. montensis appellat
et retulisset unicam pacāde prīncie viā ecclie
soldio ignosci eis gentis p̄sulatū comitti exclu
so Waltraudio rebelli populo satisfactū est pul
chre sane nulle victis leges fauent sacrosq̄ ca
nones potentia vincit. Voluerunt calisti q̄ im
periū lindere traiectū. q̄ mortuo dieboldo ep̄m
ab eo datū recipere recusarūt. S. apparitib⁹ philip
pi burgūdie et potētia territi et p̄mis conatib⁹
infeliciter nisi furore deposito paruerunt.

De Helandia prouincia inferioris germanie.

Tertii germanorū ad septentrionē et occē
dētē v̄si. Salēdini se iſulares pp̄līhe
ni ostijs obiecti. int̄ q̄s p̄cipue mitel
burghen. h̄tē. ea etas ē egregie multa. diues opū
negotēm q̄ marie accommoda et hand p̄uā p̄tē
āno supiore incēdū assūpsisse relatiū ē. in curia
civitā id euēisse p̄stat. q̄q̄ pleraq̄ miračia refe
runt q̄ p̄tereo q̄ n̄ sat̄ dig testimōio coprobanē
ē et brieli oppidū n̄ īgbile aq̄s circūdātū. i q̄ eti
az m̄lī mercatores nauib⁹ applicat. n̄ trāsibo
nūc rhēni germanicas q̄ et ibi h̄tē ḡtēs come
morat. Dabit suo loco b̄ h̄tē q̄ dīcedi factas
p̄seq̄ velis ac certe germanie pp̄ls et q̄ iūgūt vel
traiectēsib⁹ v̄l phuījs ad meridiē expediāt.

Vestualia germanie prouincia

Gestinalia rheno flumio ab occidente der
ti clauditur. visirgo ab oriente qm
veseram hodie vocant. a septentri
iore phrisiam habet et traiectensius
terram. meridiem hassiemontes excipiunt qm
anobos pholomeus appellare videtur. ex qui
bus amasis fluminis ostium qui Padeburnam
et monasterium non ignobiles ciuitates alluvias
medianam ferme prouinciam intersecat et per phrisi
am defluens fertur in mare. Salas quoqz flu
uius westualiam irrigat. inter quem et rhenum
cum dussis germanicus bellgeraret domitis
hostibus vitor appetit. Non autem culto
res huius terre vocavit antiquitas difficile di
cere est discordantibz auctoibus. Strabo vici
nos rheni accolos hoc loco singambros appelle
lare videtur. qui duce melone cum romais bel
la gessere. victiqz datis obsidibus pacem obti
nuere. quis calcata fide et proditis obsidibus
rebellarunt. Pholomeus quoqz a parte septen
trionali germanie circa rhenum fluminis bus
satores habitare tradit paruos appellatos sic
cabros. querendos et lonsiabardos inmenio apud
Strabonem circa amasin fluminis bunt. ros
habitasse quos dussis natali bello superauit.
Huteros autem bello vicos ab austro in aq
lonem et oceanum dilapsos. Ob quam rem
conjecturam capere possimus hos esse qui ho
die putent appellantur aquilonares populi
de quibus supra dirimus. facile namqz brute
ros in prutenos sermo convertit. Corolus ma
gnus multa cu r. stinalis gessit plia cosqz ma
gnis afflirit cladibus coegitqz christi religio
nem amplecti relicto ydolorum cultu. quam cu
sepius abnegassent. nec iusitandum aduerte
rent. ut metu pene rebellionem compescerent
occultos constituit iudices quibus potestatem
debit ut qzprimum deictasse aliquem compre
ssent. aut stregisse fidem aut aliquid aliud fla
gitium commisisse mor illum supplicio affice
rent ubi priuum comprehendendi posset nulla ci
tatione pteua aut defensio permitta. elegit em
viros graves et reci amantes quos plectere in
nocentes haud verisimile sunt. Tantum ea res
westualos ac denum in fide continuuit. cum se
pe in nemoribus et proceres et mediocres viri
laqueo suspensti innenirentur. nulla accusatio
ni pris audita. Querentibus tamen causam.
constabat fragisse fidez. aut magnam aliquid
scelus commisisse qui necati reperiebantur. id
iudicium ad nostram usqz durat etatem voca

turqz vetitum. qui ei presunt scabinz appella
bantur. quorum ea presumptio est. vt per to
tam germaniam iurisdictionem extendere ve
line. Secretos habent ritus et am huc et archa
na quedam cum quibus malefactores iudicat
ea nondum quisqz repertus qui vel precio vel
metu reuelauerit. Ipsorum quoqz etiam sabi
norum magna pars occulta estque per prouin
cias discurrentes criminosos notant et resurre
tes iudicio accusant. probantqz ut eis mos est.
damnaticqz describuntur in libro et minoribus
scabinis committitur executio. reus vero igna
rus sive damnationi. obicitur enim repertus
fuerit supplicio afficiatur. Degeneravit autem
hoc iudicium. Nam et viles alike persone ad
mittuntur et ciuilia negocia tractare audent.
quibus enim erat solum de criminalibus per
missa potestas. In hac etenim prouincia west
ualia nostro tempore susatenses ab ecclesia Co
loniensi destituere. nec etiam diutino veratibel
lo multisqz etiam cladibus affecti et obsessione
pertinacissima oppugnati ad obedientiam re
dire. cuius etenim rei causa et Theodoricus Co
loniensis antistes. qui Westualorum princeps
habetur. Et Johannes dux Clevensis non par
uis inter se odiis contendere. Cum enim Suza
tenses ad Clivensem opes consugissent Co
lonenses vero Sarouie duxes et cum hoc non
paruam Hohemorum manum in auxilium accepissent. Apud monasterium quoqz eiusdem
prouincie cinitatem propter ecclesiam quam Walranus Theodrici frater sibi debitam cri
stini. abbat valde acriter dimicauit. in quo
enim bello multis hostium cesis. unus vero ex
principibus Brunsuicensibus qui dux copiar
um fuit interceptus et in potestatem Colon
ensis antistitis factus. Est autem Westuala
regio admodum frigida neqz enim frumenti
habundans. pane vero vtuntur nigro. cerni
zia vero potus eorum. vinum enim quod rhe
no vehitur valde magno emitur precio. opule
ti tantum eo vtuntur. idqz raro. Populus vero
marcialis est et etiam ingens. De quo pro
uerbius esse dicunt viciosos et fallaces. Westua
lia facilius qz stultos gignere. Hicqz Theodrici
presulis mentio incidit non est absre pauca de
eo referre. cui inter viros illustres nostri seculi
nemo locum negaverit. Origo vero eius et fa
milia Morsnensi apud germanos principes
honoratissima fuit. Tres vero fratres habuit.
qui omnes supra seraginem armis vice

In Hallianae prouincia

Solum

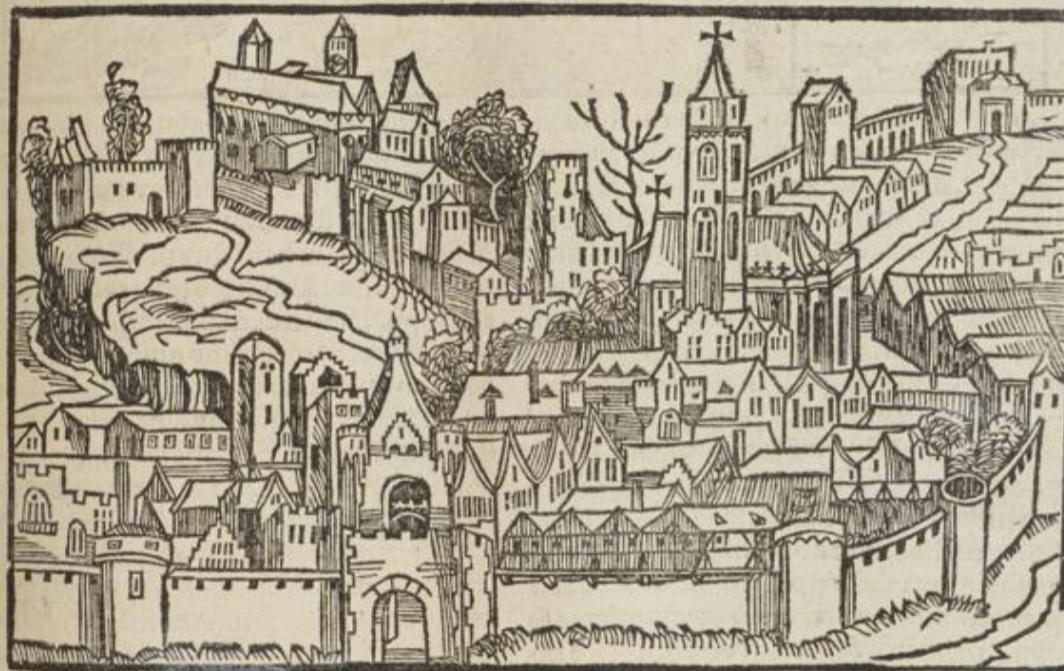
LXXX

Heinricus vero natus maior paterni principatum cum summa diligentia ac sollicitudine gubernauit. Johannes vero secundus frater eius monasteriensem ecclesiam multis annis usq; ad extitum vite sue summa cum laude ac gloria administravit. Valerianus vero ad Traiacensem ecclesiam etiam ad monasteriensem defuncto fratre suo Johanni nequaquam aspirauit. quoniam enim ad traiectam concilij Basiliensis favore ad Monasteriensem Nicolai pontificis institutione vteretur. Theodorus vero ipse at Bononia inter pontificio opera valde magnam daret. et Johanne vero vigesimotertio summum pontifice romani ecclesie Colonicensem ecclesiam obtinuit. cui enim iam sex et quinque

ginta annos non sine plebis ac etiam nobilitatis magno favore presuit. qui et si plurima pro defensione sacras ante ecclesie sue Coloniensis vario eventu bella gesit in quis modo strenui militis modo fortissimi ducis officiorum impluit. numquid tamen domini aut sacerdotalia minima erat etiam ciuilis administrationem neglexit. corpore vero pulchro et supra communes statuam valde eminentem. animo vero magno et per liberali. cuius pallium illustribus semper patuit hospitibus

Sequitur de Hassia germanie provinciia et de descriptione eius

De Hassia germanie provinciia

Etiter Westralos voro ac etiam Francones Hassia iacet montania regio quae Thuringie iungitur. Princeps vero gentis Langranius etate nostra ad imperium vocatus imparem vero se esse dixit qui tante rei molestia sustinere posset. maluimus parvo imperio parentibus suis sibi relicto utiliter preesse. quoniam magnum accipiens dissipare. id quoque sibi obstat ad eam christianam gerendam dicit. quia litteras ignoraret. Sicut tamen legum cultor.

quas sibi patris sermone exponi iussit. quotiens enim coram eo causa ventilata est. nec unquam compertus est iniquam tulisse sententiam. Hic cum reformatus monasterium quoddam sine ditionis ingreditur et induitus cum monachis edidit venenum pro cibo inter edendum sumpsiisse creditus est. nam et ipse et abbas qui reformationem petierat paulopost extinti fuerunt.

Sequitur de regione franconia

Francia germanie superioris prouincia

Franconia et huic succedit nobilis sa-
ne prouincia ad modum potens ab inco-
latu francorum sic appellata. Franci q
de troiani ab origine fuerunt. q de leto Ilio duce pa-
mi magni pani ex sorore nepote p pontu euri-
nu et meothidas paludes in scithia penerunt.
ibiq; ciuitate edificarunt quam vocare Sicam-
biu et q dicit sicambri. Cestat em post euictas
incensamq; Troia q supfuerunt excidio in tur-
mastes diuisos in eriliu, p singuisse. et alios qdē
Enea duce italia perivisse a qb; albani pdicet
et deinde rem q orb ipso potiti sunt. Alij bāthēo
rep medios achinos elapsi illiricos penetraverū
sin. et reg liburnorū ad intimū adriaticū pela-
gus accessere vibenq; p didere pataunā vbi se
pultū Anthenorū tradūt. q euecum fugas se
cam durit a qb; postea dicti veneti. quoz ē ho
die ingens potestas terra mariq;. Tertij ut diri
mus in scithia penetrarūt. in quo iloco in ma-
gnā gente coauerūt. Cunq; scithax multi Ro-
mano impio subiecti eent et ipsi q; tributa pen-
derunt. manserunt fectigales usq; ad tempora
Valentiniani cesaris quo imperante Alani ve-
rare imperium ceperunt. Imperator vero pro
posito edicto libertatem in decennium tis pro-
misit q Alanorum ferocitatem compescerent.
allecto eo premio Sycambri armis suscepserunt.
Alanosq; bello victos delenerent. Ob quam rem
liberati in decennium ab Imperatore donati

sunt et mutato nomine franci appellati. quod
actica lingua siue feroces siue nobiles sonat.
Itali frances nobiles liberos vocant. Erato
decennio cam Romani solita tributare repeteret
Franci ob ipsam hereditatem efferens facti pa-
tere recusarunt. Princes enim cōtempore fīc
cis fuere priamus ac etiam Anthenorū antiqui
nominis ac etiam virtutis quibus enī copias
ductāib; plium cū romanis cōsiderūt. in quo
priam ipse cum fortissimis siue gēris occidit. q
cladi supfuerunt ex scithia digressitum et in ger-
mania profecti in ptib; thuringiū cōsiderūt cū
principibus suis priami et anthenorū filiis mar-
comedes et simone. Symo sine liberū decessit.
Marcomede filiū fuit foramūd; qne sibi frācij
regē creare. et hic pīm inter frācos regnauit.
Huic fuit filiū clodowē crūt et q frācorū reges
criniti sunt appellati. p ide tempū gothi qui iā
vibem romanam irruperāt ultra ligerū fluvium
in gallia sedes inmaserunt. Burgundiones quo
q in iusta rhodannū habitabāt. qui et ipse pau-
lo plus reges habere ceperunt. Franci vero tras-
missō rheno romanos q ea loca tenebat fugi-
runt paulatimq; aucti potentia magūtiam. tre-
uetim agrippinā hodie coloniā sup rheno flu-
vio. tomach. cameracū. remos. siue ona. aurelia
nū inmasere. ita ut ab aquitania usq; ad bavarīa
impī extenderet. Clodento autē mortuo Mer-
neus successit filiū et q franci merouingi dicti sunt

Solum

CCCLXXI

post meronum Hilderico regnum adeptus. duz
luriose viceret a suis puluis est. Egidio ro-
mano in ei locum suffecto Hilderico regno p-
natur ad Bisinum thuringe regem p fuit. cuius
cōingem p adulteriu polluit. post octo aut an-
nos renocat agrippinam invadens eicis inde
ronanis magni regni sui ptem recuperavit. mor-
to aut egidio filius Stagri in cimitate sue
sona regnauit Bisina aut regina cu accepisset
Hilderici regnum recuperasse relicto viro ad eum
p fuit a q recepta p cōinge habita. Clodoue
um ei pepit q postea regnum adeptus p m Fran-
co regum ipi religionē accepit. a beato Re-
migo baptisatus. Illud aut veritate caret qd
pleriqz tradidit agrippinam ab incolatu Fran-
co vocata colonia. nam pns qz franci gei ma-
nia intraret colonia romanorū appellata est a
claudio cesare cōdita et ab ei cōinge agrippia
occupata. Fuerūt inter clodouem et syagri
aliqua bella. postremo vice syagri ad alaricū
Gothorū regem p fuit qui non a magno alari
co regnabat. Reposit a clodoueo syagri atqz
obtene occidit. Romani qz reliq p galliam ha-
bitates exterminant. Clodoue olemania sibi
subegit Gothis qz et aq tanis bellū indixit. eos
qz suppanit. occiso Alarico rege. fert cum ad bel-
lum p gredere si victor euaderet equum beato
martino votisse. q duodecim et centum annos
ante id tempus vita excesserat. victoria potis
equi tradidisse et qz centi solidis redimere vo-
luisse. Stetisse equi immobile donec pciū du-
plicaret. qua ex re dirisse regem ferit. Marti-
ni bonū auriliatorū. esse negotiatorē cap. hic
Clodoue vrorem durit. Glodosindam filiaz
regis burgundionū. q cu esset christiana adhuc
a pagano iuncta est. magnisqz pribz virtū roga-
bat ut baptizaret. natosqz filios clanculū bap-
tisabat. Causa aut qz clodoniū christianū fecit
esse fert. qz cu pugnaret cōtra sueuos et pene vi-
cū esset votū vovit christianū se futurū si er p
lijs enaderet. Qb qm rem mutata fortū ex vi-
cio victor facit. subactis sueis christiane reli-
giōi se tradidit. cui posteri in Francia usqz ad
Pipinū nanū patrem Caroli magni regnau-
tūt. Tunc vero hilderico scđo pignauia regnū
adeptus est. Detōso em eo et in monasterio retru-
so Pipin regnū accepit. Erat tūc in frācia ma-
iores danos q regnū gubernat. Anno dñi septi-
gentesimo mortuo. Dagoberto minore Franco-
rū rege filius ei pml in tutela Pipini grossi quē
alij ausgigi filii dicunt in tutela fuit et p insidi-

as perīst. Tunc grīwaldus filius legittimus pipi-
ni grossi regnū usurpans a p sanguinis Dagoberto
regis defuncti capte in custodia obiit. Per
idē tps galli q inter sequanā et ligerim fluminī
habitabat adversus frācos bella mouere et vs
ez magiūta excurrentes eā cimitate obfederunt.
Franci rege carētes Carolū martellū ad regnū
sublimare voluerūt q regnū rennēs ducant
acepit gallosqz bello rep̄sūt. Provinciā vo in-
ter ligerim et seqnā q nūc gandina vocabat et
searlingā vocari inssit. qd postea apud theu-
tonicos diu struūt est. Hic Carolus et alpheida
nobili p cubina pipini grossi filius fuit inclitus
vir et bello potes q multa sarracēoz milia gla-
dio interemit et pater suus pipini nauī q carolū
magnum genuit impatorē toti orbi cognitū ex cō
iuge Berta quā duxit ex grecia. Hoc ergo Fran-
ciorū genus cum ex cithā in germaniam ve-
nissent ibiq diu consedisse germanicum esse
ctum est. et terram ipsam primo habitantl. et
a se frācia appellavit. Utū cum cresceret ini-
perīt ita ut frācia aucta est adeo ut tota gal-
lia ferme et magna germanie po a mōtibz pir-
henis usqz ad pānonie terminos frācia dicere-
tur. nā. qcqd frācis suberat frācia vocabatur
et in duas ptes dimisa fuit. nā qd ē gallie occidē
talē frācie dicebat. qd est germanie frācia dicta
dicebat orientalis. Et germania qdā eaten extē
derūt qren sermo germanic⁹ ppendit. nā qcqd
est circa rhēnū theutonicē lingue ab frācia oriē
talē p̄mittit. hec gens sub carolo magno roma-
noz impiū meruit q afflicta longobardico bel-
lo sedē apliē cōsolat⁹ est. Carolus em qz quis gal-
lice potiret impiū german⁹ tu fuit. in germania
nat⁹ alitusqz. Cui⁹ sedes plarūqz i aqz grano suie
que ciuitas theutonica est. ibi palatiū ei⁹ et ca-
put oñdit. Et⁹ posteri impiū tonētes in gallia et
germania regnauerūt. Deficiēt enī maslinina
lingua impiū ad germanos. id est ad frācos
orientales rediit. inter quos p̄inus habitus ē Ot-
to. Est aut impiū apud germanos non eo mō
vt nemo impare possit nisi germanus sed qm
eligiendi impatorē auctoritas germanis tradi-
ta est. Plerūqz german⁹ eligit. Et⁹ eb cause mō
cu vacasset impiū p obitum ladonici Bosonis
filij germani qz ea potestas germanū elegerūt
et frāciū ex orientali frācia. Hec p̄mississe vo-
lūmus qm de frācia sermo incidit. sūt etenī
multi q frācos eos solūmodo esse volunt q
circa Parisiis habitant et illis datū impiū esse
volūt qz recti⁹ francigenas quis appellaverit.

LL iiiij

cras immutabiles, propria
tates expugnari munera
graffibus vero pueris impo-
tentiis, clamans vero in opu-
lare vero certamen artus v-
tum, sepe animam pumas et
lions, etiam vero puma
tunq; detrahit, neq; etiam
quem hostem. In militiis
quibus pacique huius omni-
um reperta est, omniaq;
in omnes in scutis, q-
mentis vero etiam tunq; ne-
pans ac dices, id est, q-
madas ut q- apud Bam-
bergenses in pectoribus per-
fides in auctoribus, milie ve-
races cum adorantes ipso
debuterent. Quidam em-
peratorem ubi coniunctio
etiam ad eum pugnare
volebat. Tunc enim ipso
intraebat in palatio, q-
non solam milie aris t-
ritutes singulare quodam
nobilitatis quoque generi quo-
rumque reges etiam venient
ad eum ab aliis etiam p-
plicebantur.

Franconia vero ut nra etate recipit a meridiē suenis et baioratijs iungit, ab occasu rheino, ab ortu bohenos et thuringos, septentrionē idē thuringi hassiq; recipiunt. Provinciā plabit haud ignobilis annis quē mogantū vocat. Pholome⁹ hūc flumi⁹ merum appellare videt q; sup̄ iores germanos ab inferiorib⁹ eūdem diuidere affirmat, necq; ali⁹ fluminis ē q; eam divisione aptius q; mogan⁹ efficere possit. Et hodie in se iores germani usq; ad magūtiā pcedunt, abinde supiores vocātur. **M**ogani⁹ vero ex mōtib⁹ bohemie ort⁹ in regiōne magūtie in rheinū erō erat. Ob q; rē n̄ defuerūt q; magūtiā mogūtiā a mogano flumio dici crederet. Per labit ibē flum⁹ nō pancakes ciuitates, quaz illistriores sunt Herbipolis et Trāsordia. In Herbipoli nobis ep̄i sedes ē, q; et frāconiū dñi habet, et ciz rē dīniā facit gladium in altari mūdū ante se habet. In frāconia nobile emporium est i q; supi- cū iferis germani pueniūt bis singulāris Ibi quoq; ipator eligit ex veteri cōsuetudine. Ob quam rē palam ē impiū datum esse germanis quando inter eos eligitur et coronatur et sic de mun ad culmē glie, rome q; diadema suscipiunt. Et in frāconia nobilis ecclesia bābergensis ad annē regniciā sita, q; fundavit heinricus scđs impator, quē accolē religiose colit et sc̄m habent, ibi q; Herēgarins sepultus ē q; regnum italie usurpauit et ab ortōe p̄mo capt⁹ in germania dñce⁹ illic exiliā obiit. **S**ep̄a ciuitates in edito mōte artē naturar̄ arte mūta in qua nos aliquā cū ep̄oloci p̄adū fecim⁹ Albert⁹ nobilissim⁹ frācor⁹ comes et ortōis saxonie ducis et filia nepos, cū corādū comitē occidisset, q; lōbouici regis fuisse fili⁹ dicebatur in hac se arcē cōtulit et aliquādū regis obſidionē p̄talit, difſicilis expugnatō loci videbat. Ob quā rem ad dolos recursū ē. Otto ep̄s magūtiā mīster sceleris inuenit⁹ est q; pfect⁹ ad Albertū lit⁹ arbitriū se dixit, roganitq; albertū ad impatorē in castra descendere, q; vel pacē ei daret vel in arcem reduceret in columnē, credidit albert⁹ accep̄ta iuſſurandi religione Ottōnem securus est, vir vero arcem egressi erant, cum Otto vereor inquit ne diu apud imperatorem morari oporteat ut ilius fortasse concilium erat prius sumptisse cibum. Laudauit Albert⁹ verba presuliz in castellum rediens Ottōnū p̄andū dedit, quo sumpro ad impatorē cum eo prexit ubi mori cap⁹ est et capitali sententia damnatus, cui archiep̄scopi fidem implorante, respondit

Folium

LXXXII

Principis germanie sapientie clarus habitus est. cuius consilio multe provincie pacate sunt. In isti quoque atque honesti tenax habet. Qui posset regnum Poloniae sequi p electionem baronum recusavit. ut ante diximus. nec vero heredi infuriam saceret. Albertus vero germanus eius cum nornbergensibus bellum intulisset oes fermete thorica principes ad se traxit. Comites vero nornbergensibus suppicias misere. Graue id et diuturnum bellum fuit. in quo tot potentie coactentes infensissimis odiis biennio certaverunt. nonne plia commissa feruntur. Ex quibus octo vice: Albertus confecit. in uno tamen vixit sic abuit. neque de pace conuenit nisi postquam exiit aegris. attritis villis. ab accis pecoribus ruriculis interfectis. comeatus et pecunie contendentibus defuisse. tumque pars ex alberti sententia magis dicta. Hic albertus ab ipsa pueritia ac teneris. (ut ait) vnguiculis educatus. in armis pluribus interfuit plijs que alijs sui tempis duces aut ruderint aut legerint. Militavit in Polonia prouinca in Silesia. castraposuit in prussia. hostes in Bohemia fudit. stipendia in Austria fecit. per das et hungaria tulit. nullus in germanie terre angulns quem non calcarit. armatus durus exer-

citus immumerabiles. prostravit ferocissimos hostes expugnat munitissimas vices. In cōgressibus vero prior iuxta. victor enim in pellio excessit. ultimus vero in expugnatione oppidorum. sepe murum primus ascendit. ad singulare vero certamen crebus vicibus imitatus. nunquam detrectauit. neque etiam vnciam non stravit aliquem hostem. In militaribus etenim ludis in quibus precipue hasta contenditur unus omnium repertus est. qui nunquam equo defectus sit. et in omnes in se currentes diecit. Ex tornamentis vero etiam nunquam non victor exiit. Species ac decies solo tectus clipeo ac galea cetera nudus ut est apud Thentonicos duelli quedam species in provocatores pariter armatos lancea acuta curvatur. nullo vero viri damno affectus. cum aduersarios ipse nunquam non aquo deturbauerit. Unibns enim ex rebus non iniuria Thentonicus Achilles appellatur est. In quo non solum militares artes et etiam imperatorie virtutes singulari quadam gratia telure. sed nobilitas quoque generis. proceraeque corporis. ac venustas et etiam virium robur ac facundia lique admirabilem ac etiam pene divinum redidere.

De Bavaria superioris germanie provincia

Bavaria ad orientem estimum ac medie ptem francoe primat. ea quae platea et diues terra est. cui ad medie alpes italie inungum. suci ad occidente ei-

solem recipit. Australes ac bohemi oriente. et mibi media ferme perlabitur. Inter austriam et bavariam alijs ysaram alijs eni terminis posuere. Suenos a bavariis Lycus distin-

nat annis. Hac olim regione norici tñtere. cuius adhuc porcio media inter ratisponam et nurnbergam trai dñubii sita (ut an dixim?) noricu appellat. Baioarij autem unde dicti sunt et unde originem trarerint non facile dixeri verum cù repertiar vetustissimos codices baioaria appellare quas moder ni bauaria dicunt non difficile trahor ut boioarios a bois dictos et gallicam oli finisse gentem huic opinioni strabo quanto pmentatorio vites adhibet ita inqens. Priscis igitur ut dixi tñ porib[us] plurime galloꝝ g[ra]m[at]icas fluum icolebat de p[ro]p[ter]o loquitur. e quibus amplissimi fuerant boi insubres. et quod olim cù gesatis senones romana per impetu[m] potiti sunt virbe. hos romani posteriorib[us] annis fundit[ur] deletos p[re]diderunt. boios vero e finib[us] eiecerunt. inde migrantes circuadientes hispro locos cù thauristis habitarunt. bellum assidue p[er]tra dacos agentes. Constat igitur boios i p[an]nonia[rum] p[er]sedisse. q[uod] ex loco facile successu t[er]ris in oricu cōtermina regione migrare posuerunt. Id est Strabo locutus q[uod] mō p[re]statinensis vocat designans paululum ab eo distare rhetos ait. ap[er]tū helviecos videlicos p[er] videlicos at deserta boioꝝ regione cē affirmat usque p[an]nōios. Ob quod re sat[ur] indicat boioarioꝝ trā a bois cultā fuisse. Id est Strabo germaniam describens boios p[er] us hircinā habitasse filiu[m] asserit. et cibos agmine facto eorum in assise locū atque a bois rejectos fuisse. Itaque satis persuasus esse p[er] boioaricu nō me ex bois descendere. Ager enim eorum trās damib[us] hircinā filiu[m] nō parua erat p[er] occupat. Et nūc germanica g[ra]m[at]ica ē simile utrū theutōico. neque dñca regio ut Strabo tradidit q[uod] suo fortasse tpe fuit. nūc culcissina ē magnas atque ambiciose ciuitates habēs et opida nobilissima q[uod] splēdo renescim? tota europa q[uod] vincere possint. P[ro]tice fcales vibes in ea. v. sunt. q[uod] vna metropolita ē. Salzburgā vocat et flumne salza cui adiacet. veteres suianā vocauerent. in baioaria lodonic[us] lodouici filius gibbo et strua dñformis Impia p[er] bella suscepit. venerabilius quod senē et auctoritate insignē. q[uod] quidam regnum fracie gubernasset i arce munitissima obsecrit sibi sup[er] vltor[um] tati sceleris p[er]petrib[us] p[er] nos febie p[er]fussis occubuit. quod patris aini i sua traheret sinas. Ille in p[re]tate heirici eiusdem familie ducis postea factus breui tpe vitā finiuit. nec heiricus diu superavit. quod cū phibinisset subditos i anno inbile oromā petere veritatem ne p[re]mincia pecunia erhamiret eodem anno ad p[re]ces suos addit[us] est. Successit ei lodonicus filius ex sorore alberti cesaris natu[m] magnus et adolescentis glorie cu-

pibns & pecuniaꝝ ptempor. q̄ indeos oꝫs pub
lice positis edictis e suis dominis extermianit.
Vroie de saxonie durit neptē Friderici cesaris.
multas germanie lites auctoritate sua pposuit
q̄ quis sepe multū conat⁹ recōciliari cesari ladis-
lau regem neq̄urit. Albert⁹ eiusdem terne ac fa-
milie pnceps postq̄ pater ei⁹ Arnestus puellaz
balnei custodē ab eo pdite amatā & in spē ma-
trimoni⁹ suceptā apud strauburgam danubij
fluētis demersit. cū diu vitam in merore pges-
set. tandem luctu pacto vroiem et domo Brū
suicen⁹. durisset. ex qua sobolem pulcertim⁹ su-
stulit. sub impio Friderici podagra laborans.
sepositis ceteris curis sectat⁹ musicā assiduis cā-
tibus ac sonis aim oblectauit. & vnnatōi opaz
dedit. In Salzburga quā metropolicam iba
ioaria sedem obtinere dirimus tres archiepi
fuere. quox vltim⁹ Sigismund⁹ nonne dum
scismatis pcella descuit. cū adhuc esset pposit⁹
Romanā eccliam magnifice iuit. sed archicps
a Nicolao pon. creatus litteras apostolicas q̄
bus censura in australes impatorii rebelles sub-
minabat in ecclesia sua publicari nō sint sine
metu potentie illoꝝ sine q̄ anathemate suspen-
so pacemeli⁹ inueniri putauit. ad quā compo-
nendam & ipse descendēs in austriā non paſſ
operam impendit.

De Rhenis nīsib⁹ germanie superioris populis.

Orcā rhenum q̄ flos germanie no-
stro tempe visit inter theodoricū ma-
guntinen⁹. ecclie p̄sulem & Lodouicū
comitem palatinū theni crebrie dissensione fu-
ere & sepi⁹ ad arma venti⁹ est. totaq̄ circūregio
rapinis atq̄ incēdijs vastata. Cū maguntino
marchiōes bādēses ac brādeburgen⁹ opē ferrēt
Palatio Jacob⁹ tremuerū. atistest nōn illē ciuitates
assisteret. mortuo lodouico regis sicilie vt
orē durerat. filiū ei⁹ ea natū isfāte adhuc frideri-
cus fētē ei⁹ p̄sentētib⁹ ēre optimatib⁹ arrogauit.
gubnatō; puicie tāq̄ dñs accepit. electori⁹ ip̄tī se
dirit. celibatū. i. sine vroie ēē ippetū p̄misit ne
arrogato filio vroie ducēs p̄iudicīs facer; roga-
tus nico. pō. v. id gen⁹ adoptōis p̄firmauit. reci-
sauit frideric⁹ ip̄tator sepe mltū req̄sīt⁹. i. suenī
albert⁹ friderici fētē cū plib⁹ citatib⁹ variātē victo-
ria bellū gessit. ab vlmēsib⁹ cōicatū rotēbur-
gen⁹. litigādo p̄ sinaz obtinuit. i. marchionatu ba-
den⁹. pnceps iacob⁹ iusticie ac prudētie fama int̄
germanos clarissim⁹ cū sibi ad h̄uanā felicita-

Solum

CCCLXXXIII

tem solam litterarum peritiam angerebat, quos et coniuge legitima liberos sustulit ediscere litteras copulit. Inter quos dimisio patrimonio cum Carolo p̄mogenito singulari industrie inueni imperatoris Friderici sororem matrimonio collocasset plenaria annis hand immitis et vita deceaserit.

De Thiroiensibus populi germanie.

Tiroleses qui valles enim fluminis et athesis incolunt, cum Sigismundus principem suum in tutela Friderici cesari erint, non ḡa diu scilicet ad se remitti frustra petinissent sumptus armis prefectos pruincie quos cesar instituit, tandem lucu passo roratu et bono habuerunt, datusse et quod solum paludem suicen, datusse et quod solum paludem suicen, sub implo Friderici populi libatoe, sepositus etiam curia fuit multa, etiamque tibus ac somnis ambozantur et transfigurantur, dedit. In Salzburgi monasteriis de locaria sedem obueni bimacis usq; archipi fuere, quod vltim⁹ Sigismundi nomine don scismatis pella deinceps etiamque a Nicolao pon. creare inter noscituribus auctoritate, censura in australium potest traducimur, in edictu sua postulat non sibi summetu potentie illos sine quod ardentem ipsorum pacem melius intonat putare ab ipsi amonendam et p̄fidez in auctoritate sua operam impendi.

De Svitensis populi germanie.

Svitenses in montani et ferocius populi, cum thuricenses ex federe quod cum eis pepigerat de stinissent, copato exercitu in eorum agri circa vastates exercere quod cum thuricenses plio credi presumposserunt utque ad internicos cesi sunt itaque Svitensis in vicinos hostes crudelitas ac rabies fuit ut eo ipso in loco pro victorie epulantes cogestis necatorum corporib⁹ et mensalia et sedilia ex illis apparauerint et appientes hostium cadaveria in hiberint corda dentibus lanauerint.

De Alsacia alias helvetica populis germanie.

Alsatia cui quodam helvetia nomen fuit tunc gallici nunc germanici iuri priuicia. Cum Lodovic⁹ delphin⁹ vienensis in agri Basiliensem oem ferme militiam gallicaz eduxisset ingentemque metu basiliensib⁹ incassisset. Svitensis ex federe socii ciuitati queror milia militum latissime iunctutis auxilio misere quos cum delphin⁹ appropinquare animaduertisset mediun inter basileam et Svitensem cum toto exercitu se posuit, nec detractauere illi certamen qui pedibus pugnaturi, miliū et quā stare p̄tra se aci en cerneret, pugnatū est summis utriusq; virib⁹. Extremū nō tam vici quod vincendo fessi. Svitensis nimis audaces presumpti facinorib⁹ penas

debere, nā paucis fuga dilapsis obtrūcati oēs in campo iacuere. Kar⁹ tñ ex Suicēsib⁹ in multis intermixtis. Et quod plures galloꝝ repti sunt quod lācis sui testū p̄forati ad obtrūcadū hostē p̄ medias hastas dilapsi vidicata accepti vulnera experire.

De Sabaudia

Sabaudia dur p̄m⁹ ci⁹ genetis cum annis ferme, et post p̄tis obituz pruincie gubernacula tenuissent et ad mirand⁹ aucto paterno impio, porta vndiq; pace formidādusq; cumulatis opib⁹ sapientia vicinis pplis ac principib⁹ videret, ac demū relictis principat⁹ glorie fascib⁹ in heremū se receperisse et sumpta penula ac retorto baculo cum serviris equestris ordinis etate etiā prefectis mūdo et pompis eius renūciasset. Ad extremū summū pontificat⁹ honore ex Basiliensi, congregatō sibi de latum in ecclie diuisione supis parum fauenterib⁹ accepit, barba totondit quā p̄missam nutriterat, ducatū p̄mogenito suo tradidit, ecclesiasticas ceremonias et orandi morem repente didicit, stipatusq; magna nobilium catena et illustri comitatu circumdat⁹ basileā prexit, ubi ab his q; generale cōcilium facere arbitrabantur in maxima populi multitudine que vndiq; ad spectaculū tante rei confluerat inter duos filios egregia facie adolescentes, alterū Sabaudia ducem, alterū Gebennarū comitem solennibus pro more seruatis tanq; romane p̄sul ecclie coronat⁹ est. Celebrauit sepe divina, benedixit pleibus, officia curie ordinavit, cardinales doctrina et auctoritate p̄stantes astuppsit. Fuerunt ei cum rege francie Carolo, cum Alphonso rege aragonum (qui tamen hostis Eugenij p̄pe fuit) cum philippo duce mediolani cum plib⁹ alijs de recipienda auctoritate tractat⁹, quod oēs in cassum abire. Fuit et Frideric⁹ imperator apd eum in basilea p̄ clam nocte intēpesta abiit, renecitam et tāq; vicario ihu ipsi subditi ei⁹ tñ et Svitensem, ppli et basiliensib⁹, et q; alberto p̄bat bavarie duci p̄buerit. Fuit cum magis spes obtinade germaine cum vii p̄ncipes electores in ea suis sedis inissent, ut nisi Eugenij postulat⁹ eorum annuerit. Postulabat aut̄ prius res negandas in ambedue quē felicem virum appellabat obedientiam transirent. Sed cum illorum p̄filia Fridericus peruerteret et qui sub nomine suodi Basilee degebant abire iussit de p̄tato meliori siccessu internenēte p̄ legatos suos Carolo francie

rege ecclesie pacē dedit. Et nicolaos pōtifici mar. reconciliat⁹ relicto nomine pape cardinalatus honorem retinuit. in quo pauloposte non sine boni viri opinione decessit. Felix princeps ⁊ nimis felix si senium suum ecclesiasticis titulis non fedasset. Holomerius qui eius quondam ⁊ primus ⁊ dilectissimus consiliorum princeps fuerat. ingentesq; opes apud eū cumulauerat. cum nobilitatis odium incidiisset prodictionis reus factus mortis sententiam tulit ⁊ in lacu lennum circa gebemam p̄cipitat⁹ magno saro ad collum suspens⁹ demersus est. Nobilitas exinde novi ducis indignationem subiens ad regē francie configit. cuius opibus adiuta in patriam redit. Johannes segobensis homo hispanus mōribus ⁊ doctrina illustris. qui arsummos theologie preceptores doctrina equaret ab amadeo dum se papam dirit cardinalatus eminentiam acceperat ⁊ deinde vniōni cōsentiens a nicolaō pontifice mar. cardinalat⁹ demissō titulo cesariensi ecclesie p̄fector⁹ fuerat. in altissimis reconditus montibus parvo monasteriolo contentus. Vocatis er hispania legis arabice magistris libum quem vocant alchoranum ⁊ in quo Naometis pseundo prophete. nō tam mysteria q; delitamenta continētur in nostram linguam de novo convertit. et mendacia eius veris ac viuis rationib⁹ ⁊ argumentis explosit. In arelato ad sepulchrū Lodouici cardinalis sancte Cecile eius vibi episcopo quem Basilee in consensu patrum presidentem vidimus magna miraculorum opinio ora est. ⁊ inuidiorum frequens concursus spes sanitatis factus. Johannes vero comes armeniaci incesto sororis amore perculsus mptias eius temptare conatus haud indignus exstrematus est quem paterna hereditate Carolus rex Francie armis ejceret.

Additio

Promisit pius Henas multarum rerum doctrina illustrissimus in erordio huius operis se in lucem ponereres europeas. Cumq; dirimē das suis limitib⁹ germanieterras absoluere nititur ipsius germanie superioris ⁊ etiam inferioris florem omisit. Nihil enim de suetorū antiquissimis Germanie populis scripsit quos Strabo Iuliusq; cesar in suis commentarijs ī re bellica miris extollit landibus. quorum terra hodie multis ecclesijs pontificalibus celebratis sumisq; vibibus est reserta. multi etiam in ea

annis clarissimi. Licus. Nectarus. Argos. fōtesq; Danubij. Terra etenī ferar est. tritici. vi netis ditissima. ingeniosissimo marcialiq; populo exuberans. Omisit item vrasq; rippas Rheni a fontibus suis vsq; ad coloniaz agripinam versus rippas inq; omni ex parte vitiq; habitatas. maximis pontificalium vibium imperialiumq; ⁊ principum oppidis habitatas. vbi terra vberi gleba reserta. frumentū. ctiēcum ⁊ multorum fructuum secundissima. vi no adeo exuberat ut cūcta pene interranea. germania etiam inferior ⁊ totus pene occidentalis septentrio rheensi vino se reficiat. Pontificales vibes sunt Constantia celebratissimo Martini quinti concilio illustrata. Basilea. Argentina. Spira. Wurmatia quos olim vñgiones Maguntina. confluentia omnes ciuitates celebratissime antemuralibus. pīmis. fossatis propugnaculis superbe. populus humanissimus primi sua vberi terra. partim vero negotiationibus. Nobilitas vero negotiationibus intenta. in delitijs ⁊ voluptate maiorum vite patet agit. Preterit vero eam alemanie partem quam limagus fluvius vulgo Limag dictus. a quo alemanie proprie dici. cuius fontes in montibus alpium glaresq; lacum tuncensem influunt. in rheumq; exonerant. Terra enim hec non solum limago immo alijs celebriatissimi fluvij ut russa. aro. irrigat. Oppidis castellisq; fortissimis exuberans. quartum Berna. Lucerna. duregum. Solitor. precipuas redimus. bellicosissimus populus quem hodie ligam suetorum vocant. que terrori est vniuersis circumiacentibus regnis. Hicq; sive unum imperium mirum immodum dilatauit. Omisit item flandriam. Hannover. Brabantiam terras dūtiarum negotiationumq; celebritate perspicias. In quibus burgis. gnadu. Nechlinia. Antwerpia. que licet olim galie belgicæ ad numerate sint. tamen germanorum imperio dilatato. omnes germanica lingua loquuntur. propter viciniz ceteris linguis etiam perite. quod si cuncta superioris inferioresq; germanie famosiora loca describere nitiret magnitudine operis legentibus credio afficeret. quapropter breuitati insistens studioso cuiq; que animum suum oblectant legenda committo.

Sequitur nunc de provincia Francie ⁊ de descriptione eius.

Solum Francia

CCCLXXXIII

Tu regno ipso francia qd etate nostra
Johana virgo lotharingen. dimitur
dicens a quo aliam pugnare. amissiones
in montibus apud galias locis in-
censim inflammati concurrit. Et
ra enim heros solus lumen invictus ac-
lebatum nisi flatus et rora non impedit. Op-
pidis apud spumas cubitas querunt
Berna Lourdes genit. Solis purpuras
redimis. bellicosque populos quoniam ho-
die ligans suorum regem. uterum si
vittinas circumambulat. Quod si
unum imperium nunc inmodum datur.
Omnes iconstantiam summae
ciam terras dominarum nequecumque
bitate perspiciunt. In eundem quod
ut. Nostri domini amicorum locis ad
lie beliger ad numerum suorum genito-
rum impatio datur. non generat in
qua loquuntur. nec rursum omnes
etiam perire. quod immixtae se in
risq; germanie famosa loca desiderant
et magnitudine opulentissima eadem
ceret. quapropter huius infinito factio-
nem que omnium sum oblatione legit
mitto.

Sequitur nunc potius francia
descriptionis.

uo post tempe captus in pfluentem denversus
violati paterni iuris in filii penas dedit. In-
teriecta deinde no longa tempis mora renatus
e regno seclie ppulsatus filia suam heinrico re-
gi anglie in matrimonii collocauit. Haud ab-
nuente Francorum rege qd ex eo coniugio indu-
cias bellissibi ac eti regno suo salutares cum an-
glicis plurimi annoz obtinuit. Quibz cōclusis
securus iam domi rex ut francia militaribz spo-
lijs atq; incendijs bin agitata tatisper finaret
quiescere. Delphini cum magna parte copiarz
in helueticos. id est suitenses z basilienses quod
supra est relati dimisit. ipse cu reliquo exercitu
in lothoringios pfectus metensem tullensemq;
agri verauit. oppidumq; non priu momenti
quod spinale vocant dedentibz oppidanis ab
ecclisia metensi abstulit. Erinde Fracis arago-
nensis capto frumento oppido tosori qd in nor-
mania siti i pte duc brittanie fuit. dnoz po-
tissimum fracie atq; anglie interrupisse pa-
ce visus est. De qd remissis vltro citroq; legatobi
bus corendit. Slother no parvis eqatibz a re-
ge Fracie pfect quadrigas feno oneratas i q
milites armati laterent p potem arcis quo seq-
na flumi iungit. q normannos a Fracia diri-
mit. eductos rusticos educere inbet atq; in medio
potis porteq; arcis subsistere. ipiq; insidijs cu co-
hortibz signi expectavit. q recepto cu milites e
feno dilapsi portis inuasissent crucidat custo-

MMI

ibus tamen locum tenere dote fletus aduo-
latis et pote et arcem in portam recepit. cuius rei pre-
cepto nuncio et rex ipse per eundem portam in norman-
iam copias traicit et ex alia parte Francie brit-
tanice princeps exercitum duxit. Dur Somer certi et
principia prege anglie cum impio tenebat. qui
postquam et anti belli mole in se verti cognovit. Tal-
bore copiarum ducem famam claram in rebus gestis insig-
nem rothomagi apud se esse iussit sperans eius simili-
lio et armis civitate ei nutare. aios aduerte-
rat in fide pertinere. sed frustra ei simili fuit. nam
rothomagenses postquam regem appropinquare didi-
cet missis ad eum legatos suos ac fortunam suam
rurum pacti salute exercitum intra urbem recipere et imp-
atfacere promiserunt. quibus a rege collaudatis et
donum cuius simboli militum missis vires regis dedita est.
Talbotus cum duce suisque oibns in arce sese recc-
pit. qui cum oppugnari cepta est interuenit renata regis ut agnitis qui in normaniam retinebam-
oppidis excederet. Dur actalbotus cum suis libe-
ri ecent. sed cum predicti oppido non pererit dur somer
seti dimissi in arce talboto et duobus pugnis su-
is clam recessit in angliam. att postea dedita est
et pugni ducis cum talboto in portam regis faci-
sunt. Talbotus vero cum eet clara apud omnes fama
quae non malis actibus sed roboore corporis et ingenui
dexteritate in aperto marte qsisisset. data fide quod
aduersus fracos deinceps arma non gereret libe-
re dimissus est. Hic anno iubilei indulgentie causa
romana venit ut quodam putat absolutus qsigiturus. eius
promissi quod regi fracie fecerat mihi huiusmodi copia
tum est. Illud post talbotum cum in anglia redisset
inque rei fracie evicta in normaniam burdegalumque
armis subegisset a rege suo non sine magnis co-
piis in vasconiam cum impio missum et burdega-
le recuperasse et alia pleraque castella que ab impio
anglicano destituerat primi vi expugnasse. pri
dedito voluntariacepisse. id ubi rex fracie resti-
uisse enestigioduos exercitus struxit quod alterum
cuius erat gener suus comes clarimontis ac ducis
borbonij filius leonis xv milibus pugno in quod toti
us milicie robur fuerit. ad vibem burdegalum recto
itiere procedere iussit. alterum quem ipse duxerat ex pur-
puratis suis pugno. quod et comes de scapulis annuncie-
rat. et quem electi iuniores. dccc. equtes ex britannia se
qsbant. iussit et hunc exercitum recte apud se comite
rex pugno. quod cum vii. (ut aiunt) leonis a burdegalia
pugnassent plus quam quodcumque castellum opus pugno ceperunt
Turri quodcumque inter burdegalum et castellum ipsum occu-
pata ac sagittarioz simbolo munita. Talbotus
vero postquam sibi cum duobus exercitibus pugnat

Solum

LXXXV

Delphin⁹ vienesis cū mulierē q̄ndā; noie agnē
tā forma p̄stātē ac p̄t̄ dilectā occidē tēptasset
itex rog⁹ odiū incurrit. Cūq̄nusq; alibi se tuī
arbitraret̄ ad florētes philippi opes p̄fugīes. vt
p̄mūt̄ p̄ueit̄ miſeremei p̄sangaineē inq̄t̄ q̄ fine
terra s̄z fili⁹ reg⁹. ad que philipp⁹. dū tra mī
hi ē caue ne te sine terra dicer⁹. nā q̄ mīhi p̄uin
cie p̄t̄ eedē tue sunt. nec tibi min⁹ q̄s mīhi obedī
ant. Volo p̄t̄ hec t̄ brābrācie oppida florētissi
ma t̄ ambīcīosas flandriē cīvītates oīdīt dūm
eū t̄ p̄ncipē in p̄spectu suo appellari inbēs. Vē
tū mō est in eum locū de q̄ breuissim⁹ ē in angli
am traiectus. neḡ em̄ plūs q̄s. xii. milibus pas
siūm ad mare latum ē qđ flandriaz t̄ angliaz
interluit. Absolutis gallie rebus hand inōne
niēs fuit transīssō pelago anglie rebus cui q̄t̄
daz britannie nomē fuit q̄brenīssime mutatio
nes sub friderico factas commīmorati.

Anglia

Anglia quaz tū albion tū britannī
T am veteres vocanere. rex heinric⁹ solitu
dinus ac oīt̄ cupid⁹ alīeo mag⁹ q̄s suo
indicio regnū quibnauit. potēs apd cū in p̄mīs
audit⁹ dur soffulti fuit. q̄ leges p̄ suo arbitratū
t̄ pplis t̄ p̄ncipib⁹ dirit. s̄ cū res anglica apd
francos minni cepisset t̄ iaz imperiū gallicū in
p̄stīaz glia; emerget. dur eboracē coactis n̄
puis copiis nec paucis stipat⁹ barōib⁹ londoni
as vēt̄ regis p̄siliu; mutaturus atq; vt ip̄e dice
bat regis t̄ regni saluti p̄sultans. n̄ erpectauit
ei⁹ aduetuz soffulti s̄ navigio raptis correpto p̄
themisiaz fluniz saluti s̄ne fuga p̄silere ador
sus ē. s̄ destinataz q̄s mortē fugiat. missi q̄ amī
p̄phederet p̄ cōpēdia itinerz cursuz ei⁹ p̄ueit̄. ip̄
sumq; mor interēptuz in p̄ia nanis q̄ v̄chebat̄
obtruncauet̄. dur q̄ somereti q̄ pdita normā
nia in angliaz remeauerat potēs apd regē cre
debat̄. in carcere piect⁹ ē. nobiles viri q̄ples ne
cati. nec sacerdotio pdit⁹ parsu; ē. Int̄ q̄s t̄ ami
cū n̄ adaz molynes secreti regis signaculi cu
stosz lēaz cūltor amīsso capite truncat⁹ iacit̄

HM 7

Solum

nec dñs pōstea cū dñs eboracēs domī redisset somerseti pōnceps e carcere missus pmitteret rege gubernare regnū cepit. q̄ res sup̄me sibi clādis cā fuit. **T**eritatē em̄ ob cā cāz pōnceps eboracēs. cū maiorib⁹ copijs q̄z p̄i lūdōias ppauit. enī cū rer obniā vna cū duce somerseti eriuisset pītā illi aut bōyz lenocinio placere aut regie maiestatis auctoritate deterrere nihil proficit. **E**bōcēs eḡ cū cēt lōge potētior iusso rege ut in p̄tē se recipet in somerseti dñc ac ei⁹ eq̄atū irūpit eñq̄z mor captū trūcato capite interfecit.

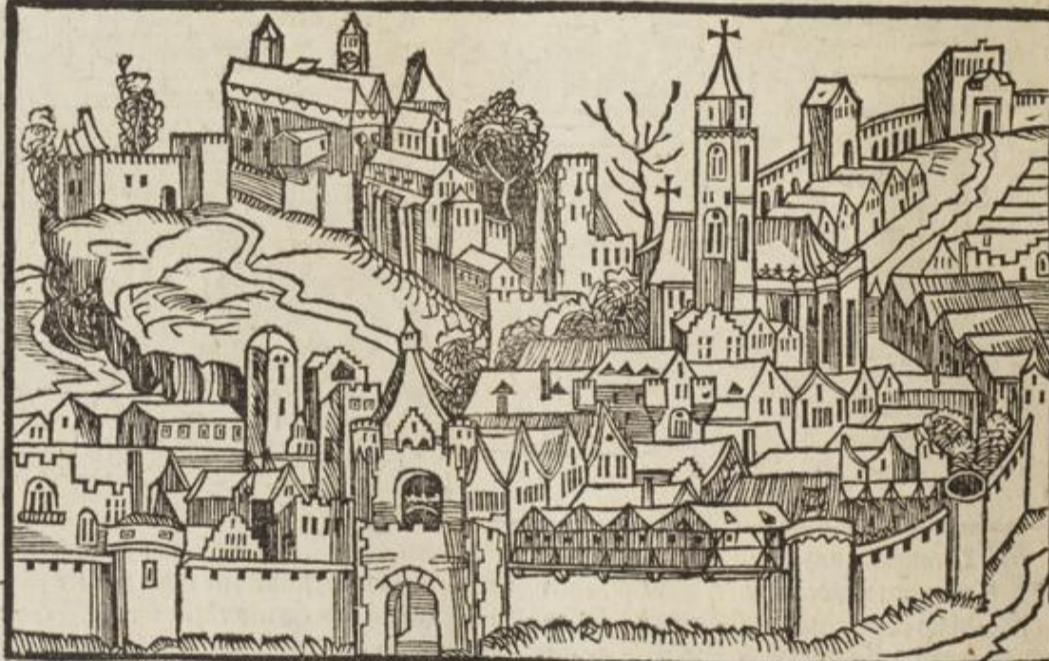
De Scocia

Scozia ei⁹ insule in q̄ ē anglia sup̄ma portio ē in aq̄lone v̄sa. flumib⁹ haud magnis t̄ mōte qdā ab aglia discreta. Et nos prunali tpe fūim⁹ cū sol paulo ap̄li⁹ q̄z tres hous terrā illūaret. Jacob⁹ eo tempe regnabat q̄drat⁹ t̄ mōto ab dōine q̄uis. q̄ cū olim in aglia cap̄t⁹. xij. anis in custodia fūis. ac dimissus tāde suscep̄ta ex anglis p̄inge domī reuersus p̄les reḡos gladio p̄cussisset. t̄ ip̄e tāde a suis domesticis iterfec̄t̄ ē. Int̄ q̄s v̄lōe pacta

De Hibernia

Hibernia nūc nobis absoluenda ē que p̄uo a brittānia disiūcta fredo. p̄t̄ libera. scotoꝝ amicitia societateq̄ gaudet. vt̄ aglicāo p̄t̄ ip̄o. s̄ qm̄ nihil dignū memoria p̄ h̄ ips de quo scriptio est gestū accepīmus ad res hyspanias festinamus.

Hispania

Hispania regio latissima terra optias cōpāda viris. armis potēs. hec enī no stro i q̄nq̄ reges dñihs ē. p̄mū ac mārimū castellere gē appellat. primū ei atrogōt̄ Tertio loco portus gallēsem. Quarto nauerre. Quinto regnū granate qd̄ ab euāgēlio i p̄i alie nū est denū machometis. Ultimū ponit̄ in ca

stella p̄nobili ac late dñanti regno. cui⁹ reges gothoz sanguine creti nūq̄ gen⁹ variat. Vinar⁹ deluna natōe aragonen. nobili genere q̄uis etram tēmoniū nat⁹ cū olim ioh̄i regi adeo insiuasset ut vn⁹ oim regni regisq̄ potēs videcer̄t Johenq̄z nauerre regē t̄ heinricū mḡem milite sancti Jacobi potētia sua oppūtere ac re

Engalia

filii et regnum iosephi. Zabellam non scire
te si in loca q[uo]d iuxta m[er]e flumis maxima
poterit et anteas formam h[ab]ent et ea q[uo]d iux-
tum acutum primi ex fratre suo decesserunt. alios ut
alia in aqua. et in his deinceps p[ro]miserunt. q[uo]d
vo dimesos mox cito marari. q[uo]d iux-
tra pl[an]as p[ar]tibus molere de quinque
audie[re] iustitiam. q[uo]d inveniatur ad
us fugerit s[ecundu]m sp[iritu] ab eo. non in loca q[uo]d iux-
tad[em] insulas suorum. Illi in nobis q[uo]d iux-
tacul[us] p[ro]tectori e[st]ia paup[er]e p[ro]tendebat. ad eum
as medicinas acceptas apud deum. q[uo]d iux-
tatis leto absit. q[uo]d iuxta. q[uo]d iux-
tue sulphurea sunt alia potius suorum p[ro]p[ter]a
p[ro] ligno quo regio rubea est conformatur.

Hieronim[us] natus obit[us] q[uo]d
pro auctoritate diuinis scripturae. p[ro]p[ter]a
b[ea]ta. sicut omnia loca p[ro]p[ter]a
de. q[uo]d agnito p[ro]p[ter]a. q[uo]d iuxta
monia p[ro]p[ter]a de quo iuxta q[uo]d iux-
tus ad res hispanias p[ro]ficiuntur.

sp[ain]ia

stella p[ro]nobilis a[er]e vobis regno. et regno
ebor[um] sanguine cruentis p[ro]p[ter]a. q[uo]d
de luna nato[rum] exponit nodu[m] genet[us] q[uo]d
tra mitum natus cum iohes regi. abe[re] in
natura vi eni[us] omni regi q[uo]d p[ro]p[ter]a
Johes q[uo]d auer[em]t[ur] et bonum regi
t[er]ti sancti Iacobi p[ro]p[ter]a se op[er]antur.

g[ra]u[us] gubernare conat[ur] armis deturbasset. Post
ea tamen aduersante sibi regina rediuit illis et re-
ge in peccate sua recipiens curia pulsus. i[ps]i posses-
sio b[ea]ta suis aliquid[em] p[ro]mar[us] virit. felix si p[ro]cesso fui[re]
ocio nouisset. s[ed] nulla est regno dicit[ur] ques. Dux g[ra]u[us]
sublime locu[m] de q[uo]d rursus maior[us] cu[m] ruina p[re]ci-
pitaret) v[er]edicare conat[ur] regi d[omi]na suadet ut p[ro]spe-
cie venat[us] in sale sibi p[ro]pinq[ue]res egrediatur.
secu[m] potenti manu futur[us] obuiu[er]t. nec dubit[us] quin
regni optimates libertate regi afferat. no[n] fuit
difficilis p[ro]silio. ret[ro] cu[m] paucis egressus p[ro]p[ter]a cu[m]
f[er]m[us] n[on] aluari i[ps]a pene nomine exticu[er]t ut
ad insidiay p[ro]uenit locu[m] mor[bi] clamore edito al-
luare dirit ei[us]q[ue] secu[m] abdurit. Q[ua]nta fulgata co-
festim mira innovato regni facta est et itez ad al-
luar regni gubernato denoluta. nec ditt post cu[m]
c[on]sidero iohes atq[ue] heinrico atror plu[m] comissum est
in q[uo]d p[ro]p[ter]a utrig[ue] cecidere. victoria penes aluariu[m]
fuit. Heinricus no[n] multis post diebus er[et] vulnera
manu q[uo]d in ea pugna accepit morte obiit. ma-
gistratus ei[us] aluar[us] obtinuit. et aliquid[em] posse ea
regis p[ro]p[ter]a regni moderator est habet. ad extre-
mitu[m] potentiu[m] iniuria succubuit. n[on] cum nobis
qu[od] p[ro]p[ter]a iussu regis ingrata sibi q[ua]d[em] renun-
ciante se fenestra sue domus p[re]cipitari iussisset.
mor capte[re] et in medio foro capitali sententia da-
natus no[n] tu ignarus occubuit. sed unneratis
suis in regno regnu[us] meritis. no[n] la chrymias ant-

Solum

LXXXVII

eu[er]las s[ed] alaci vultu et q[ui] ad epulas invitans
ceruice gladio p[ro]buit. vir alti sp[iritu] no[n] min[us] do-
ni q[uo]d bellum clar[us] et cui sp[iritu] magna in mente sedet
Iohes deinde aliquantos p[ro]p[ter]a regnum admis-
tit. q[uo]d vita fucto filii eius heinricus regnum accepit
adolescens a[er]e plenus et recti cupidus. q[uo]d relata
p[ro]p[ter]a p[ro]inge altera ex portugalia durit ipatricis
soror et i[ps]i regnum gnata cu[m] exercitu p[ro]fectus magna
hostile[re] p[re]diripuit atq[ue] periret. Jo. cardinalis
hostie[re] summa vir integritate et scia lirris emi-
nentes cui iumentis in dicta dis[cipl]inis seruini senio co-
fecit in eo regno. vni illi origo erat a[er]a; deo redi-
dit. In regno naurarie et filii in patie et p[ro]p[ter]a in fi-
liu[m] arma suscepit. filiusq[ue] tandem regno pulsus ad
alfonsum patru[m] aragonum siciliq[ue] regem pag-
etus prius gallia p[ro]fugit. nonne lodonicus m[od]estus
magister et Iohes discretus viri p[ro]stabilis ab Alfonso
missi reconciliari p[re]i filii student. Joana re-
gis alfonsi et soror et plurim absente viro multis
armis aragonum et valentie regnis tot poterit
civitatibus et nobilissimis principibus intra dirit ca-
sta et seta mulier et digna que plen[us] pepisset al-
fonso. Anno autem ab incarnatione domini 1491. totu[m]
regnum betice q[uo]d hodie Granata vocata vicit
barbaris reges eorum capto. ciuitateq[ue] grana-
ta populosissima armis fameq[ue] durissimaq[ue]
obsessione obtenta. a christianis crucem domi-
ni nostri Jesu christi adorantibus pacifice ho-
die possidetur.

Portugal

En portugaliam enim prouincia Petrus agnominis infans. Sic enim filii regis anteque regnant appellantur. Magni etenim nominis princeps qui enim totam sermone Europam prouinciam valde maxime per agraverat cum sue virtutis documenta valde plurima indicens ac etiam demonstrans. Cum vero regnum illud tunc nomine aliquod suum cum lade honore ac etiam cum maxima reverentia administrasset et gubernasset nec etiam cum minore fide Alphonso rege ex fratre nepo et simili et genero suo restitisset. tandem vero sub rotis utrimque discessionibus cuius odio valde magno circa ipsos crescente ad prelium vero adeo magnum ventum esset sagitta in incertis misera transitus interit. vir etenim magnorum operum. Et qui olim sub cesare Romanorum nomine Sigismundo stipendia faciens non enim parvam sibi gloriam in periculis Turchos vituperantes sacrosantam religionem ac ecclesiam sanctam pugnando separauerat. Alphonsus enim exinde mansuetissimus princeps alti vero cordis ac etiam prudentia singulari multum preditus. neque enim enim unius regius portugaliam sanguis derivatus est. post hec enim regnum quiete tenuit. Cui enim cum obiisset sua dilectissima coniuncta. eademque etiam soror patrnelis. ut enim aliam superducere vrores sibi suaderi non potui. sed omnis eius cura eo conuersa est ut enim aliquid agat quod sibi summum et maximum honorem ac etiam laudem et etiam sancte christiane religioni fructum magnum pareat. Quapropter etiam iniurias regni proceribus ac etiam suscepto publice sancte crucis signo classem in periculis Turchos et expeditionem eorum promisit. Annis vero sequentibus Heinricus infans videns regni portugalie fines parvus etenim limitibus contineri cupiens ac etiam regnum illud nobis ampliare et oceanum hispanicum cum summis suis viribus ingreditur cum suauitate etiam varijs insulis ab hominibus vero nunquam habitationis. Inter ceteras vero preclaras insulas non sine suorum leticia admanigat. non tamen hominibus habitatam. sed et fontibus valde irriguam pingui etiam gleba refertam et nemo rotam. incolendis etenim hominibus valde apertam. ad quam etenim prouinciam etiam diversa hominum genera colendam immisit. Intertamen ceteros specierum fructus aptissima est ad procreandum zuccharum. quod enim tanto frumento ibi nunc conficitur. ut quasi uniuersa europa prouincia zuccharo specie plus habundet. Nomen vero insule illius Madera est. Inde etiam zuccharum illu zuccharum de madera appellant. Inuenit etenim et quipules etiam alias insulas quas habitari baptisatique cum nominibus fecit. ut insulam sancti Georgii fayal. de pico quarum unam hominibus almanis et flandria habitandam concessit feracem tritici. Annis vero etiam posterioribus. ut anno ab incarnatione domini nostri Ihesu christi Millesimo quadringentesimo octagesimo tertio. Johannes secundus portugalie rex altissimi vir cordis certas galeas omnibus ad vicum valde necessarios instruit easque ultra columnas herculis ad meridiem versus Ethiopiam prouinciam investigatores misit. Presegit autem hijs patronos duos videlicet Jacobum canum portugalem et etiam Martinum bohemum hominem germanum ex Nurembergia superioris germanie de bona bohemorum familia natum. hominesque in quo in cognoscendo situ terre peritissimum marisque patientissimos. Quicquid pholomei longitudines in occidente ad vnguen experimento. longe aquaque navigatio non erit. Atque dno bono deo auxilio mare meridionale sultantes a litorie non longe evagantes superato circulo equatoriali in alterum orbem excepti sunt. ubi ipsius stantibus orientem versus vmbram ad meridiem et dexteram protulit. Autem perire igitur sua industria alium orbem haec tenus nobis incognitum et etiam multis annis et nullis quod iannensis licet frustra tantum. Peracta autem huiusmodi navigatio in vicesimo sexto mense reversi sunt portugaliam pluribus ob calidissimi aeris patientiam mortuis. In signum autem portare piper grana paradisi. multaque etiam alia que nimis longum esset recensere. Aperto enim illo orbe magna piperis quantitas flandriam versus rehitur. et licet non sit adeo rugosum ut orientale tamet acumen formam et omnia ut vetum piper present fert. Multa etiam de re scribenda forent que ne tediis agruar bono respectu emisi.

Esequitur Italia provincia et
descriptio eorum.

Terminus europe finib⁹ paginis ⁊ q̄tū p̄positi n̄eisit septētrione decurso in patriā tādē reuersus nouitates ytalie cam iā referēde occurrat. ab ea nimīn̄ vībe incipiendū esse arbitror: cui⁹ creberimas mutatio-nes ⁊ oriens simul ⁊ occidēs admīrat. Ea ē ge-nua līgaz dīa ac regina q̄ cīslibus agitata di-scordijs memoriā n̄t a impiū maris amisi. In ea cum excluso philippo maria mediolanēsū duce eius p̄toe opicio elzaco necato auctore frā-ciso spīnula. viij libertatis capitanei creati es-sent. eiseg paulopost sublata libertate exactis. Starbus Smarde⁹ ducatū accepisset annos. supra. lxx. nat⁹ auctore thoma frigoso q̄ ⁊ ipse olim aī philippi dīm⁹ ducali honore functus fuerat. Cū hō grande⁹ ad gubernatōz inutil' videre vir septem diebus pmissus est thoma eius honore surripiente quē cum quattuor gu-bernasset aīs germanus ei⁹ baptista ad. xvij. circiter horas regio er pulit. Nam Thomas re-sumptis viribus cōfestim frēm palatio detur-pant. tres annos postea. ⁊ nōnullis mensibus vībem regens. donec auctore Johanne anto-nio flisco iterum civitas libertatem asseruit. De lectis deinde eīo capetaneis priou ex moe rē-publicanī administraturos qui Thomam fri-gosum in cācerem coniecerunt. cum iam ter pa-trie sue ducem gessisset. Hornū princeps fuere. Johannes anthoniū quem p̄enominavim⁹ miles equestris ordinis. ⁊ raphael ab omn⁹ iur⁹ interps. sed hec quoq; patīcor⁹ mensur⁹ libertas fuit cum raphaeli. non tam capetanei q̄ ducis nomen placeret. Is enī gentilibus ac spinnla-rum p̄imoribus in suam sententia tractis. col-legas sīos magistratū abdicavit. ducaleq; fa-sces assump̄sit. quibus paulo supra duos an-nos est vīs a barnaba gentili ⁊ patruelē suo ⁊ repūblica deicet. Barnaba vero nōdū mense toto principatu potitū. Jan⁹ frigosios Johā-ne anthonia flisco ⁊ aurianis sanētib⁹ regno pe-palit. Qui paulo post anthonio p̄suscepto bñ-ficio necē pauie interposito Johē philippo ei⁹ gentili q̄ eum p̄aueret. q̄ ⁊ castella desūnti con-donavit. Jano vero cum rexisset aīs paulo a-plius dnob⁹ in magistratū satis functo frater eius ludovic⁹ successit. q̄ a petro patruelē suo e-dignitas culmie deicet⁹ est. Is pet⁹ frigosius q̄ mō regnat multa vi ai ⁊ copis. Sed ⁊ opti-matib⁹ cīnitatis ⁊ oī ferme nobilitati odio ha-bit⁹. q̄ ⁊ gētīlē ⁊ patruelē suū nicolaū frigosuz honestis morib⁹ preditū. ⁊ philosophic studijs insigne ob suspicōz affectati domini vocatuz a se ⁊ pallaciū patris p̄cessoribus interemit. Hunc cum regnasset annis quattuor. tam sue q̄z aliarum nobilii familiaz princeps vībe de-icerūt ludovic⁹ patruelē suo quē ipē antea de-posuerat in eī locum suffecto. q̄ cū se p̄az gra-tum magnatibus esse intellexisset. eundem pe-

ANNO viij

trū quē regno deturbaverat in auxiliū accersiuit. ille tercia p^o exiliū die reuersus. t^r patruelz ducatu amonit. t^r om̄es aduersarios vrbe pepulit. quoꝝ pr̄cipes ad florētes alphōsi aragonū t^r sicolie regis opes cōuersi magnā t^r formidabilē classē ab eo impetraverūt. cū q̄ iā ferme duob^o amis terra maric^o geniaꝝ oppresserūt vētū ē sepe ad menia ciu. tatis t^r aliquī intra ip̄a suburbano pugnatū. hoc autē anno cui signo dato. t^r in ip̄o portu p̄ menib^o vnbiqu^o pugaret. Ingressi sunt aroganēses ducesq; milites. ad magnā vibis p̄tē vagauerūt passim cedib^o. passim rapinis ciuitatē sedates. Sed aſſuit p̄sto cūm delecta innētute petr^o q̄ fugiētes suos ſiftērē cōptlit. t^r in aroganēses dilapsus ingente edita strage vibē iam pene raptaz recupavit. acutū tñ de eo fuerat ſi portaz quam ceperant hostes ita cōminuiffent. ne recludi ſupne potuifſet. t^r aditū ſeqntib^o naualib^o socijs patētem retinuiffent. Tunc ambe pres q̄ſi ex integrō ad bellū ſe pant. q̄uis fama ē. Petr^o animo frātū. gallorū opes implorare eoz regi p̄tē ſue p̄cipiatū quē retinerenon p̄tē pecūnia vendientur. Apud insubres vibemq; toto famosaꝝ orbe mediolanū philippus maria dux gentis q̄ geniaꝝ ditō ſue quōdā ſubegerat. aniedei ſubaudie ducis filia mēimonio ſibi diūrerat. Alphōſum potentissimū regē cum duob^o frēb^o. altero rege nauarie. altero militie cōp̄ſtelāno mḡo. multisc̄regulio nauali p̄lio captū victū a Jamuensib^o t^r ſibi a Jacobo spinola ianuēſium tunc p̄fecto oblatū t^r ad ſe vſq; deductū. in ſolita vſuſ liberalitate. magnificētissime donatur. libertati dimiferat. Sigismundū caſarē romaz petentē. cū mediolanī ageret visitare p̄tēperat bononiā ſorliuī ſymolā e manib^o tyranōꝝ armis eruptas. ſacroſc̄tēro. eccie restituerat atroce ſuitēſū gētē bello domuerat. De florētinis ac venetis p̄ ſuos duces ſepi^o riūphauerat totāq; quōdā ytalī ſtremefecerat iaz. recedēte fortuna. p̄dita gemia nicolaio picinio in q̄ matie fidebat defuncto exercitu ſuo ad caſale mai^o iurta flumen padū duce michileto cōtimula ab hostib^o p̄lio fuso. t^r caſtris eruto. magno numero eq̄tū peditūq; capta. eo deduct^o erat. vt non mō venetis. ſed oībus p̄ circuitum pp̄lis ac p̄ncipib^o cōtemptui effet. Et venti quidē abdua flumē transiſſo. in agro mediolanensi caſtrameta ti. tantum ei terrorē incassere. vt de relinqnēdo imperio cogitatuerit. queſiuit vlera t^r citera montes auxilia regum. S^r quē fortunatus atq;

hostibus insultantem oēs honore ac fandore dignum exſtimauere. Idē in calamitate pſtitut^o ab oībus tanq; odio dign^o relictus ē. vniuſtū oīm Alphonsus. accepti bñſicij memor ad opē ferendā ſeſe accinuit. S^r dñs ſeri^o iter agit interi philippus p̄mū aduersaz valitudinē oculis ca p̄tē incident. Deinde er ip̄a arce hostium armorum fragore audito vehemēter cōmot^o vīe te dio ſimul t^r languore mortē obiit. ip̄o Alphonſo herede inſtituto. Fuit autē Philipp^o ingenti corpe. t^r in innuētute macer. in ſenio pinguissimus deformi facie ac terribili. inſtabilis ac p̄ grandib^o oculis. ingenio pacti t^r calido. ilari giendo pſuſus. in p̄cendo facilis. in adeudo diſſicilis. ac vbi in colloquii veniſſet mitis ac placidus. cultus corporis ac mundiciaꝝ oīſq; lenocinij negligēs. venādi cupidus. eq̄z ſtudiosus. ceterz q̄etis impatiēs. atq; impitandi anidus. in pace bellū. i bello pacē q̄ſiuſt. ſimulādi atq; diſſimulandi egregius artifer in milites q̄ in cives indulgentior raro in publicum p̄diit. delatori bus facile credidit in ſuſtiones adeo p̄nus reſepe fidifſimos a ſe amicos leuifſimis de cauſis alienanterit. pullis induitos uestibus egre deſe venire permifit. Sermonem vero de morte auidiuit inuitus tonitra ac etiam fulmina mirū immodum expauit. tabifica lue p̄cſſos ex vrbibus migrare in agros iuſſit. eorumq; domos incedio tolli. qua cura immumerabile illū mediolanī populum multis annis intactū qđ ammodo ab ea p̄ſte ſeruant. Hinc cum vita decessiſſet. ſinus nec tanto princepe dignus nec ſuis maioribus ductum eſt. nec ſepulcri decuſ additum. Populus cognita dncis morte in libertatem ſeſe proclamauit. iij. viris electis qui tempublicam adminiſtrarent. Caſtrum porte iouis inſtar excellētissime regie capta. ac diuitum eſt. t^r teſtamentum philippi dilaniatū ad dominium mediolanense multi aspirauere. Sed qui coloratis vterantur titulis q̄tuoſ ſunt fuere. Fridericus imperator denoluit. ad ſe principatum philippo. ſine liberis legitim^o vita ſubtracto contendebat. Alphōſus teſtamento hereditatem petebat. Carolus dux anuelianensis ex ſanguine vicecomitum natuſ ab infeſtato id ſibi debetri aiebat. Franciscus pforrias vicecomes coniungem ſuam quephilippi ſilia fuerat hereditatem patris ſuſcipiendam afſirmabat. Audite ſunt legationes omnium in ſenatu mediolēſi quōrum alioſ ſermonē direcco dominium petere. aliq̄ue p̄ ſimulationem

Solum

LXXXVIII

oblatis tanta vetetos auxiliis insimulare se populo. atque inde paulatim vendicare dominum satagebat. **T**unc civitati quia libertate gaudebat. et impandi cupiditate. demoratus principis militi auctoritate. nulla potest placuit. quod ingum quis pacto in capite ciuium videt inferre. **O**btilic tamen imperatori ceteris quamvis aureus pectoralium. si libera suis legibus dimitteret. dilaniabatur in terra vnde ex philippi hereditas. veneti placetiam crema laudam occupante et multa pectora miora oppida. durabandie ludovicus valentia et pueritia invasit. atque ad duce aurelianenses carolini defecere. quod susceptis a rege fratre non potuisse auxiliis aerarium inducere. **P**apienses intestinis agitatis discordiis. dum accepites fuerit. quod potissimum se iugurteret. **N**onarienses comitai aleraduni. ac terdonenses mediolanenses impium subire parmanenses in societatem quodammodo recepti sunt. **F**ranciscus Sforza per id tempore in piccio agebat quibus maioris primitus eius propter ita amississet cum Philippo in milto annorum mortem sibi per coes amicos recociliata ut ad se rediret in vectos pingitur accessuerat rogato alfonso rege ut. lxx. milia aurum nummum suo noie narraret. quod facio ita pactis atque instructis copiis interi sese accinrerat cum mores philippi emulata. eum quod logo ipse ad mediolanenses opes in hyasset. magis ac magis. preparare copulit. **C**uius ut longobardi a primis iesu Christi ingressus mediolanenses incerti. quod mens eius in diuine vel per ipsum vel per suos venetis suis septem obviamaret. missis oratoribus oblati non potuisse stipendiis aduret moribus duce sibi exercitum factum ut placetiam o. b. copiis obssideret ipsa erat ipse dicto parvus dum ad placetiam in obsidiem sedet papientes qui in mediolanense impium tamquam fastidiosum et insolens deracarant. sese ibi dedentes accepit quod res mediolanensem atque hand mediocriter perturbanit. quod preventes inhibitum franciscu dicebat nullam ex verbis quod olim philippus tenisset occupare. **F**ranciscus vero non se occupasse. sed dedecet et velro se offerente cinitate accepisse aiebat. at mediolanenses cum ei potestiam vererentur dissimulandum potius statuere. **I**lle continuata apud placetiam obsidiem. **C**adem summa vi oppugne adorsus vibes. quod magis et fortitudinem maius multa armis tamen expugnuit et diripuit. **M**ediolanense regnum per id tempore penes nobilis fuit. et apud eos quod philippi quidam psilius directe ita res proprie sapietum ducta cedebat. et ita non prava gallo manu circiter tria milia equitum delecti roboris quod alpes transierat apud aleradum. pugnata delectaque fuerat. **E**t veneti apud caragium magis pliis supati. oes pene copias amiserat et landa ab eo

olim philippi populari fauēs regimini lāiasset.
Nec theodoro bossio ad modū in ciuitate grā
coso potēti pepeceūt. quā cum diu in vinculis te
nuisset tādē inter cœrūt. Galeot⁹ q̄; tuſcamis
occibuit. Quib⁹ et reb⁹ cū iaz nulla libertatis for
ma relictā eēt. 7. xii. viii auſu tyrānico vibē cedi
bns ac rapinis fedatēt. successoriq; comicia p
hibentes. inuitō plo sibi p̄is impīt progarēt
Cōmota deniq; atq; incēsa ciuitas coreptis ar
mis. nouo m̄ḡatu ex nobilitate creato. tirānos
e re publica electos in carcere n̄iecit at cū neq; h
mō respirare pp̄ls posset. Utā pditis omnibus
excepta ciuitate comisi ac parmēsi. q̄ in officio ad
vltimū p̄sistebat Frāciscus dura obſidiōe ciui
tate p̄mebat. Jeē plebs incēsa nobilitate e pala
cio pepulit Tyrānos dēpt; vinculētāq; libtatis
amatores. 7 optime de republica meritos in p
orē locū restituit. illi ad p̄ores artes reuersi. cū sa
tellites maḡ nūero assumpſiſſent m̄taq; ſua
dēte Carolo ſpolia ppetraret. nobilitatēq; pr
ſus oppuuerēt. nō tñ ei viā ad innadēdū prin
cipatū p̄misere. Qd cū ip̄e animaduertaff. 7 iā
ſibi piculoſaz apud mediolanēſes morā intelle
xifſet. p̄ internūcios frācisco recōcilia⁹. ac ma
gnis allectis p̄nijs laudeilli. p̄didit. Tertiocq; iā
fidē fallēs nō ſine maḡ mediolanū. dāno ac pleb
pſternatōe ad eū traſiuit. nō tñ defuit tyrānis
animis qn postulatis vndiq; ſubſidijs frācisci
ingū iā p̄p̄e ceruicib⁹ iminēs excutere conare
S; cū alios fruſtra rogaſſent venetos tādē ne
ſe relinq̄ret p̄niciet. nā neq; illis ex vſu videbat
frāciscū etate florentē reibellice pitifſimū 7 iaz
vires atq; arma nō ſine q̄i iactura ſeniffent.
eo potiri impio q̄ ſ no portādū videret. Percuſ
ſet igit̄ veneti fed⁹ ciz mediolanēſibus. legeſq;
q̄ ſ tota citerior gallia ſeq; debetet ſcripſet. man
dātes Sforcie vt ceteris p̄tent⁹ vibib⁹ ac termis
mediolanēſes in pace dimitteret. ille haud igna
rus ſe benti pitur vbi venetis puiſſet. ip̄iū eoz
ptēpſit. Et q̄uis deſt⁹ oib⁹ videret. nā ſoli flore
tini. 7 hij qdē pareopā ſerebat. in obſidiōem p
ſeuera decrenit. iā mortio frācisco pycumino
fē ei⁹ iacob⁹ cū brachiāis ad venetos traſierat
Iaz leonard⁹ venerens a ſenatu veneto miſſus
mediolanū ingressus auxilia 7 comeat⁹. ma
gnā copiā. qbus ciuitas indigebat ppediē affo
re pollicebat. erat 7 in exercitu 7 in ciuitate ſu
ma oīm rex indigētia. Ita vt dubiū videri po
ſet. an obſidēs frācisc⁹. an obſeffus dici debe
ret. vix ei bis mille eq̄ ſuperat q̄ fert iſeffoīe poſ

ſent 7 milites ſtipēdio ſrandati p cib ſeſe armis
erueūt. neq; cū Frācisco argētū erat. q ſtipē da
re militi poſſet. S; inter ſpē metūq; dubi⁹. obſi
dionē de die in diē vba p factis oſtētās pduce
bat. In ciuitate vdo cū iā ſtūmētū abſumpteum
eēt. nec aliud edulij gen⁹ reſtaret. 7 iā canes. eq
ceteraq; id genericis aialia manderen̄. nec ferre
ampliā famā multitudo poſſet. collecti in vniū
apud portā vercellinā. correptis armis in ſowz
pūpūt. obuiūq; leonhardū venetor legatum
gladijs pſodūt ac diſcerpūt. Erinde palatiſ ſi
ſis tyranōx ſatellitib⁹ aggredinnt. q ſine reſi
ſtētia occupato. q ſi inuenire tyranōs in vincula
pieceūt. Erin miſſis ad Frāciscū legatis pncipa
tū ei ciuitatis obtuleūt. q mor ingressus dñum
vribis accepit. 7 deinde nō multis interiectis die
bus. ciz libis 7 piuge reuertiſ. ducalib⁹ inſigni
bus exornat⁹. in triūphātis modū vibē intra
uit. q cū iā comuz parmāq; in deditōz accepifſ
wilhelmoq; mōte ferratēſi alerandriā emiſſet.
nō paruū deide bellū cū venet⁹ 7 alſo rege di
ui⁹ gessit. In q cū acrī p̄merē neq; en tante
potetie par eē poterat. rēatū regē fortissimis eq
tū cohortib⁹ cīciū ex vteriori gallia. magnis ſi
pēdijs ac pmissis allectū. i auxiliū acceſſuit. q
cū ſupat̄ mōtib⁹ in italiā deſ edifſet. ac wilhel
mū emōte ferrato arma p̄dere p amicitā ac ne
ceſſendinē cōpulifſet. 7 iā caſtras na frācisci ca
ſtr⁹ piūgēs. i hostilē agz deſeđiſſet expugnat⁹
raptiſ nō millis caſtellis more gallico. mortales
om̄es in eis cōphēſos trucidafferet. tāt⁹ mor ter
ror vētos inuafit vt iā caſtra caſtr⁹ pſerre am
bixia 7 pgamū agr⁹ amifſis pſideret. cīq; ut
coz bellū res coz maritimas infeſtaret repēte
pter oīm opinionē par q̄ diū in ſenatu apliſſo
uerat agitata. deniq; apd laudā interiētū cu
nachi. int̄ venetos 7 ip̄iū frāciscū clā rege ſactā ē
queres vt regi moleſta. ita frācisco utilis 7 ve
tē ſe cēaria huit. arcē deinde mediolanī inſanitētū
ppli ſurore diruta; frāciscus benti restaurauit
mira fortū ſine cīcia regēt̄ dei puidētia nobi
le ac magnificū op⁹ hiſdē manib⁹. Ibito reſec⁹
nobilſatiraz ſcripto p idē ips ad heroian; cat
mē pner⁹ res Sforcie ſcribere cepit. Lodiſi⁹ tre
bellus ſoluta oīone ac metu claris haberi cepit
apd vētos terra mariq; potētissimos. q nomē
italicum apud barbaras nationes longe late
qz clarum fecerat filius ei⁹ foscari ducis. veluti

Solum

LXXXIX

Appellat in re publica machinat⁹ eēt in exiliis
ac deinde renocat⁹ et iterum in suspectos cri-
matis addocet⁹ et crudelissime tort⁹. cum nihil
malum p̄fiteretur relegatus in peloponessum mise-
ram ibi vitā finit⁹. Gener eius dē duc⁹ adreas
donat⁹ dum Cretā insula; p̄ veneto ipso ḡu-
bernabat dum isule appellans. renocatus domū
bono p̄fata. et magna multatus pecunia in
exilium mittit⁹. Armilaus inter venetos digni-
tate et ante potes dux et concilio ad media no-
ce domo; renert⁹. baculo transverso occiditur
nec q̄ tñ sc̄l⁹ patraverit inueniens ē q̄nus filio du-
cis id criminis dederint. Frācisc⁹ barbar⁹ studijs
humanitatis excellēs. editis nō paucis neq; illau-
datis opusculi. senio pfect⁹ nō sine celebri nomie
vita deceſſit. Impator Frideric⁹ cū romā re-
dis eo se cū p̄inge et rege h̄ugarie Ladislao. co-
togi comitatu recepisset. liberte et amice vissus. i-
nacribilib⁹ honorib⁹ tumular⁹ est. Frācisc⁹
dux gentis. q̄ ānos. v. z. rrr. summa cū laude ci-
uitatē reerat philippo mediolanēsū duci p̄fici
am bergamīq; ademerat. copias ei⁹ plib⁹ locis
foderat. Frācisc⁹ carniolā claxdūcē copiar⁹ de-
p̄dito suspectū securi p̄cesserat. Marsilius car-
tarū et maiores dū patariū p̄ tyrānidē tenuis-
sunt. dū p̄tēna h̄editatē vēdicare conat⁹ inceptū
neccauerat. pacē cū turcī n̄ tā honestā q; neccari
et fecerat. Impiūq; venetū et mariq; lōge am-
pliauerat. gubernatōi tādē cedere cōpulsus ē tāq;
p̄senio reipublice videret inutile. Ille h̄mōi p̄tu-
meliā affec⁹ ingēp̄rie aspectū n̄ ferēs. eāq; vi-
ta recusans. q̄ careret ipso et publico palatio i p̄
nata domū sercepit vbi cū p̄ncipatū suis ciu-
bus reddidisset. egrā q; p̄festim aīaz naē resti-
uit. et casin; tāq; p̄uidisset baptista pias⁹ cremo-
nensis astronim⁹ plib⁹ atea mēsib⁹ p̄dicerat. erat
at Frācisc⁹ cū moreret n̄ lōge ab āno sue vite. re-
venerabilis sener p̄cipua corporis maiestate deco-
rus. memori oīm q̄ post infatiā aut vidisset aut
audisset. facūda copia et ingenio p̄mpto. acope
impiger ac berteritno. q̄ moderare scena sena-
tus optime nō fuit. Et p̄ in egip̄to negociat⁹.
cū pphaz regiōis illius quēpā d̄ futuris interro-
garet. Rūsus ab illo accepit. filii sibi cū q̄ aliquā
sue ciuitatis p̄ncipatū assēqret. Frācisc⁹ suffe-
ctus pascal⁹ vir singlari prudētia et moribus hu-
manissim⁹. cui⁹ ducatū nulla putat bella susce-
pturū. nisi v̄l' neccaria vel ad modū glōsa. Au-
dom⁹ marchio mātēnās int̄ p̄ncipes n̄i sc̄l
tame n̄ mediocris. lēis eruditus et reb⁹ militari
bus exercitat⁹. In eo bello qđ veneti cū Frācisc⁹

Forcia post dñsū mediolanī ab eo captū gesse
re. p̄rtes illi⁹ secut⁹. magnū momētū reb⁹ eius
accessit Carol⁹ frater eius q̄ fidē frācisc⁹ fefel-
lerat i vincula coniectus. b̄ eius fideiūfione di-
missus cū neq; sic p̄missi⁹ ōi sue satissaceret oībus
qui in mātuano agro tenebat oppidis p̄nauis
est. Et cū stipēdia venetis faceret. nō p̄nas eōz
cōpias in mātuānā duxit. vbi vastatis late et
q̄icēs agris cū fortuna p̄ncipū eius belli se
cūdū fecisset. et iā mātuāi metu p̄nisi rebus suis
diffidere videret. Ludouicus accersitis ex medi-
olano auxilijs. milites suis in acē p̄ducēs. fra-
tri copiā pugne fecit. nec ille certamē detrecta-
uit. Comissū ē atror pli⁹ in q̄ duo frēs abo et a
te flōrētes. abo rei militaris p̄ti. abo corpus at
q̄ai virib⁹ p̄stātes. b̄ glā. b̄ impio. b̄ vita. sumis
conatib⁹ p̄tēdēt. Dēic⁹ vietor ludouic⁹ fūsō fu-
gatoq; carolo. oēs ei⁹ copiar⁹ duces. ac primores
equitum cesis. plurib⁹ interceptis ille deinde
p̄tā extorris atq; egēus morbo p̄fētū interiit.
Apd ferrariā mortuo nicolaus estētē p̄ncipe.
oīm n̄i seculi fortūatissimo. n̄i p̄nugis adulte-
riū. et in ea et in filio dilectissimo. vēdīcēt oīm
coact⁹ fūsset leonellus. dñatū suscepit p̄ncipēs
pacific⁹. lēap p̄tūs. et musice cultor. q̄ deceſtē
boisi⁹ fēt⁹. et ipi⁹ nicolaus fili⁹ ex p̄cubia pholo-
mea senēsi ad p̄ncipatū vocatus ē egreḡ. a for-
ma iustis et in armis cū laude v̄sat⁹. dicēdi et
agedi p̄t⁹. q̄ cū cesarē fridericū romā petētē et in
reuersu; magnificētissime accepisset. sup̄ muti-
nā et regiū ducat⁹ honoriē accepit. p̄mūj q̄ oīm
in estēsi familia dux appellatus ē. engēius p̄.
dū ferrarie cū grecis aciliis ageret hugo senēsis
q̄ p̄ idē ips⁹ mediocri⁹ p̄ncipēs habitus ē. oēs q̄ ex
grecis studiosi phie eo p̄uēsse crediti st̄ apd se in-
vitanit. q̄s cū oppipe magnificēq; p̄auissi. fint-
to p̄adio. epnūl'mēfisq; remotis eos in disputa-
tōs p̄detētēm placideq; pellerit cūq; iā marchio
adesset nicolaus. et mlti in sinodo excellētes phie
aduētassent. cunctos in mediū phie locos addu-
rit. de q̄bus int̄ se plato et aristo. in suis opib⁹
p̄tēdēt ac magnōpē dissēntire videret. edicēs ea se
p̄tēdēt quā greci oppūgndūs duceret. siue
platonem illi siue aristotilem sequendum ar-
bitrarent. Cum greci certamen minime recusas-
sent pertractata est ab multis horas disputa-
tio postremo vero cum et ex communis sententia
Hugo grecorum philosophos. alterū post al-
terū argumentis et etiam cūm dicendi copia
victos tacere compulisset. palam factum ē. la-
tinōs hoies q̄ iā p̄udē bellicis artibus et armis

glia grecia superauerat. etate nostra etiam leuis et omni
docrinax genere anteire. Sicut autem domus estebus
viris sp̄ doctis amica nostra etate non solum hugone
de quo p̄fati sumus magnis ad se pm̄is traxit.
sed m̄los iure ciuili. plures in ceteris facultati
bus honorauit. In studijs eloquie iohannem
aurisp̄ siculum grecis ac latinis edoctum. qui
versu psaqz claruit int̄ familiares hitum ditem
beatus fecit. Guaranus autem veronensis omnibus
ferme p̄ ac magis ac nostra etate grecas leas didi
cere. admirabilis et omni honore dignus sener. qui
oem etate suam legedo. docendo scribendoqz. percur
rit. omniū senectutis sue refugiu et illud quidē
honestū dignumqz suis exercitijs ac virtutib⁹ ine
nit. In agro bononiensi pitur quondam arida ex
moriib⁹ formicis pass⁹ cā coplures ascederant
supuere maiores nō p̄uo nūero q̄ illas p̄ti occide
runt p̄tū deinceps. p̄duas ferme horas tata mi
nor formicaz vis excitata ē. vt tot⁹ ager nigro
tece agmine videret accessere. Stipare oēs. et
arboris vndiqz stipite circuūates. paulatim ascē
dere ceperūt. maiores formice ubi hostes abesi
se aiaduerterunt coglobare se supne pugnari ex
pectauerūt. postqz sil acies puenere cōmissō pre
lio. maiores moriū rapido. mō illas mō istas e
minorib⁹ interimere totiqz brevispacio consece
runt. vt cadētū moriētūqz tumuli ad pīrā
dices nō parta in terra succeuerit. Et cū pīnati
us instarent minores semperqz acies acies pre
merent vigintiqz aut pīles vna ex hostib⁹ ccītū
darēt et a tergo et a frōte pugnates nuda qz late
ra p̄foderēt. vīcte tandem maiuscule et ad vnu oēs
necate. Illati pīns temere plū penas debere. Hec
acta sunt spectatib⁹ romane copijs ecclēsie. curz.
santi petri cathedrā engeni⁹ q̄rt⁹ teneret. ea no
bis q̄ se vidisse ait vir fide dignus et auce refulit.
Nicola⁹ pīstorēs utroqz iure cōsult⁹. q̄ tamē
in castris apīlicis neris senens epī vices agebat.
Sile hoc illi est qđ in gallia belgica nō lōge ab
urbe leodio p̄stati fama gestū fēt mīdū sine i ar
bore sine in rupe falco sibi pāuerat. ouaqz souēs
pullos amīd⁹ exspectabat. hūc cornū supuētēs lo
co deturbare. ouis ei⁹ effract⁹ ac voratis spe
ctauere id e primo bubulci fugiētemqz trepidū
qz falconē annotauere postridie mirabile dicen
falcons corniqz q̄si septentrionalem illi meri
dionalē p̄tem tenētes. ordinatis acieb⁹. et tanqz
rōnis capaces essent. alijs q̄ cornua obseruaret
alijs q̄ media duceret agmina dispositi. atro
et ferociissimū plū in aere cōsiderūt. in q̄ cum
modo corni modo falcons cederent. et itez re
sumptis virib⁹ certamen instaurarent. eos vñ
diqz subiectus ager. et pennis et cādauerib⁹ ob
tece⁹ est. ad extremū victoria penes falcoes fuit
q̄ nō solum rostris. sed etiam vnguib⁹ acerri
me decertantes. cornos oēs ad intermitō delene
re. Erinde paruo tempore intericto cū duob⁹ les
dīnes ecclā cōtendētes. alter a gregorio. iiii. al
ter a benedicto. iiii. in ep̄m electus. Erat enī in
ter illos de romano p̄tifice disceptatio. ambo
cū copijs in eundem locū pugnaturi veneris.
Johannes dux burgundie alterz armis inuit. al
terum leodiensis pp̄ls sequebat. pugnatum est
collatis signis summa utriusqz p̄tentē. hōren
dum cruentumqz plū faciūt. In q̄ tandem vi
ctor Jōhes. xxx. milia hostiū cēcidit mirabile
ei⁹ rei fanum p̄dīt⁹ est. qđ nos illac p̄stica trās
eentes cesorū ossib⁹ plenum vidim⁹. Et de bel
lo falconis ac cornoz suā cuiqz opione relinqui
musveri pīculo penes famā dimisso. Bononia
q̄ non tā studiorū mē qz sed itōnū alitrī ap
pellari p̄t̄ soror et ipa. ac soli⁹ in cōstatē p̄stans
cum factōe Jambecaria. nō sine cede multos ci
nes domo pepulisset. cōi canetuloz ac bentiu
loz p̄silio. regi cepit. p̄nceps factōnū baptista
cauetulus et hanibal bentiuoli⁹ fuere. ambo sā
guinatū. abo patrat⁹ cedib⁹ insignes q̄l sil p̄
parato sacēō iūcti essent. nihil tñ inter se melio
res fuere nā hanibal dū lenato de sacro fōte bē
ptiste filio vñr⁹ puerpam cōpatrē sequit⁹. eīqz
manu pīsa p̄nono natū p̄gratulat. ab irru
tib⁹ ex improviso baptiste satellitib⁹ obtūcat⁹
vt maifeste apparuerit baptisini sacēm nō tā
federis retinēdi qz cedis patrate cā a baptista q̄
situ fuisse. Et nō mīta mois hanibal fuit nā q̄
partes ei⁹ seqbant̄. sumpt̄ paulop⁹ armis su
gatis aduersariis platez obtinuere. Baptista
inditō tandem puerili in specu qđā subterraneo
cū pleriqz cōplicib⁹ suis latitās rept⁹ et sumo cō
pulsus exire. morib⁹ vulnib⁹ p̄fossus ē. ca
daver ei⁹ in forz tractū et diu ludibrio habitus
cū pleriqz more feraz. cor ei⁹ dentib⁹ laniosse
cruorēqz bibere nō hōruissent tandem exstū est.
Apud florentiā p̄ id tōps ranth⁹ latebat her
cūlis bētinoli q̄ne quodā engeni⁹ pon. mar. in
terfici sine iūferat sine p̄misera fili⁹ extra ma
trimonii nat⁹. pātēpē vīta lanificio ducen⁹
nec satis gnar⁹ quo p̄te genit⁹ esset. Hūc bono
niēses enestigio vocant recusante quodāmodo
inuiti in patriā ducit⁹. Eq̄dē er lanifice faciūt.
tutorē hanibal filiis reipublice p̄ncipē tradunt
chi⁹ et i reb⁹ aduersis fortitudo. et in sc̄dōis

Solum

XXX

deratio hacten⁹ oīsa ē. vt herculis filiū omnes
nouit. Qui cā erules p̄ pditōem nocte qdā vr-
bem intrassent. ac eritato rumore q̄si victores
insultassent hand qq; destitut⁹ animo excitat⁹
amicis. correptis armis. in eos psilij nec moria
victos cēf captiq; ex ciuitate plib⁹ deturbavit.
Hessarion eo tpe cardinal⁹ nicen⁹ natōe grec⁹
prudētia singlari. t n̄a suaq; lingua pitissim⁹
Nicolai qnti pōtificis. mar. i ea vrbe vices ge-
rebat. q̄ usq; ad ipi⁹ pōtifici obitū legatōe fun-
ct⁹ nobilitati plebiq; iurta car⁹ fuit. q̄uis eo de-
ducta ciuitas ē vt legati pape rogare magisq;
impare q̄rāt. qdā plane nūc experit. ludouicus
sc̄rōz q̄tuor coronator⁹ cardialis legat⁹ q̄ q̄uis
ingeno valer. t ea p̄dit⁹ ē autē. q̄ summi sacer-
doti⁹ nepoti deberet nō pl̄t̄ in vrbe p̄t̄ q̄ sena-
ti placet t rāto bononiēsi viri. **F**loretia vr-
bē et fesulāis ruinis ad ripas armi fluij oditā
p̄sici hoīes flumētiā vocanere q̄ cū anspicis fū-
data felic⁹ vicīas p̄ circuitū ciuitates excellere
mitisq; modis impīi p̄ pagare cepisset. floren-
tiā lōge meli⁹ q̄; fluentia dica ē. In hac vrbe
pōtifer maxim⁹ eugenii⁹ q̄r⁹ id p̄ciliū qdā ferra-
tie cū grecis c̄pat. magnifice p̄sumavit. Erant
ples int̄ grecos ac latinos sup archanis ortho-
doce fidei p̄tentiores. q̄z marima t difficillima
fuit de sanctissim⁹ p̄cessiōe. Cū greci p̄clitum
et p̄e dūtarat. mēi et p̄e filioq; p̄cedētē assere
rē. p̄ m̄cas ac dūtinias disputationes in q̄bus
tanq; terpīes **N**icola⁹ sagūtin⁹ vtraq; lingua
dissertissim⁹. ingenio facundiaq; iunta prom-
ptus. illustre nomen adept⁹ ē. Tandē cū latina
ecclia in unum fidei symbolū p̄sensere. Ciuitas
impatorem grecorum patriarcham constanti-
nopolitanū. t omnes corū comites abūde lau-
teq; panit p̄tarcha hic senio p̄fectus decessit.
t apd p̄dicatores ita eccliaz humar⁹ ē. cui mas-
ſe poeta laudens nō ignobilis epithaniū dī-
bus imparibus edidit. **N**icolans picuminus il-
lustris copiarum dux. ab exilibus florenti-
nis invitatus musellanum ingressus agrum q̄
a florentia. t milibus passuum abest. hostili-
ter cuncta diripuit. nec postea in agro aretino
am eugenio simul t florentinis bellum intu-
lisset. apud anglariū magno p̄lio victurus et
p̄sligat⁹ est. **L**udouicus archiepiscop⁹ florenti-
nis apostolicis tunc copijs perat. q̄ ea victoria
nobilitat⁹ ad cardialatū paulopostea p̄fec⁹ ē.
Eugenius em⁹ t vniōne grecorū facta. t picini-
mū meū deposito mente atq; animo auct⁹. se-
p̄tem t decem cardinales creauit. viros aut ge-

XXX i

politanis. et frumenta et bellicata mēta nāib⁹
affari poterāt. Abest inde trib⁹ ferme milibus
passū plūbinū nobile oppidū in cui⁹ obſidio
ne de q̄ postea dicemus laboranti regi castilio
num. et ipm nō parni momēti oppidum pdēte
florentinoꝝ pſidio traditū ē. pter arcē qnā cū ſy-
moner⁹ obſediffet. paucis p⁹ dieb⁹ p⁹ deditōem
cepit. Ddū rei paulo āre apd aq̄ viuā i hibernis
ageret. a legatis mediolanēſib⁹ adit⁹ ē q̄ opē ei⁹
implorātes. in eo loco decerni bellū adueſus ve-
netor⁹ ſenatū obtinere. Ja ei frācīſe ſfocia
mediolanēſi populo indignat⁹ venetor⁹ ari-
lio fret⁹. eos subigere ſummis conatib⁹ nitebat
quoz paulo ante ſines et arma pmouerat. Cū
ter ſoluta plūbini obſidione Neapolim rediſ-
ſet florentinilegatos ad eū miſere pacē perentes
q̄bns accepta fidē in caſtra pfect⁹ poſtq̄ mā-
data expoſuerūt. bellūq̄ recuſarūt Antoni⁹ car-
dinalis hilerden⁹. nomiati inter pmos theologi
op̄a. q̄ id negocij pontificis voluntate ſuſcep-
pat paucis poſt diebus ea lege par florentino popu-
lo reddita vt caſtilionū et iſula culj que ipius
bello florentinis erepta fuerat i ptate regis rema-
neret. Sed cum Francise ſfocia mediolanō
potit⁹ eſſet. eſſe q̄ potentes et arces apud amnes
abdnā tanq; mediolanēſis agri a venetis repe-
teret. Alfonſus q̄ cum francisco eſſet infeſt⁹ ere-
ſua eſſe ratus illū. ne radices in tāto impio age-
ret impedire p leonellū marchionē eſtenſem re-
conciliat⁹ venetis. et cum eis amiciciā ſocietate
q̄facta florentinis q̄ Francisci ſortunā ſecuti et
armis et pecunia enim imitabant. Sodo bellū in-
dicit Ferdinandū filiū in expeditōem cōtra eos
mittendū durit. Erat iſeo tempe ad modū ad o-
leſcens ingenio eximio. et ad cūctas optimas ar-
tes docili et pato. liberalib⁹ disciplinis institu-
tus. armoz tractandorum ſcīa edocut⁹. glorie
cupidus. inedie ac laboris patiens. cui pater ſer-
milia eq̄tū. duo milia peditū cōmifit. Fuerūt
et in exercitu ei⁹ comes eversus et viſin⁹ neapo-
leo haud cōtemnendo copiarum duces. Gfrideri-
cus quoq; vibinas. q̄ ſupiori bello florentinorū
arma ſecut⁹ erat. in ei⁹ exercitu militauit. Flo-
rentini vero poſtq; imminere bellī ſibi tēpſitatem
ſenſerūt. Eſtoē ſanētinū ſymoneū. qnē ſupia
nomiam⁹ ac Sygismitū malatestā. poſtre-
moq; aleſandruꝝ ſfocia pducere. q̄ ſimil iur-
eti. ſupia decim milia eq̄tū. peditum vero ma-
gnū numerū in caſtris habuerūt. Ferdinand⁹
tamen p agrū cortonensem in aretinū copias
durit. vbi caſtellis aliqbus nō magni nomis vi-

Solutio

Solium

CCCLXXXI

Cum vero rex Alfonso in florentinos (ut ante relatum est) conderet exercitum, factores ipse manifesti patet facie. Altera regis bellum pro florentinos invadit esse consuluit, altera cuius florentinorum auxiliis datus esse suadere non audierat. dissimilans datus cestus vicerunt primo regis amici et ei consilia strata premeatur misere. Sed cum rex ad seruit lapide vibio primus castram erat eet, disseminatis in plebe quod florentinis stradebat Alfonsum non in florentie quod senatus dominum querere tota virbe trepidatus est, et armati ad portas dispositi haud aliter Alfonsi milites quod libertate sue insidiates obsernare. Comitatus aliquantus per eam populi suscepit, Fracisco martorellus praestanti vir ingeius et quod rex libenter uteretur legatus ad eos missus, sed cum non tam regis amore aut odio, quod proutis etiam contentib[us] recipulice consilia turbarent, adeo tenaciter anona in castra regis deportari permis sa est, et ut florentinus simul et regi videterent lese. Ide factus Ferdinandus regis filius alio postea tempore in eos de florintinos dirisset neque enim principio eius aduenit satis ei sanctes fuerit. Et veneti cuius senesibus ac regi fedem iuncti essent usque adeo senenses legatibus agitarunt. Et ut ipi societatem tandem regis inierunt, bellumque florintinis indicerent publice, quod brevi sopitus est venetis apud landam incusculo rege pace recipitib[us]. Post hec senesibus alind cuestio bellum erorum est aduersus Hylandrinum Sicilianum comitem in quo ducibus usque sunt Sigismundo malatesta et eiusberto corrigesi quorum potestia non tam hostibus quod ipsi senesibus formidanda fuit. Suborta autem inter sigismundos et senesibus discordia, cum se se ille suspectum esse animaduerteret, non sine suo et senesibus dono recessit eiusbertus et senesibus pseuerat. Inter ea comes iacobus pycinnus, qui a p[re]dictis apud venetos stipedia facies non sive laude rex gestar[us] eorum copias duxerat cum pace ubique porta stipedio carceret in eturianis properas senesibus iure preme amicicie, ut sibi aurum, et milia mutuo det, missis legatis expertis, quod cum frustra fuisset, aries in eos coquerit. Et ingressus senesem agit, pleraque oppida prius vi partim predictam recepta diripiunt. Calixtus tertius qui recte pontificatus inierat, copias suas senesibus populo auxilia mittit idem francescensis Borscia idem florintini faciunt veneti quoque per fedus requisiti auxilium quoniam temere prebent. Comitatus ex improviso pliuntur et quod sine magno dono primus discessum est. Jacobus cum exercitu coactus est castellionum sese recipere, quod oppidum esse dictimus a flo-

relinis p̄ori bello receptis; ubi q̄uis acriter ob-
pugnare expugnari tū nō valuit int̄ h̄eus ber-
tus in suspicō; auct̄ tanq̄ cū pycnio sentiret.
cum eius rei nō p̄a extaret indicia vocatus ad
vibē in senatu senēsi trucidatus ē. et p̄ fenestras
in foro p̄iectus est. Pycninus paulopost vibē
tellū natura loci inimitissimū oppidū p̄ pdi-
tōz obtinuit. vna cīm tñmō via istaqz artissi-
ma. et arcis oppositōe defensa pōt adire reliqz
p̄tes stagniz claudit p̄nis dūtarat lembis cym-
bisue nauigabile. Hic cū frumenti viniqz copiaz
pycniñ rep̄isset. tādī se p̄tinuit donec pacem
ap̄d regē arogontū simata in regnū sēse recepit.
Sed ea par extero bello senenses soluit inter-
no magis ac maḡ implicauit. nā regis amici
et tanq̄ belloz cā fuissent pycniniqz studio. fa-
uissent. partim securi p̄cessisunt. partim rele-
gati. multi cū sibi pīculū in p̄ea imminēt cer-
nerent. sp̄ote in exilio abierte. adeo qz̄ in eos q̄ su-
spectisunt habiti. seueritas exercita est. et etiam
floretinis videat esse seutū. nec dū maloz finis
q̄n in ciuitate pax p̄acata. noue indies machi-
natōes. aut singulē aut inueniunt̄ et sanguis ci-
vilis in foro dispiegat. hoc fortasse maluz equulz
ille p̄nūciauit. q̄ āno iubileo cīn portā ei⁹ vibis
q̄ romā pḡit. p̄gnas frequenter. astate pp̄lo. dnz
peret expiravit. Erat em̄ hermosrodus. q̄uis
semieis ser⁹ nullū in eo vestigii cerneret. In ali-
os q̄s vibē relegatos hand nocētes ciuitas exi-
stauit duo fuere ab ip̄a puericia soc. q̄ et stu-
diorz cōine pīucci. q̄uis alter iuris ciuilis sciam
p̄fiteret. alter poetica Gregor⁹ Loll⁹. et Fraci-
scus patric⁹ cui⁹ pl̄a erat poemata. q̄ doctissi-
mi pbant et q̄ vitā sibi retinuisse credunt̄. ma-
rian⁹ sozin⁹ p̄ id t̄ps scia iuris nō solū apud Se-
nēses. si tota ytalia lateclar⁹ est habit⁹. Plūbi-
nū nobile oppidū ex populiōe ruinis edificatū
existimat nōnulli populinū appelladū putat.
id ē in littore tuscie maris sitū. Ille insule op-
positū. q̄ ferre sensis inerhausta magnit̄ q̄tanis
vectigal Plūbinī dño p̄bet. Huic oppido p̄fuit
Jacob⁹ appian⁹ ex paula nobilissima semia.
Martini q̄nti romai p̄otificis sororenat⁹. Pa-
cific⁹ qđe p̄nceps et a vicinis amat⁹. Qui cū ex-
punge virile sobole nō suscepit. etra mēmoni-
um heredē q̄tēs p̄cubinā q̄ndā amare cepit. cui-
ius cū venit intumuisset. et iā t̄ps p̄iedi ppe ades-
set. incredibili gaudio gesicēs floretinis ac senē-
legatos vti ad se mitteret ac p̄tū de sacro fōte le-
narēt. futuros cōp̄tes magnis p̄cib⁹ inuitauit
parit⁹ est venere. ad dictā diē legati. mulier in-

ter obstetricum man⁹ diu laborat. ethiopē tāde
pepit. q̄ res ut risum pp̄lo chachinumq̄ exi-
tauit. Ita et cōp̄nitates et leticiā p̄ncipis inter-
rupit tybicē tñ forte māur⁹ in familia ei⁹ crat.
et q̄ natum puez credidere. q̄ mor vbi detectus
flagitū intellerit saluti sue fuga cōsuluit. Mor-
tuus Jacobo Reynald⁹ v̄sin⁹ paci vir ingeō
et rei militaris p̄t in ei⁹ locū susfect⁹ est nō suo
sire sed pīngis. q̄ Jacobi filia fuisset. Hic alſo
suis cū in tūscia florētinoz bello destinare. ta-
uentē hostib⁹ rep̄it q̄ prop̄ castris Plūbio ad-
motis. eti intra mēia clausū terra mariqz sum-
mis virib⁹ oppugnauit. si nō mōri v̄tute ipse ab
interiori p̄te cives suos defēdit quā regis miles
ab extētori muros int̄asit. Pugnatū est diu a-
ci p̄tēdeita ut mlti vtrinqz ceciderint. cōp̄les
vulnerati in hostiū man⁹ puenerūt. et eo p̄clio
multoz ventes emituit int̄ q̄s duo antonij. ale-
ritan⁹. alter cadola ad muros p̄ter vadētes in-
ter ceteros pūgre fortit animadueſi sunt. Sed
omib⁹ pl̄at⁹ e galeatin⁹. Waldasim⁹ naō ſicu-
lus q̄ ter muri fastidio app̄henſo q̄ p̄us tōmē
ta disceerat conat⁹ est oppidū irruere. ceterz fei-
uētis aq̄ vīneqz calcis. q̄ntē arma ingesta. vbi
ad corp⁹ penetraverat purebat artus vi deter-
rit⁹. q̄uisq̄ faxi iectū cū reuulsa aggeris p̄t d̄tr
bat⁹. Fuit aut̄ galeati⁹ ſtatura q̄ mediocre exce-
deret robustis ac ceretib⁹ mēbris. corpis magni-
tudini vires r̄ndebāt luctatōe itaſ salutqz nullē
hoīm cessit. membroz robori pat̄ anim⁹ erat
equo ac pede iurta bellator acerim⁹. armatu-
ra graui armaz galeatusq̄ humistās. ſinistra
ſella. dertra haſta equeſtre tenēs. ſtrēmo ſaltu
grādi ſtatura equū infidebat. ſingulari certa-
mine q̄ter pl̄iat⁹. bis in ytalia. bis i Gallia trāſ
alpina toti⁹ victor enasit a trib⁹ hostiū eq̄tib⁹
eoipo florētinos bello pedit⁹ vñi ex hijs gladij
capulo ſeminecē eq̄ exerifit. aliū citato eq̄ medit⁹
amplex⁹ et ſella extracū humi ſtravit. Tertiu cu-
bito graniter p̄cussum in ſigā vertit tāta por-
to modestia ut nūq̄ ip̄e de ſe. vel roganib⁹
amicis diceret vite cultu. morūq̄ elegatiā. oib⁹
pt̄tereat grat⁹ dilectusq̄. Perſtitit aut̄ plurib⁹ die-
bus ad pl̄ubinū Alſosis. sed cum oppidi et
pugnatō diffcilis videre neq̄ iā cōmeat⁹ in
caſtris effet. et eq̄ cōsumptis arboz folijs fame
pieret. diſſoluta obſidione recessit. nec diu poſ-
ea Reynald⁹ morbo intert̄. v̄rō ei⁹ Ratheria
varita. ne ret in ſe viri delictū puniret. missis ad
eum oratorib⁹ tributū et quotannis dñ vīnere
aurej̄ poculum q̄ngentoz aureoz datūram p-

sist. **L**a mortua sollicitis oppidanis. quem si-
bi potissimum dñm legeret vicini vero potentia-
tus cū varijs artib⁹ ad se trahere contarent. re-
niciat⁹ est manualez appian⁹ adhuc ex pnci-
pī suor⁹ psapia supēc⁹ cui se cōmittere possent
Hic multos annos in militia versat⁹ necat⁹ aut
opes cōgregasset. aut egregio aliq⁹ facinore no-
mē q̄sferat. **O**b quā rem dimissis iā amis vro-
rem troye inter apolos cepat. ibi temeriter vitas
agebat. nihil min⁹ q̄s dñandi sollicit⁹. **C**um a
Plabinenſib⁹ publice renocat⁹ est. qđ ei pmo
nuncio veluti somniū v̄sum ē. **E**rinde fortunē
ludū libenter amplius tanq⁹ vite reliqui⁹ dor-
minisset. In alter⁹ virtū mutatus. quis sener
pncipat⁹ suscepit. **R**eritq⁹ postea plerisq⁹ an-
nis ciuib⁹ suis gratus. et vicinis amicus. **A**lfō
sus vero q̄ ei fator⁹ fuisset et stipendiū fecit et cē-
sum dedit. **D**ecessit autē e duob⁹ filiis extra legit
timū singili⁹ sibi natis. mōre q̄ne cū ciuitas se-
niou p̄serret herede instituto. **I**n niterbio ve-
ro nō pui motus fuere. **S**edente nāq̄ **N**icolao
q̄to pncipalles gattris eius vib pnceps. dñ ro-
ma redit. apud lacū vicensez ab inimic⁹ inuasus
obterūcat⁹ ē. **E**rin sedēte calisto tertio wilhelm⁹
ei⁹ nepos. nocta domi necatus. ob quē rē citas ē
vulnionem sollicita. dum enim malefactores in-
quiruntur. dum isti fugiunt illi plectuntur. ma-
gnas vero calamitates perpessa est. **V**r-
bis rome īā tādem nobis sese res offerūt qbus
suā narrationē petētib⁹ h̄ uato breuitatis insti-
tuto. satissimē pergl̄m⁹. **H**ic iohannes vitelli
us alexadrin⁹ et cardinalis et legat⁹ p̄monij b̄i
petri gubernator et duxo ap̄lci exercit⁹. q̄ ful-
ginate. q̄ camertinos tirānos. q̄ p̄fectus orbis
qui comitē anthonij pisaniū. q̄ plures alios ec-
clie insultatores bello victos neci dederat. **D**ñz
pōtem tyberis quē sancti angelī vocat transire
mittit in eturia copias traducitur⁹ ab his q̄ ar-
cem adriani custodiebant. repente inuasus vul-
neratus captusq̄ in arcem rapitur. ubi paucis
post diebus sine hausto veneno sine et vulnera
vitā finiuit. **P**rovincia deinde suā sortitus ī lu-
donic⁹ et ip̄e cardinalis aq̄legi⁹. p̄tiarcha. iaz
reb⁹ gestis et amicicia pōficiis late cognitus q̄
pacatis reb⁹ in v̄be eugenio reddit⁹ p̄panit. **C**ō
phēderat romā eugenius ac libertatē afferētes
apud sc̄tā maria ī trāstyberina regiōe custo-
diebat eūq̄cum deceptis custodib⁹ p̄ tyberina
miglio fūgeret. iaculis ac sagittis petierat. freme-
bat eū ppls. cū exterritus miles in festis armis
romāos vastaret agros. hoīes atq̄ armēta sur-

tipies. **S**z cum plurimis ānis eugenius absuis-
se itellererat et optulēti cines et inopes romani
summi pōficiis curia. nō tā vibē q̄s vastā ac de-
sertā spelūca videri. qbus ex rebus missis ad eū
legatis ut in vibē suā rediret. magnis p̄ibus ro-
gauere Rediit ille nono postq̄ effugeret anno
nec tā ignomiose pulsus fuerat. q̄s exceptus est
glose. fuit cū frācisco Fforcia et i pyceno de q̄ po-
stea dicemus. et i alijs loc⁹ piculos; bellū. qđ
p̄ ludouicū cardinalē et nicolau pycinū ī si-
bi recōciliati⁹ p̄fecit alfō rege opē ferēte. **C**og-
tauerat frācīs Fforcia tūdertiā vibē sibi anni-
cā nā eius aliquā potit⁹ clemēti cines ipso retinat⁹
deī romāi cū exercitu parere. Erat em̄ int̄ car-
dinales nōnulli q̄ ludouici potentia in digna-
tes frācīs nō quasi aduersus eugenius. s̄ h̄ eius
p̄siliū inuitabāt. inter q̄s nicolau capnensem ī
vibe ḡosum ac potētē suisse cōmemorāt. naz
eugenij p̄ id t̄ps eum de ip̄are suspectus romā
amouendū curauit. Sed cum auxilia ecclesie
p̄pe aduenissent Frācīs irrito p̄positore
trocessit. Eugenius vero q̄ cum quondam ve-
netis ac florentinis studiosissimus fuisset. Cuz
illi hostem sūt Frācīs aduersus ecclesiā ar-
mis pecunijq̄ ciuarēt et ipse ad ip̄orum ho-
stes declinavit. Alfonsum regem ac mediolanē
sūt pncipē. et rex qđem eius suā usq̄ ad Ty-
bure venerat philippo enī opes iam pene col-
lapse videbātur laturns open. aut in tusciam
p̄tra florentinos aut in gallia p̄tra venetos p̄fe-
ctur⁹ h̄ eugenij cū q̄tuor cardinales creasset. ex q̄
b⁹ successori⁹ suum assumēdū esse predixerat in
leculo egritudinis iacēs. pauc⁹ post dieb⁹ mi-
gravit. ad p̄es. et in basilica. b. petri apud en-
geniū tertū sepult⁹. prius tamen quam obiret
germani qui postquam duos desummo pō-
ficio concendere animaduertierant. neutrali-
tate quadā videntes. v̄triq̄ recusauerant obedi-
re. destinatis roman legatis. inter quos et ego
vnus eram a friderico imperatore missus ob-
edientiam ei iāniā morituro restituerūt.
Ipse vero theodericum coloniensem et iacobus
treuerensem archiep̄os. quos pontificali digni-
tate prīmaverat. mutata sentencia ad p̄ficios
redirerat honores. magnus p̄fecto et clarus p̄
ficer fuit eugenius contemptus peccatis virtu-
tem apprime dilexit neq̄ sc̄dis rebus icumvit.
neq̄ succubuit aduersis. neq̄ sp̄es ei gaudium
neq̄ met⁹ tristitia amittit. sedat⁹ amissus cundē sp̄
ei⁹ vultū ostēdit. sermōe breui eoq̄ gradissimo
v̄sus est. durus et asp̄ in hostes. ppitius in fide

receptis ad hec pectus corporis. quis decor. et ve-
 neranda in seni maiestas quibus fidē exhibuit.
 plus aliquo credidit et maius impiū quod fuerat cō-
 misit. huius pē cum in egypto negotiaret cū pē
 frāisci fiscari de q̄ iam mentio facta est. ab he-
 remita. quem pīter adīt. nō min⁹ letū vaticini
 um quā ille accepit. ille em̄ filii quē habebat su-
 turū p̄tē p̄ncipē. hic sū inter sacerdotes ad sū
 mū enasurū didicerat. Engenio vero gabrieli
 nomen iudicū fuit. Qui cū adolevisset defunct⁹
 pentib⁹ engenij nō surdus auditor p̄timonium
 qđ ab illis nō tenuit accepit. inter ip̄i patipes e-
 rogauit. Erinde Antonio corario comite eiusdē
 feruoris adolescēte religionē intravit. in q̄ sum-
 ma cum laude versat⁹ rābin cū illo virit donec
 angelus corario Gregor⁹ tertias decim⁹ appellatus
 sedē Petri sortit⁹ cū alter ab altero separa-
 nō posset. ambos aduocās senensi eū bononiē-
 si anthoniū p̄fecit ecclie nec dīs morat⁹ utrūq;
 cardinalat⁹ honore dignat⁹ ē in q̄ ambo clarue-
 rit. sed hic summū pontificatū adept⁹ magis
 enixit q̄ et si oriente scismate in p̄ncipio sit p̄o-
 tificatus vsq; ad obitū cum basilicisb⁹ cōten-
 derit. Coronato tamē Sygismūdo cesare gre-
 coꝝ et armenioꝝ unione pacta cīnitatib⁹ ecclie
 quas amiserat recipatis tyrānis p̄ circuitū de-
 letis. prūnacia romanox edomita. victor incli-
 tus hoīem erit. Hic me q̄zis aliquādo aduer-
 sus eum existimās. deo sacrificiū facere cum ba-
 siliensib⁹ sensisse. nam in cōtempore tota nūta-
 bat ecclie. veniente ad se benigne recepit. in
 secretarios collocavit et aplicis subdiaconatus
 honore donauit. Eciam q̄z tergestinam paucis
 dieb⁹ anteq; moreret falso rumore vacante an-
 disset. multis illā petentibus. nīs vni p̄ oīb⁹ de-
 stinavit. qđ postea successor impletuit. Nicola-
 us q̄ntus natōe insens. ex oppido sareana. p̄tē
 medico theologica doctrina illustris. et om̄i fer-
 me scīaz genere insignis. post eugeniuī in Petri
 cathedra sufficit⁹ q̄ pāncis ante mensib⁹ cardi-
 nalatū ab eo cū felicem apud germāos legatōs
 obisset. Nec diu p̄tis p̄patum bononiensem ac-
 cepit. Hic vibē multis et maximis edificijs exor-
 nauit. cuius opa si cōpleri potuissent nulli vete-
 rū impatorū magnificētia cessura videbant. s̄
 lacent adhuc edificia interrupteda. ruineq; muro-
 rum ingentes. Scisma quod apud subandier-
 ses adhuc in ecclia vigebat. explosit amedeum
 papati renūciantē in grām recepit cardinala-
 tus honorē et in paterno dñio legatōs reliquit
 cardinalibus aliquot ab eo creatis dignitatē di-

lato & veterib⁹ & novis codicib⁹ ornatissimaz
 bibliothecā instruit. In q̄ circiter tria milia
 libri⁹ volumia p̄didit. **S**acrariū apostolicaz
 vasis aureis & argenteis sacerdotib⁹ indumentis
 mūrifice decorant. Altaris ornamenta aulea q̄
 ex auro cōterta mirādi opis coemit. Sappelle
 calē toto palatō necessaria magnificissime cō-
 patā duplicitate triplicanteq;. Legatib⁹ q̄s pu-
 blice audiunt ita tñdit ut dubiū esset sapientia eius
 an eloquētia an mag⁹ admire. Si q̄s esse i vir-
 be pegr. nos existimatē dignos accepit p̄fessim
 eos missis tenis honoravit nobiles sua domo
 ctores. q̄ ad se venerat benigne p̄fouit paupi-
 bis r̄pi largas elemosynas dedit. religiosis mē-
 dicab⁹ nihil ad necessitatē deesse sustinuit. in ec-
 clesiis vībis plurima dona publica in p̄limio
 bū Petri plimas ac munificissimas arces opor-
 tuis loc⁹ erexit. hui⁹ tñ tam admirabilam ex-
 pecti p̄ficiis vite nō defuerūt insidiatore. **S**tephan⁹ ēm roman⁹ familiā porcarea temuit
 censu eques. res nouas sepe in vībe molit⁹. ac p̄-
 p̄trea bonō relegat⁹. clā inde excedēs magnis
 itinerib⁹ romā redijt. Cōuocatisq; mor amicis
 mentē suā expositū turpe ē dicitās. eā vībe q̄
 totā sibi subiecerit orbe. Nūc sacerdotū impio
 subiacere. q̄s recti⁹ famias q̄ viros. q̄sq; appel-
 lauerit. venisse se patū patrie ingū eructere rez
 faciū facilem si vīri fuerint. **N**icolasi p̄ficer
 celebre epiphaniay die in ede. b. petri sacra fa-
 cīmū. h̄nd magno negocio cōprehēdi posse.
 p̄plū libertatis amore. q̄s p̄clamati cū audie-
 rit mor opē audētib⁹ datū ad colligādū autē
 p̄sūle cathenā anteā secū attulit. a se iaz p̄dem
 patā q̄s aggregatis omnī neq̄zī mor occiden-
 dū p̄sūle ex vīsi esse dicebat. **S**i obseruādū do-
 nec arcē sancti angeli p̄ eum recuperant atq; vt
 erat h̄o facund⁹ facile in sua suām p̄gregatos
 traxit. atq; eo facilis⁹ q̄ in opes ere alio graua-
 tos. et ob p̄petrata sclera iudiciū formidantes
 ad se vocauerat q̄bus nihil erat in pace speran-
 dū. **S**ed p̄sensit insidias **N**icolai missisq; mili-
 tib⁹ cōphēndi hoīem iussit illi eū iaz aio fra-
 cu. et apud sororē in archa latente inuenerunt.
 cōplices eis in domo q̄ cōuenerat expnagnati ca-
 ptiq; sunt. e q̄bas vī⁹ baptista scicra manu
 p̄mptus et aio intrepido p̄ medias p̄ficiis co-
 hortes iūnani gladio sibi appiens effugit. **S**te-
 phanus in arce sancti angeli ali⁹ in capitolio su-
 spensi vita finire atq; ita p̄ficer maxim⁹ inge-
 tipiculo liberat⁹ romane sedis dignitatē impi-
 um stranit. **F**elix p̄ficer et om̄ iudicio beatif-
 simus nisi eo fedētē tñci ut an̄ dirim⁹ cōstanti-
 no polim expnagnassent ip̄ianor̄ desidie atq; ig-
 nauie manorabile p̄petū. Accessit et aliud qd
 nō partū eius ḡliam iminuit. **N**ā cum parvis
 italic q̄ cum vehemēter ferro vastabat et igne.
Ip̄e rep̄ator et arbiter p̄cordi p̄tū voto delect⁹
 est. dū diē et die in deliberatōz ducit suspect⁹ esse
 frācisco Sforcie ī mediolanēsū p̄ncipi ac ve-
 netis cepit tāq; eā suāz p̄mire nollet. q̄ alijs p̄
 cem ecclie alijs bellū allatura videre. **Q**b quaz
 rem intercedente Symōeto mōacho or̄ dīs he-
 remitaz sc̄i Augustini p̄fessor obscuri antea
 noīs et p̄sis ignotis vite integritate p̄bato ve-
 neti cū Frāciso dñce cōueniētē inter se cōcordie
 leges direre. p̄sūlēta die ita qnā bello socij pa-
 cēratā habēt vīsū ē id om̄ib⁹ mōstri fīle hu-
 milē et incognitū monachū italicā pacasse. p̄re-
 cusante alfōso pacē. q̄ inscio dicta erat vanū ēē
 nicola⁹ q̄ de se hīta fuerat suspicōem om̄bit. mis-
 so ad alfōsu legato dñico sancie crucis cardina-
 li p̄udētia singulari et vīte integratē cōspicuo
 qui cū caietā. deinde neapolim p̄eisset iterne-
 niētib⁹ venetoz et aliaz p̄tū legatis differētis
 q̄s om̄ib⁹ tāq; ex itegro discussis alfōso regi nō
 solū pacē susūt. s̄ fed⁹ in anno qnq; et viginti
 int om̄ies italicā potētā p̄cūt. cui **R**omanus
 p̄ficer et cōfūtator et iudex dīct⁹ ē. **S**ed cū dolo
 rib⁹ arthetis p̄ oīm ferme p̄ficiatū suū **N**icola⁹
 vehemēter laborasset idies magis ac ma-
 gis opprimeret. nec iā ampli⁹ mortale pollu-
 tūq; comitatū cādidiō anima dignaretur et vi-
 ta decessit. ab eo qnī p̄ficer eugen⁹ mūtētra tra-
 diderat. nō solū confirmata sunt. s̄ ampli⁹ p̄n-
 ficialis dignitas adiecta. Tergestinaq; p̄mū
 ecclia. deinde senēt. p̄missa **C**alist⁹ tñci⁹ p̄
 eū beati petri cathedrā obūnit natione hyspa-
 n⁹ et regno valētie nobili genere nat⁹. vñ om̄
 qui suo tpe sciam iūris p̄ficeret emētissimus.
 et q̄ cōsiliū reg⁹ alfōsi in q̄ multis anis p̄cederat
 Iliūsq; artes ac cautiones p̄se ferret. Is vt pri-
 mū p̄ficer apicē adept⁹ ē mor aim ad delē-
 dā turcor⁹ et legē et gētē cōvertit votūq; vout.
 ad eā rē solēnes misū in galliā. in galmanianis
 in hūgariā. in orientē legatos p̄marios sancie ro.
 ecce cardinales. e q̄b⁹ null⁹ aducerebāt. Alanū
 tamen cardinalem cē brāredis magno īgenio
 virtutē et animo securō et potenti propediem
 et gallia reuersurum putant. **M**aualia quod
 antea inauditum fuerat rome constituit trir-
 emes quamplares ad ripam tyberis in ciuita-
 te leonina pavuit ac etiāz armawuit et in urcas

misit comites Jacobis pycininti senensibus ut
dictum est armis insultante, misso milite suo re-
p̄s̄it. Regi Alfonso querēti ex eo, quo pacto in
vicem vicenti essent regna sua. Respondit ipse
regat nisi summ⁹ apostolic⁹ gubernatōe reliqt
veras eoz multis de reb⁹ dissentiones magna
ps Italie simulatas cōfictasq; credidit, q; fidem
dedere p̄tentē alij calistū, alij alfonsum, alij eti
am vtricq; accusanere. Quoz alter regem sub
quo nat⁹ esset, alter sibi sacerdotē cui tanq; vica
rio dei pendū est ferre non posse. Bis cardina
les a calisto creati sunt, primo tres, ex qbus duo
nepotes eius fuere, quoz t̄ si fuit etas aliquan
to iunior, q; tanta dignitas videret exposcere.
doctrina tamē t̄ circūspectio t̄ mox suauitas
id honoris haud iniuria p̄secuta censem. Tertius
fuit Jacob⁹ de portugalia regio semine nav⁹ in q
ea modestia, ea grātias id acūmē ingenij, id
studii litteraz, is amor virtutis amicuit vt qz
vis iuuenis ad huc cardī tamen opinione oīm
ad eam dignitatē ascēderit. Sc̄do loco sex as
sumpti sunt, haud p̄fecto indigni, si me vnum
demas, tanto munere meo tamē iudicio, nulli
digni id honoris obuenit, q; Johāni episcopo
zamorensi civilis sapie cognitōe sublimis q uno
de quadraginta annis romā secur⁹ curiam
p̄ oīa ferme offīcia cast⁹ imorin sq; transferat
cancellariā vero que a p̄enicolai in carcere tul
lano cardinali ac marchie legato cōmisit ger
manū eius Pet̄z borgiā egregia specie atq; in
dole iuuenē, ecclesiastice milici, ducem p̄fecit. Ex
inde p̄secutā virbis ei cōmisit Ludouic⁹ cardia
li sanctorum quattuor coronator⁹, t̄ ipē quoq;
nepoti legationem bononiensem demādauit.
Vincentiū natiōe hyspanū t̄ Osimundū angli
cum miraculoz fama illustres inter sanctos
rededit. Legatos in Sc̄ichiam t̄ Persidem in
Ethiopiam misit, q christianos per orientem i
fide continerent, t̄ aduersus religionis hostes
armarent. Schanderbechio in Albania multisq;
alij per greciam turchoz bello laboranti
bus pecuniaria subsidia largitus est. Transfiguratio
nis dñice festū instituit, t̄ celebrare publi
ce iussit, assumptionem suā priusq; p̄tifer ma
ximus eligere, plurib⁹ annis p̄dirit. Cladē quo
q; quā turci apud albam in hūgaria sustinere
anteq; fieret vaticinatus est. Tūc q; desituri
ris multa t̄ magna p̄mittit, que diuina pietas
non abnūrat velim. Vorno Johanne comite
talitacozia q; p̄ sapia vīsīoꝝ fuit, cum masca
la ei sōboleſ nylla esset vīſīoꝝ hereditatem eius
pp̄tūtatis iūre ad se traretur. Id egrē tūlit cō
mes euerſis cui⁹ filia nupta esset vīca In han
nis filia. Ventū est ad arma colūnenses cōmisi
ce p̄sp̄er cardinalis Martini q̄nti romanī quō
dam sapientissimi t̄ felicissimi pape nepos
cīgent⁹ honoratissimi t̄ lēaz studio late claz
cognatōe suā bello subtrarit inter vīſōes t̄
euerſum vīsq; hodie impacate durat inimicicie
Latin⁹ sancor⁹ Johānis t̄ Pauli cardinalis illu
stris vīſīoꝝ familie p̄nceps dēterrimo vir in
genio iūr⁹ scīa t̄ aīmo, q̄ alta cūret, p̄ua despiciat
insignis ex vībe p̄fecit, ad oppida sua recē
fit, tanq; Rome nō se satis tūtū existimaret, si
ue comit⁹ insidias verit⁹ sine p̄tificis indigna
tōe cōmot⁹, nec reuocat⁹, in hanc vīsq; diē reuer
ti voluit. Calisto iter om̄es cardinales duo ad h
vīsq; temp⁹ imp̄mis ardītī atq; accepti fuerūt
Wilhelm⁹ Rothomagens⁹ ameno ingenio, et
sanguinei origine clar⁹ ac Pet̄z sancti Marii
engelj quarti nepos patricia apud venetos gē
te nat⁹, t̄ industria potens, sine qd̄ eoz cōsilijs
multū inesse cederet, sine qd̄ alterū francie re
gnū alterz venetoz tem̄publicā dicere posse ar
bitrat⁹ est. Symonē romanū phie studijs t̄ ar
te medica excellentem adeo dilerit, vt sc̄m eius
Jacob⁹ episcopū feretrānū q̄z virūte p̄stan
tem sua potissimum p̄sideratōe rubeo galero do
nauerit. In andēdis legatōib⁹ p̄natoūq; ho
minū causā aīcessor⁹ suoz facilitatē lōge sup̄a
uit. Eplas t̄ regib⁹ ac amicis p̄ seip̄ dictauit i sī
gnādis supplicatōib⁹ libēs t̄ hilars ips⁹ absunt
p̄sit. Deiure interrogat⁹ paupiderit, leges ca
noniq; t̄ ei fuerit in p̄mp̄tu, q; si heri aut mā
diūsterti⁹ scolā iūr⁹ p̄mū exīnisset. Vīhil enim
memoria sua excidit qd̄ retinendū existimavit
ceterz nulla facultas ei iūris cognitōe potior vi
sa ē, in q; ipē ita excelluit vt suoz p̄decessor⁹, q; si
bi possit eq̄ri, vīz vn⁹ aut alter inneniatur. Hic
postq; ordini cardinaliū me inscripsit vāmē
sem q; eccliam ad mare balticū in sarmathas
stū postulantibus canonicis p̄mēdauit, cuius
possessionē tremētib⁹ ea in regione crudelib⁹ t̄
atrocissimis bellum nondum aīseq; potui. In
vīmbria que hoc tempore sub ducatu spolētano
continentur paucē cūnates intestinis seditōi
bus caruerunt. Turſia quīnti sertorij quondam
patria guelfarum partium insidijs sep̄is agi
tata vīc tandem respirare potuit. Marcia
quam sulphurio gurgite candidus amnis cir
cūtācīpītī vīc adeundo iūco gibellinōū fa

Solum

LXXXIII

clotte dep̄sa guelfoꝝ cōſilio dñcta quiescit. nō ameritis. nō reatinis. non fulgmatibus. nō or tanis nō ip̄is deniqꝝ ſpolitanis ſue calamitatis defuerit. Se aſſina cicitas oīm miferor innēta eſt. que dūmō brachianāmo Sforcianā fa citionē amittit. t̄ nunc ptem que ſupior. nūc al terā que inferior appellat̄ expellit eo deducta ē. ve iam ciues vniuersi non ſolū inferioris. ſinil li potius vbeia pene deſta dici poſſunt. Py cenim̄ regionem. quā nīca etas marchiam vo cat. Franciscus Sforcia vicecomes eugenio q̄to pōtifici marino cū rebns basiliensibus occu pato. t̄ nō ſolū Philippi Marie ſed Alfonſi quoqꝝ regis inimicis implicito uno qdā am modo excursione ademit nōn illisq; poſt annis p̄tinata poſſeffio retinuit. Interim captus amore puelle. que inter virgines p̄ingi ſue ſervi bat. t̄ ſibi multaz moleſtiaz. t̄ illi necis cauſa fuit. ppetua ea vocata eſt. apud nonariēſes honeſtis parētibꝝ ora. forma egregia. t̄ inge nus meubus. niſi potentis dñi decepta lāndiaſ. virginitatē curz adulterio pmutasset. hec cū paulatim intumesceret uterū ad regendū facin̄. queſito q̄ eam duxeret viro deſpondet. Cōſtituto nuptiaz die vocatis amicis. appa to grandi cōmūio. ſponsus in oppido qdā a Frāciſci cūrta non longe inhibat aduentum nove nuptie pſtolabat. ducit illa multis comitate nobilis. Sed ingriffa oppidū. cum descendere in domo ſponsi crederet. iuſſa vlt̄terū pgere in ar cea rapta eſt. nec vlt̄terū in felici viro vidende ſponse copia fuit. Quod cū Blanca Frāciſci cōiuncte cordatissima mulier cognouifet. nūq; de inde q̄uenit. donec dimiſſis p̄uſſoribꝝ puellam q̄uis diligēter cuſtodiā iterfecit. Frāciſci q̄ui re valde cōmot̄ vroris in ſto dolori cefuit ignoscendū. Erinde pōtifer eugenio ia; Philippo regiq; p̄ciliat̄. Nicolaū Picaninū cum exer citu aduersus Frāciſcum misit regemq; vt iter in marchia duceret adhortat̄ eſt. anuit Alfonſus delectnq; miliū habito cū floretiſſimi eq̄tum peditiq; copijs in picenū p̄ueit. Junctisq; apd bisinū cū picinino caſtris coq; totī erexitus du ce p̄ſtituto pterritos oppidanos in deditoꝝ ec leſie cōpulit. q̄ꝝ exemplo t̄ ſancti ſeuerni incole ſecuti claves poetaz misere. Que cum Frāciſcus accepifſet. copijs ſuis p̄ munitiona p̄uincie oppida diſtributis perahere bellū e re ſua arbitrat̄ eſt. Erinde cum Petruſ brunoꝝ vnuſ e copiaz ſuaz d' uictoribus. cum dccc. eq̄tibus ad regem trāſiſſet. Maceracenses vno ac foliūtates deditoꝝ ecclēſie feciſſent. Cōſentientibꝝ venetiſ ac florentinis redire ſe in grām Philippi dncis Mediolani ut regis impetur. euaderet amicis interpoſitis ſimulauit. Credidit Philippo lēiſq; ac nūc iſis vti copias in regnum reduceret al ſonſum fruſtra rogauit turpe em̄ regi videbat inuitio Eugenio rem infectā relinq;. pſeuerauit igiū atq; acriꝝ iſtas cingulū oppidū in deditoꝝ ecclē recepit caſtz plantū vi capitū militi diripi endū dedit. nec territ̄ eſt q̄ntis Philippo ea re cōmot̄ pacem cū venetiſ ac florentinis fe ciſſet. Sed aſſim cū exercitu peteſ troylū copiaz du cem. cui Frāciſci marine fidebat. Nam t̄ muſtos annos in eq̄tatu ſuo p̄mos ordines ditterat t̄ ſorū eſt in vrorem accepat. tradita ciuitate ſeſe dedente in comitatū ſuū recepit. Deinde ro chanicōrata cū defendete Ruberto Frāciſci nepte. pluribꝝ diebus fruſtra oppignaſſet ad metaurū annem ſupra fortū ſauū quo ſe Frāciſci cū reliquo eq̄tatu recepat p̄tinato itinere duit. Ibi ad Alfonſum tybic. n̄ qdāz a Frāciſco in caſtra venit ipetrataq; a rege p ſu ordinis moe. liberiꝝ loquēdi venia. multa ne pharia in nicolaū pſentē Frāciſci nomie pbia pgeſſit. pditore ac pſidū appellans regēq; admonens ne illi ſe credat. cui fallere poriſſimus fit. Postremo Nicolaū Frāciſci vibis ad duellū p̄uocauit. In quo duces ipi eorūq; copie de gloria de dignitate certarēt. apparituruſ quidez vno plio dic̄. ſimul atq; eq̄tum virtutē ſimul a rege petiſt v̄ eqr̄ ſpectator pugne ad eſſet. ni colans iā inde ab initio ea audiēs cōmot̄ handlenioribꝝ cōnicijs in frāciſcum abſentem p̄iectis fidē ſuā multis exemplis cōprobans egre ſibi eē rūdit. Corp̄ ſuū vulnere in ceruice recepto debilitati ſuiffe onſinū ſe ſingulari certamie vter co rū. pditōis ifamia ceneſend̄ eſſet. niſi fortū hac ſibi facultate abſtulifſet oblatā tñ pugnandi cū exercitibꝝ cōditōz. leto ſe aio. cū bona reḡ ſuia accipe. Postremo die cum copijs ſuis ſub ip ſam vibē ſauū patenti campofutuz. qdā cū a ſe poſtulare nicolaū decoris tuēdi cā rex aīaduer teret vtriusq; p̄tis ſecuritati ſeſe pſultuz recepit. Sed cū dica die nicolaū in campū cū ſuis p̄ces ſiſſet atq; iſultans vibis menibꝝ vſq; ad portas cuſcurrifſet. Rex vno p̄culinde ad mille paſſus cū exercitu pſedifſet. libez vtrūq; p̄t pſtatuz campū frāciſcuſ ſine regi p̄ꝝ fidēs. ſine glo riā ſuā de q̄ p id tps hand dubie iactabat̄ in diſcrimē adducere verit̄. intra vibē ſuos p̄tinuit. Magna inter frāciſchū t̄ Nicolaū. non emula

eo mō viginti. ob rei militari glaz. cuius pmas
ptes sibi vtrqz arrogabat. vez & similitas in-
gens ob veteres inimicicias q̄ olim int̄ brachium
& Sforciā fuerat q̄ alter Frāscī pē alter. **L**ui
colao mge ac dñr fr̄neat. atq̄ idcirco nō tm̄ ho-
stes s̄ ut inimici iter se bellū gerebat. nec s̄ vno
eodēq̄ p̄nāpe vt militrēt adduci poterat. **V**ico
cola? ex corporis brevitate pycinini nomē qd̄ yr &
lica lingua pūt̄ sonat accepit. Sed q̄nto medio
critate statira ei⁹ inferior. tanto ai⁹ magnitudo
superior. **P**anca ei verba fnerūt̄ atq̄ p̄x compta.
Sed q̄ multaz ac magnaz rex s̄niā cōprehē
deret in milites suos indulgens i amicos libal.
in hostes dñr & asp. dimicādi cupid⁹. q̄tis im-
patiēs. glie auibus. & in pīcul⁹ ob eūdis. p̄mpe⁹
ac secur⁹. plūt̄ ex occasione p̄tin⁹ sumpsit. ho-
stē celereitate puenit excusiōe satiganit. leuis ar-
mature. eq̄te magisq̄ pedito vtebat. fortes atq̄
asp̄os milites amauit. Hostiū numero deterre-
ti nō potuit. Quib⁹ rebus cum plimos & in gal-
lia cysalpina & in reliq̄ italia triūphos ex hoste
durisset hand dubie rex gestaz magnitudie &
gloria mge suo brachio maior evasit. Frāscī
sc̄uit honesto corpe fuit. & quod mediocri-
tatem non p̄x excederet. amplio pectorore. robusti
mēbris & apte dispositis. facie grata. iocundis
oculis. caluicie venerabilis. factūdia copiosus i
genio paci. aio rex magnaz cupido. solers in
mistrādis reb⁹. in labouib⁹ p̄ferendis insatiga-
bil. in occasionib⁹ p̄spiciendis acutis. & sagax
in hostib⁹ fallēdis. versu⁹ & waſer in p̄sagēdis
emittandisq̄ dolis. ac hostiū consilijs p̄uertēdis
cautus atq̄ puidus. Karo nisi ex destinato co-
fluit hostē. sepi⁹ obſidendo q̄ decertando p̄ſre
git peditatū in magno p̄cio habuit argento at
q̄ antro cultos eē milites voluit. in exeqndis p̄ſi
lijs celer ac p̄ſuerāt̄ in oī renouāda p̄ntia ai la-
box tollerāt̄ v̄su exercitādē p̄ſilio mirifice in
ſtrict⁹. qb⁹ artib⁹ breui adeo magn⁹ effect⁹ est
vt v̄n⁹ ex oib⁹ copiaz ducib⁹ innēt̄ sit. q̄ cum
nicolao de rei militaris p̄ncipatu p̄certare posse
nā cū sc̄ia rei militaris atq̄ anctē pes viderent.
dū dubiū fuit. v̄ter alteri aſponēd⁹ eēt. **S**z hāc
lītē ſugat̄ panlopofst nicolai exercit⁹ & ingens
victoriaz Frāscī cursus & mediolanen. fortuna
in eū pleno cornu translata p̄ſus diremit
Ceterz fani expugnatōz cū rex diffīclimā intel-
ligret. nō Frāscī ſolū magni & pitifimi dñ
cōſpītia defēſi. verumetiam q̄ v̄bs mari ad-
iacens claudi. ne cōmeat̄ intrat̄ & haud q̄q̄ po-
tuit. inde abiens in Firmanum duxit quo etenī
in lo co cum aleander frāscī ſrat̄ eriptiōe
facta. poſtremis agmē eius inuaderet. cōuersa
in eum signis hostē intra urbem repulit atrocē
pugna p̄ muris facta & antemurali qd̄ pio val
lo ſtabat vi capto. Deinde ad turrim palmarū
compoſito agmine puenienti frāscī ep̄la red
ditā ē nūcio intercepta. q̄ troilo ac petro Huni
auri inſcripta. inter cetera ea v̄ba cōtinebat. ne
ampli⁹ diſſerētes. iam tandem cogitata matura-
rent q̄tapropter om̄es de p̄ditiōe ſuſpectos ar
mis eq̄sc̄ om̄ie ſuſpellectile p̄uatos i vīcula cōie
ctos in arogonīa miſit & arce ſatabe valen tī
agri custodiri. mādanit. nec diu poſtea cum te
maritani deditōem feciſſent in regnū ſuū diue
tit duob⁹ milibus eq̄tū ad pīcīmū q̄ ad mōēm
aureum cū exercitū ſubſtiterat trāſmissus. **S**ed
prīſq̄ illi aduētāſſent pycinīn⁹ repētino frāscī
ad uētū inuahis p̄lio. fuſus pulſisq̄ fuerat
Cīluns in q̄ caſtra poſita erāt. & oppidū pri
mū diſſipatos ſuga ſuant. Frāscī ea victo
ria ſimil & p̄ſectione regis elat̄ pycinīn⁹ vndi
q̄ veluti victor p̄currere & inuēſtare cepit. **R**ogat⁹
ab eugenio alfonſis eo ruerti cū iā ſe itine
ri accingiſſet. noni regni motib⁹ domi retentus
lūpīz virreū v̄ſinū garsiaq̄ cū nō paruſ ſo
pījus aduertiſſ Sforciām miſit interea nicola⁹
pycinīn⁹ & philippo in gallia reuocat̄ frāscī
ſiliū cū pte copiaz in pyceno diuſſerat. que
Sforciā ad montē vlinū ſuū pugna ſuper
atum intercepti q̄ reḡ antilia ei adueniſſeret.
Post hec ludouic⁹ ac legiū patriarcha eaz p
uicia ab. Eugenio ſortit⁹ iohānē v̄ntimiliū in
ter belli duces famā p̄ſtantem. cum magna eq̄
tum peditūq̄ manu a rege miſſum. oib⁹ copijs
ſuīs p̄ſecit. cui⁹ iduſſtria auſidā oppoſidū obſi
dione clausum in deditōe accepit. Erāt eo tē
pore nō parue philippi copie apud cīngilz op
pidū cōtra frāscī ſuſſe. **N**ā philipp⁹ cū frā
scī recōciliatōem iā tandem mūlitatā inſtelleſſet
Italiānū ſorlānū in rebus bellicis late co
gnitū. q̄ p̄tificis ptes adiuuaret eo trāſmiserat
cui cū p̄iarcha & v̄ntimiliū p̄tectā viā ſuū ſu
nō poſſet. nā media loca frāscī ſuſ ſuſſe
agnis itineribus p̄nōtana ad eū puenere. q̄ co
gnito frāscī & pyceno diſſedē ſuſ vibinacē agg
fese recepit patriarcha montē molonē obſedit.
atq̄ obtinuit. Deinde oppidum ſanci Angelī
vi expugnans d̄ripiendū militi dedit. v̄ntimili
lus paulopofst ab eo in regnum ad hiberna re
cedens p̄ agrum ſiſmanum nō procul a mōē
ſancto conſtitit cuius aduentu conteriti oppi

Solum

dari, emissis eratoibns dedito; fecere silrqz cir-
cinaea castella. Deinde ad montem altū pfect⁹
dies aliquibz manis. Interim firmani piurati-
one facta spe ppinq auxilia a frāscō defecet
alexandrio fratre eū magna eqtar⁹ pre in arcez
cōpuslo. qbus evintimilius ⁊ pontificis copie
mōr auriliū p̄btere. Sed cum arr einsemodi
eset ut sola fame vinci posset. p̄munitis vrbis
pribus. ne descensus er arce fieret vintimili⁹ ut
p̄stinerat. in hiberna pcessit. Sequēti āno Al-
fonsus remandū buillū ⁊ cum eo mille eqtes.
totidē pedites ad p̄archam in pycenū misit. q̄
vbi cī Jacobo Caynano in ecclie castra pue-
nit. mor ytalianus soilamis mandante philip-
po Maria cōprehensus est. at post triduo ins-
hi patriarche apud roccā contrata securi p̄ctis-
sus. montem fabz deinde cepe. ⁊ aliquot castel-
la. Friderico vibinacii p̄ncipi etioperūt. sed cū
iam duo milia eqtū a florētinis ac venetis mis-
sa. francisci exercitū autissent. Philipp⁹ vō exer-
ciū suo ad casale mains iuxta flumē padam a
veteris pugna fuso ac castris exuto. copias su-
as e pyceno renocasset. Et ampli⁹ engenti ac re-
gis auxilia postulasset. ad quē duo milis ⁊ q̄n-
genti eqtes ex castris ecclie iubente p̄tifice trā-
sierūt. Frāscus iam bello superior montem au-
reli ⁊ alterz ei p̄imum castellū sigismundi ma-
latese q̄ iam ab eo defecerat. eccliam fortune se-
cut⁹. expugnat⁹. ⁊ eiusdē oppidū gradiarium
obsedit. Tēp ex alia patriarche auxilia misit.
cum qbus in pycenū reuersus iacobum Cay-
nanū pditōs suspectū apud roccā contratam
vbi ⁊ ytalianū Sforlāntū interfici iussit capi-
tali supplicio affecerat. Exinde nihil memoria
dignū ad eo gestum. donec Frāscus philippo
recōciliatus illius stipēdia facturus ⁊ iam dur-
cōtra venetos designatos ex pyceno recessit. nam
possea non solū arr firmana sed oīs ferme p-
uincia in eius potestatem facta est. In asculo
Josias nobilib⁹ ortis pentib⁹ admodū adole-
scens Johanni francisci Sforcie fratrem magno
aio iunenem. ⁊ q̄ eam vrbem p̄ oī belli tps egrie-
gie defendisset. p̄spiratōe cum paucis inita in-
cautū obtruncavit. Sed cum ⁊ ipē tyramū in
pēia gereret in exiliū ac⁹ est ciuitas deinde sub
ecclia queuit. q̄uis āno abhinc supiore idē Josi-
as arcem quandā naturale situ nūnitā ⁊ vibi
ppinqā. cum pleriqz latronib⁹ occipās non
paruas curas illi populo ingesserat. que res ei
pax p̄spere cessit. Nam Rodericus sancti Vli-
colai cardinalis eius p̄uincie legatus. obsidio-

CCCLXXXVII

nem loco admonens. postqz arce potit⁹ est ca-
ptum ipm vincumqz romam misit. In ur-
bino dur gentis Oddo matre Colminensi no-
bilissima nat⁹ cum p̄ libidinem in matronas
nobiles debachare. nec modum licentie saceret
populari tumultu interfect⁹ est. Licentor neq̄
tie ⁊ adolescentie sue corruptor. p̄phonotarius
Carpensis nobili genere ortus. sed ingenio pes-
simus. q̄ nuptis ac virginib⁹ q̄ plurimis vim
intolerat q̄ per oīa sclera ad summū vicioz p-
uenerat. eadem nocte cum discipulo suo necat⁹
in exhausite libidinis penas dedit cadaver ei⁹ in
fox delatū defecta virilia in ore mordic⁹ tentit
Guido pater Oddonis p̄sqz pingem ex coli-
minensi familia diceret cum ples ei nulla viri
lis eset. anti⁹ quonam pacto in gēte sua impi-
um p̄pagaret p̄cibinam ex se p̄gnantē assimu-
lanit exinde Bernhardini Cardēsis agnati fut
p̄claris copiaz ducis filii tunc forte natū sup-
poni p̄ suo nutritiōqz iussit Friderici nomine in-
dito. sed pingio deinde p̄tracto cum filiū legitti
mū sustulisset p̄uersa in cum cura Friderici ad
huc puep militie tradidit. in qua ille etatē usqz
ad virile p̄sueravit. Deinde oddōe mortuo vo-
catus a pplo orbacinū p̄nceps factus est. Cla-
rus vit ⁊ castrenib⁹ disciplinis app̄nie institu-
tus. cui nec in administratis reb⁹ bellicis p̄siliū
nec in capescendis piculis animus nunqz defuit
nec vere factis. qm̄ s̄ide clarior. que qdē v̄l ma-
rime patuit cum bello p̄cimenti franciscū Sfor-
siam q̄ ad eum se recepat fortune afflatu iam
pene desert⁹ p̄stātissime iuit ac fouit. indignus
pfecto q̄ militari ludo dextū p̄diderit oculum
Apud ariminū emilie vībē Sigismundus
malatesta scerib⁹ insignis impiū tenuit. q̄ cī
Sforcie filiaz mēmonio sibi adiūrisset p̄tes ei⁹
in picenti bello aliqdū secutus est. deinde sub
ecclia stipendia fecit militavit in gallia contra
venetos ⁊ in Tuscia p̄tra regem Aroganum q̄
res postea magno detimento fuit. Nam cum
de pace totius ytalie apud neapolim ageretur
rex huins iniurie memor eum q̄ sibi fidem non
seruasset extra cōmūnem pacem esse voluit. De
inde comitē Jacobum Pycinū ⁊ Fridericū
vibinacium p̄ncipem cum copijs in cum misit
q̄ aliquot ei non parui nomis oppida ab stule
erunt eiusqz agrum ferro ⁊ igne vastarunt ipse
cum auxilia vndiqz frustra impiorasset. ad et-
remum quod vñ salutis erat remedū. Alfo
so misso ad eum reconciliari p̄stituit. Cuius nō
dum p̄ces exandite sunt q̄uis spei p̄cordie re-

gis clementia non parva effect. In faveitia mortuo guidone anthonio cui multa in rebus bellicis clara facinora referuntur principatum fratris eius hostem atropuit, et ipse in armis late cognitus, qui floridus ora regem militans hand alia ratione quod sygismundus ab alfonso declaratus hostis extra universalē pacē facebat. Fabria nensis qui dudu tyrānde oppressi, ne casus tandem quindecim ex familiā que principatum invaserat fugientibus reliquis ad eccie impītū redierant. Multisq; post annis in pace quieterant. hoc anno de rebellionē tentates, sive presentes sive suspectos cines aliquos in vincula cōiecere erint de tomētis ac questionib; proditio expiatio criminis, ultimo suplicio afficerunt. In aquila marsorum vib; apud quam memoria nostra Brachius parasinus dux bellū formidatissimum p; anni tempus obſidionē tenuissent marini qui pontificis maximi ac felicissimi armis vicitur interiit. datus bernardus senensis post quod ycalia omnē pdicando pagrasset, mortalis vite cursum pedit. eoque in loco sepultus clarere miraculis affirmatur. Fuit aut Bernhardio generoso inter senenses origo, nec vera est assertio eoz, quod patria illi massam fuisse tradidit, quis puerice sive ibi nonnulla rudimenta pegerit, cuius esset mater eius massana ceterū pater ac maiores sui longa serie inter nobiles senenses habiti sunt ubi et ipse nat. et maior ex pte educat, cum adoleveret iuri pontificio ebiscendo operam debet, sed cum sepultis pentibus fallaces huiusmodi blandicias, et inania eius esse pmissa animuertisset, distribuēta inter christi paupes substa tia, duci Francisci religionē ingressus, tradidit sibi regulam exactissime obseruant, declinantesq; maiores suentus, eoz ductor ac magister effecetus est, quod fratres obsernantes appellant, maximum aut ei studiū in edocendis populis fuit, quod cum esset facundia copiosus, et doctrina insignis incredibili oīm attentione audiebat, et quasi alter Paulus esset vas electōis in admirato; ac reverentia habitus est. Tres enim populi sibi pontificem elegerunt, vibinas ferrarienses, Senenses sed non fuit ei psilius, lingua que totū posset yra lie p̄sulere vitam intra vibem p̄cludere. Regnum iam neapolitanū ingressi ad felices alfon si mirabilesq; rex cursus stilū suertim. Post bellum navale quod ipse cum genuensib; infelicitate gessit, tanq; agnitus fortuna suū errorem, quod tanto principi molesta fuisse, novare calē odium in maritū mutauit affectum, et que illi aduer-

Solum

missione fuit semibifurca facta. scilicet lippus mediolanum pinceps vobis caput regem ad se ducere et se vicuum longe nuntiavit. victo animaduertit mortuus fuit. unus liberum effugerat in sua loca. cum eis punctionibus fuit enim magis universitas donacium a se dimisit. Isabella invicta postea de regno removit. quod tempore in capitate Philippi Burgundia dominio detinens. cum duobus suis filiis cunctum terram compedit. firmata Neapolim se circulauit. Sed pro rata arrogo fratre Alphonsi que bellum suum pancestrumque excepit in fida. Lasse pater spem matrem de altera fidei causa non per nocte pfecta in casu obiret et expectabat hostium pfectio sed in quiete regnus eius. consensum namque dum illa eorum venienter erant. Apponit parvulus. Etiamnam efficeretur. Alfonso duxit exercitus pfectus. qui medio tempore ab eis duxit. Jacobus et alia accidit oppugnare fuisse. utrum conobatus vintimilius melius peccatum fuisse. Ibi recondiatus est et mori lapidem in mola fuit. castigato manu inde duxit auxiliis Isabella rbus et rudes. Alphonsus impetrans. et agnouit ab ergo Romano pectori amittitur pfectio. Undicione perderetur. et avaricii cum tribus milibus ipsam et pari numerum pedium ad eum misit. pfectio in agro etiam patimur. dicere castella in arte. et iussi et capiuntur. Iohannes vintimilius duxit quos regis ad eum constituerat in quo inuidens subfusca pfectio. et tam idem pectora. Iohannes latroni principem uenturum ad mortuus fuit. cum expagnauit in usq; capio addebet. pfectio lege dimisit re hanc et legendus est. stipendia pectoris facit. Etiam pectora et Jacobus uelut amico etiam pectoris si uicis pfectio regna. et invenit. si latitudibus copias querit. Iungit doceat. inducere inter pectorum et abscongit. pectoris durantibus patimur. Iacobus totum luncum cum oratione nos expugnat. et sum statutus et nuncillatio ad cum nos venire. Erat Alphonse apud eum in tribus militibus et pars sua frater et fratris. cum sibi nunciat et hospes expeditum federe aduentus. pfectio missus

LXXXVII

pectare impetus. ob quod re sublati signis mortuorum se receperit. non tamen absq; dano suo quod postremis agmen duxere erinde cum patriarcha auersas sibi ad inhabitandum tradi ab Isabella petret. iacobus impediret rursus inimicicie inter eos suborte sunt. sed cum tranenses excepta arcu alfonsum dum appellassent et arcu oppugnari ceperisset. patriarcha cum exercitu eo pfectus obsidi one firmavit. cuius et iacobus cadola ad Isabella rogarunt et iohannes anthonus visum et multi aliis se punnerunt firmata obsidione cum iohannes anthoni hand ex animo bellum gereret et credere et natus regis aduentare transibus autem narraret. verum pectora haec ne intercluderet cum parvo nauigio ingressus mare tanquam pecunias ab engenio petiuntur in picentia aditaniga mit. deinde se romam contulit. milites eius sine duce relitti ad candolam se contulerunt. Artus deinde alfonso dedita est et iohannes anthonus ad eum rediit. Inter hec rhenatus et captivitate dimissus cum decem tremib; neapolit; venit et vocato a se iacobo cadola ex eius filio scaphatum pectes in deditione accepit. deinde insulam resum pfectus cum frustra urbe obsedisset agri vastavit incendio. nec alfonsus interea quiescebat. scilicet in monte subacto ad castum vere puerat in valle subletia sicut cum rhenatus oblatum per militari more cyrotheca pliis indixit. accepit Alfonsus sed quod sunt singulari certamie an collat signis cum toto exercitu dimicandu esset se ad vitruum pectu esse. Cunq; Rhenatus respondisset vniuersi certamis cum toto exercitu fortuna se velle subire. rhenato renunciavit placere id quodem. sed quoniam veteri more eius fuit quod pueret diem a loco prelii dicere. secum exercitu inter acceras ac nolam pfecti. quod campus lata planicie virisque idoneus esset. ibique tam ad diem octam pfecto regulatus et ingenti latente dignus. si quia industria et rei bellicae cognitio tam illi fides et in pfectio missa constatia fuisset. Iohannes vintimilius et ipse pfecto pectoris acceras pfectentibus oppidanis et arcem fame laborante in potestatem recepit. Auersasque a Rhenato deficiente Alfonsum intronissemus quod arce apprime munitam et forti pfectio defensam cum expugnare facile non posset fossatis ingentibus exclusit et oppugnare quotidianus insit. Rhenatus ad Anthonium Candole filium in Apuliam pfectus. cum nihil propterea ab oppugnatione arcis auerse cessari animaduertet per candinam vallem et deinde ab Alfonso quod occurserat impeditus per transversos mon-

tes sequente Anthonio in nolatum descendit.
nec tñ obfessis apud auersaz opez ferre psump-
fit cū alfonsum in castro illie poterit videtur. sed
reuersus neapolim Anthoni cādolā de pditō
ne suspectū campħēdi & in arcē retrudi iussit. q̄
res magno ei detimento fuit. nam cū castra il-
līs sub vibē tumultarent ducemq̄ sūs re-
sicerent anthoni dimissus ē. q̄ p̄tumelā sibi ar-
rogatam inq̄ ferens aio mor ad Alfonsum trā-
sūt & arcem auersanaz septimo iā mense obfes-
sam ei tradi curavit. p̄suasō p̄ epistolā rānto q̄
cū p̄e suo militauerat. pfectusq̄ ibi p̄sidijs erat
desciuit tamen paulopost Anthoni ab Antho-
nio. Alfonso deinde apud benenentū ei recōcili-
at̄ est cū arcem pditō traditā. Ciues q̄ p̄ster-
nati in Alfonsi potestate venissent. q̄ tpe & ca-
lathini adacti machinis ab Alfonso expugna-
ti sunt. & castellū Padula & ante visariaz castia
posita. Frācis̄ Sforcia Rhenato amic̄ aria
nū troyā mansredamā luceriam & alia plera-
q̄ oppida p̄ id tps in Apulia obtinbat. quoz
custodiā celari martmengo cū non puo eq̄atu
comiserat ipse in Piceno agens. Cesar cū eēt al-
Alfonso infest⁹ bis extra menia troye pugnare
ausus. bis ab alfonso ex acie fūsus. turpi fuga i
vibē se recepit. nec multo post vicaz oppidū re-
sistētib⁹ opidanis vi captū p̄da militi p̄mis-
sa femiaz dec⁹ regio more seruatū. Alexander
aut̄ Frācis̄ Sforcie fē sub vibē thetinī reimis-
hū candolā ac ricciū & iōsam am copijs ad Al-
fonsum cūtes repente aggressus leui certamie
fudit. ricciū ac Josiā p̄ceps fuga saltavit. Rei-
mund⁹ intercept⁹ est. q̄ cum esset anthoni candole
patri⁹ illū scđo ab Alfonso alienauit. ve-
nie & Johānes cardialis tharentin⁹ in regnum
aduersus frācis̄ cum aqnanū Eugenij copias du-
cens. Sed occurrentis alfonsum retro eēt repulit.
Exinde rupē vīhelīmā in alto monte sitā castel-
lis circa occupatis fame coactā obtinuit. & pau-
lo post capreas oppidū in insula eiusdē nomi-
nis sitaz tyberij quondā cesaris siue delicias si-
ue latebras. nec moriat⁹ castra ad neapolim po-
suit. simulq̄ puteolos obsedit. q̄ aliquidū fortiter
resistentes. tandem rei frumentarie defectore-
gi portas apernuit. Turris quoq̄ quam vo-
cant occanij recepta ē. virgebant interea rei fru-
mentarie inopia neapolitani nec spē alia ha-
bebat q̄; vel gemenes mari vel Frācis̄ Sfor-
ciani cū anthonio candola auxiliū terrestriū in-
re allaturos eēt. Anellus interea faber qdā cemē-
tar⁹ quē famē neapolim exire cōpulerat. ad
Alfonsum pfectus. si p̄mū adsit vibē paruo

Solitum

LXXXVII

mentia vibē ingressus cōscenso eq̄ quē vacuum
forte innenit in hostē inuect⁹ opinione p̄buit
prime porte capte atq̄ infracte. **N**ō tamē he-
nato defuit anim⁹ s̄ cohortat⁹ q̄ aderāt in ho-
stes fortiter irruēt eoꝝ impetu paululū repressit
mor̄ vō crescente hostilū numero suos exterriti
tos aniaduertit sensis; referre pedē capit atq̄ p̄
diui iauarij portā hostilū complūtib⁹ in arcē
regia cū paucis se recepit. tū t̄ a fori boarij por-
ta t̄ ab alijs diuersis muri p̄tib⁹ irruptio facta
atq̄ ad p̄das discursus ē. a cedib⁹ tamen t̄ patū
Nor vō ingresso rege t̄ p̄de q̄ finis fac̄. In-
signis hui⁹ āni memoria expugnatiō tāte vr-
bis q̄ eo mō capt a ē q̄ ānis ātea mille p̄ belisa-
tū e gothoꝝ manib⁹ erēpta fuerat. xl. t. ccc.
supia millesimū ab ortu salvatoris xp̄i. Is an-
n⁹ erat ab initio cepti belli vñus et vigesimus.
Postridie dñe igētes onuare nanes a genuēsi-
b⁹ misse cū frumento applicuerunt. q̄ cognita vr-
bis captiū sub arcē cōcesserunt. rhenatumq̄
omni spe recuperande vrbis abiecta inde ad-
dixerūt. **T**res adhuc arces in side rhenoti p̄seue-
rabāt. capuana mōtana regia. s̄ capuana pa-
cas paucor diez inducijs āte rhenatiabitū se-
sededit. Regia aliquo postea t̄ montana tar-
di⁹ recepte sunt. Rhenat⁹ ad eugenij florentie
mōtate sese p̄ulit. Etidei galliā ulteriore abiit.
Alfonſus mūta neapoli aduersus anthoniū
cādolā ducēs ad carpentorū castra posuit. vbi
cūfacta pugnādi ab anthonio copia iēndum
certamē reguli dicerent nisi p̄nceps adesset ego
inquit alfonſus q̄ militi animū addere cōsuens.
iā p̄sentia mea terrorē adhibeo. adsit. a nō
sanguine ea vecordia. mor̄ galeam induit sig-
numq̄ pugne dedit. certatū est aliquod diu mutatē
victoria. Postremo fuso hostili exercitu antho-
ni⁹ ip̄e cap̄ē. cui erratis venit̄ postulatī non
mō ignouit alfonſus vex̄ etiā oppida q̄ a pāte
accepta hereditaro iure possidēbat reliq̄ cete-
ris captiū phumaniter habit̄. nec q̄c̄q; ex an-
thoni suppellectile q̄ igēs erat p̄ter crystallinū
calicē cepit. P̄ hec P̄clignos Alarsoꝝ subegit
Nā fredonij t̄ subinde arcē in potestatē rece-
pit. omnesq; bellī reliquias in apulia extinxit. ac
pacato vbiq; regno neapolim rediens in tri-
umphantis morem erultante populo magnifi-
centissimis apparatibus ingressus est vibem.
Post hec de pace in alfonsum t̄ eugenium ac-
cum ludouicus cardinalis aquileiensis t̄ sua
virtute t̄ p̄tificis auctoritate potēs idcirco ad
rege missus es p̄fecit. Leges paucis in hūc mo-
dū dictē Eugenii p̄tifer Alfonſus regē mōpō-
litani decernat appelleatq; Ferdinando regi filio
cui rex post mortē regnū destinauerat p̄tēt
succēdēti faciat. Terracinaq; regnū adiicit. Al-
fonſus p̄tra eugenij auctoritatē se subiicit atq̄
op̄tuleſ ad agrū picenū qnē Sforcas occi-
panerat vendicandū. Si qn̄ p̄tifer aduersus
turchos aut afros bellū suscipiat rex cū classe ad
iunet. Sacerdotes regnōs suor̄ sub p̄ciliū p̄ce-
tu basileā p̄fectos ēuocat. nec patiat̄ tres et suis
q̄ cardiales sub amedo subandensi creati fue-
rāt reuertentes p̄ cardinalib⁹ suscipi haberine.
matričē cīnitatē ducale atq̄ acumulatū i mar-
sis oppida romane ecclie tradat. Traecit dein
de in picenū Alfonſus t̄ q̄ supia relata sunt fe-
lici cursu p̄erit. Etinde domū rediēs cū genuēſ
bus duce raphaelē adurno ea lege pacē fecit vt
bello ablato nemī petendi ins eset nec rex ho-
stes genuēſis ppl̄s nec rex genuēſis recipet il-
los. nec comeatu adiuuaret. Genuēſis regi q̄tā-
nis dum vineret honoris ḡtā p̄tēnam aureant
dono darent. ac neapoli mitterēt. Post hec an-
thonij paterna stirpe centilia p̄ mēm vintim-
li q̄ multa in apulēgregia facinora alfonſi ḡ-
tia affecisset ad fontē ppl̄i nō p̄cul a theano q̄
iāssi erāt regni p̄ncipes p̄uenire cū eq̄tib⁹ tric-
tis p̄fect⁹ tanq; vñus ex purpuratis auctorita-
te maior⁹ interficere p̄stituisset. apud regē acci-
sat̄ clā fugiens catāganū ditoſi sue oppidū ve-
petit. extinctasq; regni lites excitare conat̄ nō
soli vicinos p̄ceres s̄ venetos t̄ alios ytalie po-
tēt̄ vt in regē arma suscipient t̄ litteris t̄ nū-
cīs inuitauit. s̄ fruſtra illi cūtra successere. nam
cū coptis rex aduersus eū p̄fecit t̄ crotanaz vr-
bē t̄ oēm ei reliquū aḡz ademit ip̄m q̄i catā-
no reclusuſ ad deditō; nulla p̄ditōc intermixtē
cōpulit. Johes vō mēcū qm̄ p̄uacie Anthoniū
suis fuerat oppidis oīb⁹ exiū regno excedere
iāssit. Secuta ē paulop⁹ p̄fectō regi t̄ tuscā. de
q̄ suo loco relatū ē. vñi reuersus nō multo ip̄e in-
terecto. Fridericū ip̄atorē t̄ leonorā ip̄atricē ex-
soriore sua neptem ad se venientes tāto honore ex-
cepit q̄tū referre vir oratori marito facūd̄ a sup-
petat dōatosq; magnifice abos a se remisit. eri-
de q̄nū pacē vt p̄dictū ē floretinis petētib⁹ dīſ-
set. cū in capta mediolanēſi vībe a frācioſo ſfor-
cia Leonelli Alarhionis eſtensis interuenit.
cum Venetiis positis inimiciis fedus inisſet al-
terum tamen in Thussia bellum gessit. missō
vero in eam expeditionem. Ferdinandō filio.
de quo vero satis inter res ethuscas comme-

morati est. Soluta est et par cō gentibus
 capta naue que de chyo insula genua petebat
 ut postea referem⁹. Ob quaā rē cōmota repu-
 blica genuen⁹. Johannes philippus flisca gen-
 te pgnatus cum quatuordecim altissimis na-
 nibus in portū usq; neapolitanū ad nauigauit
 ibi ut regis triremes onerariaſq; naues incende-
 ret. sed repulsiſ torment⁹ eneis inglorius abiit.
 nec multis post diebus classis regia ad monteſ
 cyrceum ſer Gentenſium naues inſecuta. cum
 homines effugiffent demersit diuiti predia in eis
 recepta. Quibus erreb⁹ q̄q; de pace tota ferme
 italia cōueniſſet inter genuenses tamē et regi-
 cōcordia fieri non potuit. Sed cui Gentenſes
 eriles ad regis opes cōfugiffent classis ei con-
 cessa est que ligustici verans litus. etiam vibez
 ipsam ut relatum est oppnigmate non dubita-
 nit et nanc maiori⁹ virib⁹ idem bellum repeti-
 tur. Fuit aut̄ Alfonſus cum Frideric⁹ impera-
 tor ad eum venit annis circiter octo et q̄q; agi-
 ta natuſ. cope gracili vnliti pallido. sed aspe-
 ctu leto. naſo aq̄lino et illuſtrib⁹ oculis. Crine
 nigro et iam albicanti ad annos usq; pteſo. sta-
 tura mediocri. cibi potuſq; tempans. nec vno
 vſus niſi aqua multa perdomito. litteris per
 omnem etatem opam dedit. Grammatice ap-
 p̄ne peritus q̄uis latine per raro loqueretur.
 hystorias omnes coluit. nec poetas aut oratores
 ignoravit. dyaleticos nodos facile ſoluit. nihil
 ei abditū in philoſophia. archana theologie p-
 ſcrutans. omnia de pſcientia dei de libero homi-
 nis arbitrio. de incarnatioe verbi. de sacramen-
 to altaris. de trinitate. de difficultimis questioni-
 bus pcontanti et pſto et sapienter occurrit. in re-
 ſpondonibus dandis q̄uis brevis et circumfusus
 nunq; tamen diminutus. Sermone bland⁹ ter-
 susq;. Summa ei cura ne q̄nispiam ab ſe abi-
 ret. ingratis petitiones differre maluit q̄ nega-
 re. Fuit religioni. rem diuinam diligenter cu-
 ranit. Sacerdotalia indumenta et altaris ora-
 menta ea paravit quibus cōpari alia nulla q̄-
 ant. Sacram ac domesticam ſupellecile au-
 reas et argenteam admirabilem et incredibilem
 compoſit. margaritas vniōnes. adamantes
 ceteroſq; lapides p̄ciosos toto orbe queſitos co-
 emit. ſacelli in quo ſacris interfuit et aularum
 quas incoluit parietes diuitiibus atq; aureis p-
 nis ornauit. Dediuit ſeipſum nitide magis q̄
 p̄ciosę. ſerico raro vſus aut ostreo-paludame-
 to. venato magnam vite ſue partem confeſ-
 uit. In bello ſeuern⁹ etasper. in pace clemens ac

mansuetus. pepercit facile his q̄ contra ſe arma-
 tulerant. humanum ſanguinem innuens fudit
 ſcelera temen odit. nec impure ſubditos delinq-
 re paſſus eſt. Regnum quod mltis ante ſe
 culis spelunca latronū fuerat adeo pacatū ſe-
 curumq; reddidit ut quacūq; iter habeas null⁹
 p̄donū metus adſit. Legatis vero omnibus ad
 ſe veſientibus ſumpt⁹ oppipare prebuit. Apo-
 ſtolicis qui cardinales eſſent obuiam extra vi-
 bem pfectis quas patres honorauit. naues ve-
 ro inſolite magnitudinis fecit. et quas qui pro-
 cul inſpiciat ſublinas eſſe arces plo mare vadē
 tes arbitrentur. Edificauit etenim plurib⁹ in lo-
 cis. ſed in neapoli ſup:a q̄ dici poſſe ſplendide
 ac magnifice arcem regiaz cui nono caſtro fuit
 nomen a fundamentis eiectam iterum ererit.
 tum opere mirablime. inter pugnabilemq; tuz
 ſumpt⁹ magnificenſimam. tñribus orbi-
 culari forma ex lapide quadrato. mirifica ſtu-
 ctura atq; etiam cum mirifico artificio mu-
 riq; crassi tudine inandita et ingeni arcu trium
 phali ex marmore candidiſſimo excitat. Refor-
 mauit et arcem sancti ſaluatoris in meri exono
 nuncupatum. cuius in expugnabilis ſitus ad
 vsum magnificenſimam regie redact⁹ eſt. Am-
 plianit et vibis portum obiecta in profundo
 maris altissima mole. crassifimmo muro. turri-
 bus munita. ſalubritatem vbi exiccati palu-
 dibus debit. Magnus profecto princeps et in
 vtranq; etiam fortune partem probatus. qui
 enim inter cetera ſibi aduersantia etiam terre-
 tum magnum amo abhinc ſecundo paſſus e-
 totto ferme regno. qualem nec noſtra. nec pa-
 trum noſtrorum memoria viſum audirem
 ferunt. nam et multa regni oppida funditus
 correre. inter que arriannii ita abſorptum eſt
 tanq; ſcismate perijſſet. Cara ciuitas abſq; in-
 ſigni ruina ſuperfuit. circiter vero trīginta mi-
 lia hominum inter cadentia tecta perijſſe ferū-
 tit. Neapolitanorum etiam nobiliores edes
 diſſiſe diſiecteſq; ſunt. nec etiam templum in ea
 nobilissima vbi lesionem non ſenſit. ſed ho-
 die iam hec inſignis ciuitas fermerefacta eſt et
 ciuitum diligentia. et etiam regis liberalitate.
 Ceterum vero etiam clarissimi regis qui ſe-
 culum noſtrum veluti ſidus quoddam valde pie-
 fulgidum illuſtravit. hand ab re fuerint q̄bie-
 uiffiſime velut in epilogo valde preclara faci-
 na percarere q̄uis enim nunc temporis a no-
 bis recepi pleraq; modum excedant. ex qui-
 bus enim etiam illuſtriora huiusmodi ſunt.

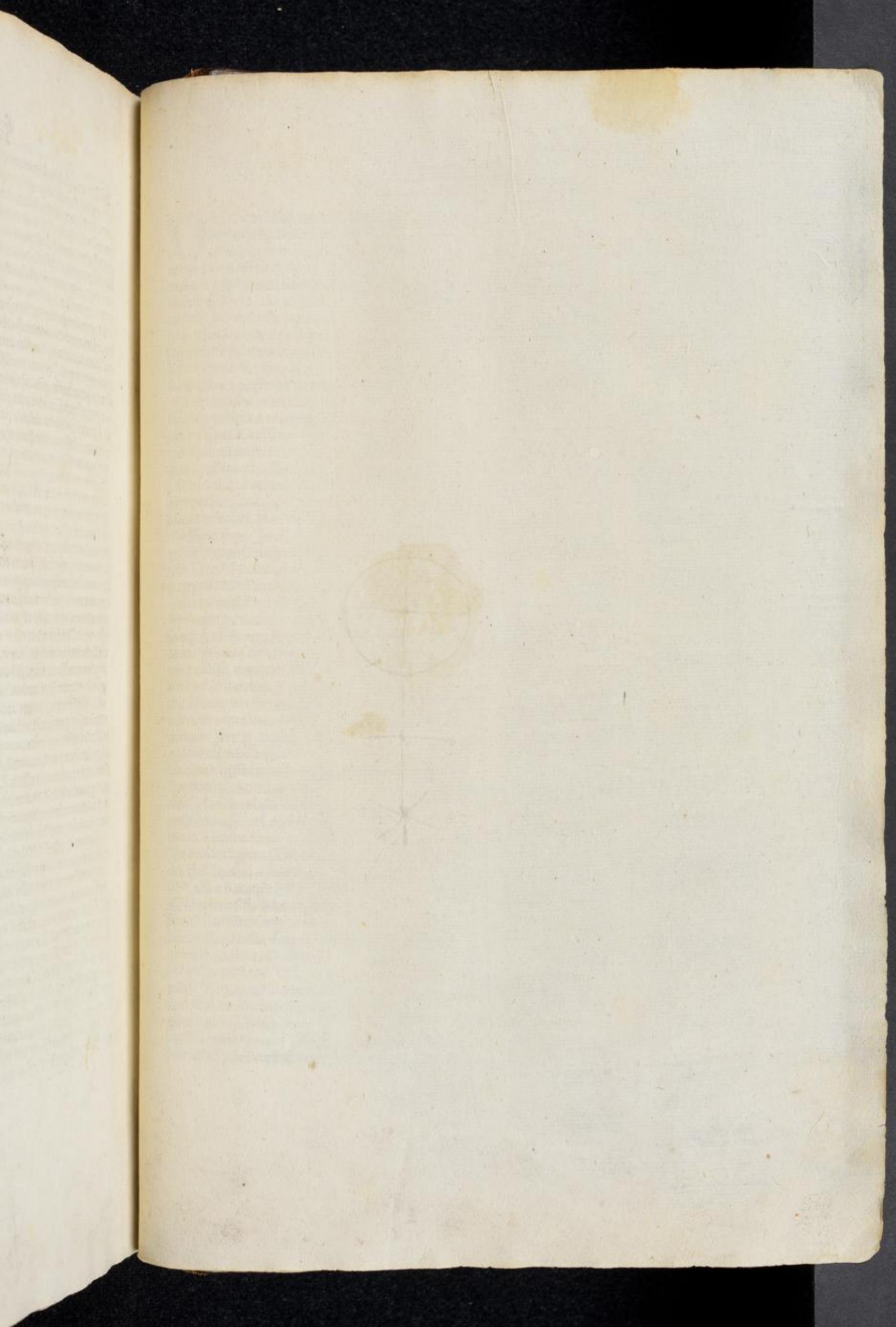
Folium

CCCLXXXVII

Adolescens mortuo ferdinando patre aragoniam et que ab illo in hispania regna suscepit cum aliquodius sapienter administrasse et adoptatus in filium a iohanna neapolitanorum regina dissidentibus amicis expeditione in italiciam suscepit regine opem tunc. Ludovicus ducem andegauensem qui regnum sibi hereditario iure debitum affirmabat pluribus prelijs afflictum expulit reginam que malo uso consilio ab se defecera non tam puniuit. qz coheruit. Rhenatum alterum regni emuluz armis victum cedere compulit. Iohanne vitelliscus alexandrie patriarcham magnis copijs insulatantem regno fugavit. Caetaz bis cepit. semel acri pugna demictam et iterum civitatis parte vocante cum defecisset neapolim quis rhenus et magnus inesset populus expungavit. Iohannem fratrem navarre regem in hispania laborantem armis adiunxit. Massiliam insignem provincie civitatem noctu adoratus obtinuit ac diripuit. ad insulam gerbum qz veteres lochophagiten appellauerunt a continentis a frice quatuor milia passuum distantem obſidione amouit. Bosporum provincie regem cuius copijs aduentantem in proximo vero littore vicum ex minoribus autem castris ad maiora fugere compulit. Nec vero etiaz dicit post ex eisdem Barbaris nationibus tributa suscepit. ab Eugenio vero pontifice maximo qui sibi de regno valde contrarius esset. quas tandem vero voluit leges pacis accepit. Francicum antem Sforciam ex agro Picena armis deturbavit. et in Albania et etiam in oriente per suos duces tunc his infestus non parua eis damna intulit bis Florentinos ob res gallicas armis afflxit. His eis pacem petentibus dedit. Sed maius omnibus est et admiratione stuporeqz dignissimus quod enim prelio navalium a genvensibus ut ante dirimus superatus et in Philippi mediolanensis ducis captitatem adductus mor liberatus est. et cum potentissimo regno potitus est et etiam a victoribus vitor tributum accepit. et adeo ex ga Philippum gratius inventus. ut ab illo suprema cum voluntate heres sit nuncupatus. Vera enim Gothorum soboles ex quibus etiaz deriuatum esse regnum Hispanie sanguinem. unde etiaz Alphonsi origo est. haud quaque ambigunt. Illis et prolo vincere et etiam regna sibi subiucere proprium fuit. quoniam vero etiam vestigia Ferdinandus imitatus habet vero dissimilis filium genuit. quando et ipse arrogoni

Sinit hic feliciter liber Eronicart; cum figuris et imaginibz ab initio mudi usqz nunc temporis Impressum ac finitus in vigilia purificatiois Marie in imperiali urbe Augusta a Iohanne Schen sperger. Anno ab incarnatione domini Mccccxvij.

Constitutio iuris i se
liefia a nobis cu juri
du rigat ad eum p loco
benice penitus. **I**llas ma
bucundop. **L**itas ma
allines in omni tate
gā influit. **S**ed mi
fices beatant gā o
loco silua heras quā h
danubio inclyti filii c
mū melia dīc. **I**nter
alij. **S**occi aut alia
accidit et dividit q̄s t
ibos alia intendeat
q̄c ad necari flumis
nigre obseruat. a ripa
nō flumē volgo nomi
nū flumē Lonā ppe
lane filia occidat vob
ouicē-dendēq̄ frāne
nā a Thuringia ite
crali ve in situ resp
bos molane pernū p
tris-q̄ polōōs a simili
diod atq̄ aliud nomi
zamia a regio tūtū
soitang romātū mū
natiē rōdaza ve opa
froē-indomariq̄ rom
nia gubernatu. **J**e
rap vienariq̄ spari
luit toe poploq̄ dilecto
in pmerio ad colloq̄
debit. **E**st ut german
familio ringit. **M**an
clo tempies campus n
cas innocui amors op
nis habēdāta, vinfim
tas totā cī pfundeb
merioq̄ poēs bema
bus neq̄ ingēs nem
alici natiō arēs. **I**l
null cedit terris. tunc
spania iñ die ang. dia
germanie nēpo. autem
habēdat. **J**e ministr
ofissiūs h̄. **S**ola m
tot equin. tot petū
nārōb. scilicet resiliens
sa dicenda fronte de n
omnia ne eridij argu